

TINGBOK
for
LIER, RØYKEN og HURUM
1681

Ved Gunnar W. Knutsen og Bodil Chr. Erichsen

TINGBOKPROSJEKTET

Oslo 2001

TINGBOKPROSJEKTET
Historisk institutt
Postboks 1008 Blindern
0315 Oslo

<http://www.hf.uio.no/hi/prosjekter/tingbok>

Tingboken er utgitt med støtte fra Anders Jahres fond til vitenskapens fremme.

FORORD

Dette er en elektronisk kildeutgivelse fra Tingbokprosjektet. Disse nye utgivelsene bygger videre på våre tidligere trykte kildeutgivelser. Vi velger å presentere kildeavskriften i denne formen for både å kunne nå et større publikum og samtidig redusere utgiftene ved utgivelsen.

De elektroniske kildeutgivelsene mangler de arbeidskrevende person-, steds- og emneregisterene som de trykte utgivelsene har hatt. Til gjengjeld er de søkbare, og gir dermed leserne nye muligheter for å finne

Til denne kildeutgivelsen har vi valgt å bruke filformatet Portable Document Format (PDF), som vi mener vil gi den beste lesbarhet for fremtiden. Dette filformatet kan leses på alle typer datamaskiner, og sidene vil alltid beholde den samme layouten som vi har ønsket når avskriften ble utgitt. I tillegg har vi valgt å gi boken en layout som også egner seg for utskrift og innbinding, dersom noen skulle ønske å gjøre det.

For Tingbokprosjektet

Stipendiat Gunnar W. Knutsen

AVSKRIFTSFORKLARING

Denne tingboken ble skrevet av i Registreringsgruppa i Lier. Gruppa ble, som en del av Dokumentasjonsprosjektet ved universitetene i Norge, ansatt av arbeidsmarkedsetaten for å transkribere tingbøker fra 1600-tallet i to år og fem måneder. Ca. 20 personer var ansatt i gruppa, som det aller meste av tida bestod av seks innskrivere. 30 års protokoller ble skrevet av.

Vår målsetning i er å gjengi teksten så kildetro som mulig. I tråd med Tingbokprosjektets tidligere praksis har vi likevel av effektivitetshensyn, i noen henseender valgt å ikke gjengi teksten nøyaktig slik den står i tingboka.

Det gjelder for det første store og små bokstaver. I tingbøkene brukes store og små bokstaver om hverandre, slik at navn kan være skrevet med liten bokstav, og store bokstaver kan forekomme midt inne i et ord. Ofte er det vanskelig å vite om bokstaven faktisk er stor eller liten. Det er enighet i fagmiljøet om at bruken av store og små bokstaver ikke er meningsbærende. Avskriverne har måttet foreta bevisste tolkninger av teksten, og leseren bør være oppmerksom på dette.

For det andre har vi valgt å ikke markere latinske bokstaver. Grunnen er at en del ord er skrevet med delvis latinske bokstaver. Vi syntes det var unødvendig å bruke tid og krefter på å finne brukbare rutiner for å markere dette på en fornuftig måte.

Flere forhold kunne vært drøftet og redegjort for. Transkripsjoner som denne er resultat av uendelig mange vurderinger.

Ukjente ord og uttrykk kan søkes i oppslagsverk som *Norsk Historisk Leksikon*, eller Otto Kalkars *Ordbok til det ældre danske sprog (1300-1700)*.

I Jessu naffn,

f 1a

Anno = 1681 denn - 10 January er rettem || administrerit paa Sannds tolboe paa Hurum || vdiendenn effterschreffne confiscations sag off/ue/r||verrendiss K/ongelig/ M/ayestets/ bødelennssmand Jens Suends/en/ || Grønndsann med effterschreffne laugrett || Siff/ue/r Holtebreche, Trugelss Burre, och Hannss Sundbye, ||

Erlig och forstandige mannd Pouell Ped/e/rss/en/ Kong/elig/ || M/ayestets/ toldbetiennter wdj Sands tolderj j retten || jndgaff en hiemsteffnings seddell off/ue/r Laurids || Berg och Hannss Huussebye paa Faugloe for||medelst endell tobach dj schall verre antreffid || med paa derris haffuende sleder aff Pouell P/e/rs/ens/ || tiennere paa be/mel/te Huussebye den - 30 /Decem/br/is/ || nest affviggt som ingen toldsedell schall verrid || med, och derforre jndsteffnt til at for||clarre huor dj er kommen til den tobach || med vidre aff dato Sannds toldboe || den - 5 Januarj anno 1681: || Dj jndsteffntte Laurids Berg och Hanns Hussebye || effter jndsteffning møtte vdj rette \sagde/ at det || hoss dennem antreffuede tobach annamid || dj aff sboeden vdj Drøbache och sig/e/r at en || styrmand bestilte Laurids Berg det til Christiania || for hannem at henvøre huilchen styrmand || var aff det schib som da lae ved Huussuig || och sagde Laurids Berg fremdellis at samme || styrmand som hand dog iche viste naffen || paa :| befallit hannem at føre det samme || tobach til dend sted vdj ermelte Christianj || som trompettern der boer i Drobach den/nem/ || anledig/e/r som styrmanden sagde schulle || kome effter dennem, ellerss sagde || Hanss Huussby at hand viste jntid aff dene || føring, føind hand kom sam/m/e || tid ned med last da ||

bemelte Laurids Berg holt for sboeden och || lossit tobachen paa sine tuende sleder, huor hand gich hen da hørte hand at \Lars Berg sagde til/ styrmanden || hand kunde iche allenne med dj tuende sleder || kiøre samme tobach da suarrede styrman||den schaff du selff en hest til, huor til Hans || Huussby suarid da vill jeg verre med || huilchid han/nem/ och bleff

f 1b

tilsted, och berittid || dj at søboe døren bleff opladen aff een || pige i Drøbach och kom quinden ochsaa || i søboeden da dj lessit tobach paa, sagde || \bønderne och/ at dj iche viste at samme gods var v=||fortoldet huor paa dj gierne ville || giøre derriss eed, || Her hoss haffde citant/en/ Pouell Pederssen til || stede tuende steffnevidne som er Nilss || Suends/en/ aff Huemebech (Huenebech?) och Claus Pederssen aff || Drøbach \som/ vandt och kundgiorde at dj for||gangen onssdag den 5 Janvary her paa || tolboen i dag at møde varsell gaff || schipper Anders Nilsen aff Christiania da || med sit førende schib ligende || ved Huusvig och talte med han/nem/ self || paa schibit; Jlige maad/e/r steffnid styr||manden paa same schib och talde med || han/nem/ i Drøbach, at suarre till || huis præntioner Pouell Ped/e/ressen || vdinden det off/ue/r komme tobach || off/ue/r den/nem/ haffue kand, Huilchit || varssel dj effter loug och recessen ved eed tilstod, || Schippeeren And/e/rs Nils/en/ møtte vdj dette || och berettid at den jndsteffntte styrmand || lig/e/r siug och altid siden dj seillit aff, || fra Amsteerdam ey haff/ue/r verritt || ved sin helbred, och derforre iche kunde || møde sagde ellers at haffue verid || styrmandens tobach som styrmanden || han/nem/ berettid, och for sin egen person || viste jnttid om same tobach || entten huor det kom jnd eller || bleff lossit, haffde jntid vidre ||

- f 2a** dertil at suarre vidre || end begierrte paa styrmandens || vegne at alting vedinden same || tobach motte i billigste maad/e/r || vorde optagit || Poull Pederssen fremstilid tuende || personer naffnlig Olle Hanssen aff || Hoeuebech (Huenebech?) och Østen Joenssen aff Soestj paa || Foglaug som føde tobachen føde fra || Drøbach och til tolboen den 30 /Decem/br/is/ 1680 || berettid at det var 7 smaa firkantid matter || tj lange ruller och toe kassser || Haffuer saa hernest forskreffne antrefede || pacher och kister - aabnit som med tobach er || befunden huilchen vdj K/ongelig/ M/ayestets/ tolder || S/eigneu/r Nils Jens/en/ off/ue/rverrelsse er verit || och dog dj 7 smaa firkanttige matter || med tobachen - 304 schaalpund tarra før || materne och papiir - 57 schaalpund bliff/ue/r jgien || reen tobach - 247 /pund/ vorderit pundet || for - 7 s:er - 18 dr: 1 s: || 10 lange ruller med stoch vdj och mater om||suøbt vog - 432 /pund/ tarra for matter || och stoch - 80 /pund/ bliff/ue/r reen tobach - 352 p/un/d a: || p/un/d sat for 4 s: siden dem moxssenn var for||derffuen och v-frisch er - 14 dr: 2 £mark£ 16 s: || tuende karsser perss tobach vog med tred || - 256. /pund/ tarra 42 p/un/d er saa reen || tobach - 214 p/un/d a: - 7 s:er - 15 dr: 2 £mark£ 10 s: || Summa er renn tobach - 213 scholp/un/d || vorderingen bedrager tilsammen || penge - {2} 48 dr: {...} j (1) £mark£ 3 s: ||

Citanten Pouell Pederssen i retten jndgaff || sit schrifftlig jndleg saa och omkostnings || forteignelse af dato Sannds toldboe || den - 10 Janvary 1681. || Jndsteffnnte schipper Anders Nilssen begierthe || paa sin styrmandz vegne tobachen jgien || at niude effter toldordinansens tilhold || Merre aff parterne bleff ey vdi rette || lagt eller forregiffuit, || Da effter denne søgning och giensigelssis || medfør er der wdinden paa følgende || for ret befunden, || Efftersom vdi rette er fremstilled endell || tobach som citantens tiennere paa jnd||steffnnte Laurids Bergs och Hanns Huussebyis || sleder effter egen tilstand haff/ue/r ertappid || som ey nogen toldsedell haffuer medfult, || Ey heller effter jndsteffning aff styr||manden som schall werre tobachis || eyermannnd nogid vdi rette fører || huor aff formenis kunde med samme || tobach forsuarligen at werre omgaait || mens i steden befindiss denn vden vedbør||lig anngiffuelse och Kong/elig/ Ma/yestets/ toldz || erlegelse aff schibit vdi landet at werre || jndført, vidiss derforre iche rettere || herom at kiende end joe errørte || tobach aff forberørte motiuer || till citant/en/ som anngiffuerre, domern || och dj fattige effter høystbemelte kong/elig/ || ordinandz tilhold bør confisohabel at werre, || Huor jmod dessen deraf beløbende told || pro quota med jndførte omkomsting |: som || for lidelig och billig erachtis :| schall betaliss, || medens dersom erbemelte schipper Anders Nilssen som sig till || sagen :| dog vden fuldmagt, || Paa sin styrmands vegne ||

f 2b

j jndførte maader haffuer forbundet || det confisquerede tobach effter den paasatte || vordering och sin paastand vil beholde || da haff/ue/r hand |: forudenn den naadigste || paabudne straff saa som for første forseelse || der opstig/e/r lige med tolden effter den 14 art/icels/ || medfør vdi toldordinansen saa end och || den vedbørlige told som aff hannem serlig || schall vdredis :| der aff den halffuepartss || vordering till citanten, en firendell || dommeren, och dennd fierde part till || dj fattige |: som Hans Kong/elig/ M/ayestets/ tolder || for dj fattige annamer och tilsuarrer :| || at clarrere och affbetalle, med til cit/anten/ || paastaaende omkostning nemlig tj rdr: 2 £ mark£r, || belanngende bønderne som tobachen || haff/ue/r ført, belanngende ermelte || tuende bønder som tobachen haff/ue/r ført || da om formeenis hoss dennem nogen || præntion kand haffuis, bør tilforn || den aff dennem paaberaabennde trom||petter vdi Drøbach och sin hustru, vdi || och aff huis søboe bemelte tuende jnd||steffnnte bønder sig/e/r det |: ved trom||petterens hustruis paasiun :| at haffue || annamit, som cit/anten/ ey tilforn schall || verre kundbart, saa vel som den || pige døren till søboen haff/ue/r op||lugt till vedbørlig jllustration || tillige med bønderne for ret och dom jnd||steffnis och examineris, paa det endelig vidis || kand huem med rette brødig findis, || saa gaa/e/ss derom som loug och || ret

f 3a

medholdig er || Datum vt supra, ||

f 3b Anno 1681. denn - 21 January er || rettenn paa denn anornede tingstue Walde || vdj Lier administrerit offuerverendiss || Kong/elig/ Ma/yestets/ fougit S/eigneu/r Johann von Cappellen bøde||lennssmanden Tosten Ols/en/ Walde med effterschreffne || laugret, Amund?? Jensvold, Olle Haffschiold || Christopher Gaasserud, Phillipus Kieldstad || Peder Asch, och Lauridz Kaarsseruud, ||

Kong/elig/ Ma/yestets/ fougit S/eigneu/r Johann vonn Cappellenn || lod forkynnde K/ongelig/ M/ayestets/ fororning om atschillige reg/enscha/b || paa renntecammerit att leff/ue/re aff dato Hafnie || den 7 /Octo/bris/ 1680 ||

Kong/elig/ M/ayestets/ breff || at de som manufacturer || ville jndrette schulle angiffue sig hoss || commercie colegium Hafnie den 18 /Octo/bris/ 80. ||

Hans excel/lence/ Banners befalning til fougden || om Kong/elig/ M/ayestets/ korntiende i Lier at hand dend paa || reg/enscha/b schall anname aff dato Aggershuus || den - 20 /Decem/bris/ 1680. ||

Ett breff fra commissarj Hans Hans/en/ om || veienne och jndkiørssellen til Bragenis || for den naadigste consumption schyld aff || dato Bragenis den 2 Januarj 1681 ||

Kong/elig/ Ma/yestets/ fougit S/eigneu/r Johann von Cappellen || haff/ue/r j rette ladet steffne Haluor Haluorsen || Opsall sogenndiss hannem formedelst || hand for nogen tid siden om nattetiider || megit v-besindeligen vden nogen || concins och aarsage haffuer vmaaadelig || schall haffue slagit och jlde medhandlet || sin gamell och bedagede quinde saa || hun for hans off/ue/rvold motte || fly huuset i kuld och frost och andre || gotfolch om husswerelsse || besøge, huor om att || proue?? var tilstede ||

f 4a Laurids Opsall som proffued at be/mel/te quinde || den annden January sistleden om natten || effter midnat kom jnd i hans stue grad || och klagid

sig sagde henndis mannd || haffuer tagid hende ved sine axsseler || och slagid hende op och ned jmod gulffuid || tre eller firre gange, huorforre || hun motte begiffue sig ned fra han/nem/ || och schiulte sig i en kierssberhaffue vnd/e/r || en schieg/aa/rd och mandenn siden kom och || lette \effter/ hende med jt lius huorforre || hun aff frøgt i huor jlde hun kunde || motte krybe der fra som er fra Øffre || Opsall som hun bær och till Nedre Opsall || som denne Laurids boer, och sagde Lauridz || at der var reent blod ned fra ørid och || paa kinden, var blod i sin nesse || och spøtted blod Vidre viste hannd || iche her om huorpaa hand gjorde || sin bog/e/r eed, || 2 Toer Nilssen paa Ege proffuid att || hand var samme tid hoss Lars || Opsall och laa i sengen hoss han/nem/ || da be/mel/te Haluor Opsalds quinde *kon || der klagendis och gredendis jnd || hørde aff hende och \Lauridz/ at hende || verre medfarren lige || som Laurids Opsall omvondet || haff/ue/r huor paa hand gjorde sin || eed, || Quindens mannd Haluor Opsall || møtte effter jndsteffning for retten || som paahørde disse proff sagde || at hand slog hennde ichon jt slaug || bag paa axsselen med haanden || Och da hun var vdgaæn och iche || kom jgienn gich hand vd med || jt liuss til den ennde || att ville haffue ||

hende jnd jgien och legge sigh?? || och da iche kunde finde hennde, || Kong/elig/ M/ayestets/ fougid formeener hand er pligtig || først at bøde sin sigt for juullefred || och ellerss paa sin egen person att || at straffis som loug och ret slige || tilfald medfører, || Quindens suogre Gunder Torstad i Asch/e/r sogen || Annderss Hagenssen i Holmen i samme || sogen saa och sønnen Peder Ols/en/ || tiennendiss hoss be/mel/te Gunder Torstad || begierid paa derris moders vegne || at derris stiffader for saadan hans || : jmod derris mod/e/r :| vchristelige || begaaende motte strafis || som vedbør || Haluor Opsall fortryder at || hand iche som det sig burde sig jmod || sin g/am/l/e/ hustrue haff/ue/r forhold || loff/ue/r bedring, Vill jgien gjøre || sin flid at stille hende tilfrids || for hans v=høffligh/ed/ hand hende || da och ellerss anden tid beuist haff/ue/r, || och \med/ hende effterdags saa christ||kierligen at omgaas som det en erlig || egtemand jmod sin hustru || vel sømmer i alle maad/e/r, || Sagen opsat till neste ting til huilchen || tiid forrelegis parterne jo sig?? || vdi rette att møde till ende||lig dombs affvartning saa || gaæss der om som louglig och christlj || at verre erachtiss kand Datum vt supra, ||

f 4b

Effter opsettelsse fra dennd 16 || Decembr/is/ i sist affwigte aar || til j dag møtte i rette || Torchil Viuielstad och jngaff ||

f 5a sit schrifftlig forsett af dato Bragenis || denn - 21 January 1681 || Citanten bleff forligt med Anne Valde och hun || betalte hannem gielden med - 1 1/2 £mark£r || Jonn Tormissruud, Nils Sanndag/e/r, som er jnd||citerit begierrid en endeligh/ed/ der wdj, || Merre aff parterne bleff ey i rette lagt || eller forregiffuid || Da effter denne søgning och gien||sigelssis medfø er der wdindenn || paafolgende for ret befunden || Som Jonn Tormissrud vedgaar dj for||drennde - 2 rdr: till citantens hustrue || forlengst at haffue schyldig bleffuit, saa er || det och hans pligt dennem till citanten {...}?? || schadisløss at betalle, Nielss Sanndag/e/r || som befindis paa lige maader - 2 rdr: || till bemelte citantens huustrue att || haffue verret pligtig, och ey haffuer anndet || til befrielse end hannd dennem til henndiss || daatter Martta Olssdaater for || lanng tid sidenn at haffue betalt, Huilchid || hun schrifftligen med sin stiffad/e/r || fremsendt tilstaar, forregiffuende || derforre at haffue annamit j (1) benchedyne || sin mod/e/r och stiffad/e/r dog v=||witterlig, Da som ey nogid i || rette legis som beuilger hannem at || betalle bemeelte fordrennde och ved||gaaennde giæld til annden end som den || han/nem/ haff/ue/r crediterit, kand hand ey med nogen loug fri holdiss || at hand joe for/schreff/ne tuende dr: ||

f 5b wden schade til cit/anten/ som rette creditor || bør clarre och der jmod, at haffue fri adgang || jgien at søge cit/antens/ hustruis daater Marta || Olssd/aater/ for huis hun hoss hannem derud||inden annamit haff/ue/r, som foreldrenne || for gielden ey vill werre med benøt, || For det anndet den fordrende rest hoss || Lauridz Hoffuerud den eldre vdj Fossequernen || som er - 1 1/2 dr: huor aff hannd ey viidre || end den fierdepart vedgaar at verre || schyldig at tilsuarre som er - 1 1/2 £mark£r Till||med sig/e/r cit/antens/ hustrue iche at hun solde || quernen til hannem alleene, mens end och || till hans s/alige/ fader och s/alige/ Tommis Jarren, || och huad paa kiøbit er wordenn betalt || haff/ue/r hun aff dennem alle tre annamit || saa ey vidiss cit/anten/ nogen billig || føe kand haffue Laurids Hoffuerud || allenne for den prænderende rest || at søge, och derforre ey tilfindiss || paa denne tiid vidre at suarre och || betalle end sin egen vedkommende || anpart, och som ey vedbørligen for||clarriss aff cit/anten/ huor megit aff ermelte || rest paa hans part bør tilregnis || Kand ey der wdindenn nogid endeligt || kienndis fænd alle hans s/alige/ fad/e/rs || arffuinger, saa och Tomis Jarrens arffuing/e/r || som vdj Fossequernen haff/ue/r parti||siperit til forhør tillige med bliff/ue/r || jndsteffnt, siden saa farris dermed effter || lougens forresigende, For det || tredie Anne Valde anbelangende som || nu for retten cit/anten/ effter nøje betalt || haff/ue/r bliff/ue/r derforre saaledis || frj, For det fierde schall saa hermed || dj som erre tilfunden at betalle || giffue vdj omkosting - í (1/2) dr: || som dj med den tildømbte || fordring jnden í (1/2) maanidz ||

vdgang haff/ue/r till citanten at leffuerre || eller siden lide nam effter
lougen, haff/ue/r || Torchill Viffuelstad dennem endnu nogid || ydermere
effter sit jndlegis formelding || serligen for bønnegods som hannem
ved||kommer att søge da naar det louligen || och som det sig bær scheer,
Saa gaa[e]ss || der wdinden som loug och ret paa || bege sider medholdig
er, Datum || vt supra, ||

f 6a

Anno 1681 den - 9 Febr/uary/ er retten || administrerit paa dennd
anornede ting||stue Vgstad paa Hurrum ved laugretid || Trugelss
Burre, Peder Liltwed, Jonn || Eg, Jørgen Østerren, Hans Huussebye

Erlig och welfornomstige mand Jochum || Olssen Schoienn ved
Christiania i rette || lagde en rigens citat/ion/ off/ue/r Jens || Suends/en/
Grønnsand paa Hurrum for || louglig och vitterlig giæld hand till || hans
s/alige/ formann Haagen Mogens/en/ || Schøyen effter oblig/ation/
schyldig er bl/e/ffuen || med viidre aff dato Aggershuus || den 10 Janvarj
1681. || Fremdeliss i rette lagde citanten jnd||citerede Jens Suends/en/
Grønndsands || vdstede oblig/ation/ aff dato Christiania den || - 27
January anno 1675. || Jndsteffnnte Jenns Suenndssenn ved||kiende at
verre schyldig bad om dag || aff cit/anten/ til waarren || Cit/anten/ paastod
at niude forsuarlig || dom baade effter hoffuidstoll || rentte och billig
omkostning och ey || ville beuilge lenger dag || vdinden denne sag ||

Vidre bleff ey i rette aff parterne || forregiffuid, || Da effter denne søgning
och giensigelssis || medfør er der vdinden paa følgende || for ret befunden ||
Efftersom vdj rette aff citanten || er produ[c]erit en loulig och vcasserit ||
oblig/ation/ aff dato Christiania den 27 Janv/ary/ || 75. som jndsteffnnte
Jens Suendssen || til Haagen Schoienn vdgiffuit haff/ue/r || huor udinnden
Jenns Suendssen be||findiss tj rdr: til cit/antens/ formand || |: som hand en
och derforuden selff || for retten tilstaa :| at verre || schyldig bleffuit som
hand till || neste vaardag och schibsreise || rigtig haff/ue/r loffuit at betalle,
som dog || aff hannem dog ey er vorden || effterkommit, Saa tilfindis ||
derforre Jenns Suends/en/ ermelte || sin vdgifne oblig/ation/ med sin
jnter||resse och billig omkostning jnden || lougens omhandlede tid som er ||
í (1/2) maanids vdgang at clarrere || eller siden lide namb effter lougen ||

f 6b

Anno 1681 dennd - 16 February er retten || administrerit paa denn anornede tingstue Walde || i Lier offuerwerrenndiss Kong/elig/ M/ayestets/ wel||forornede fougit offuer Lier erlig, agt || och welfornemme mand S/eigneu/r Johan von || Cappellenn bødelenssmanden welfornomstige || Tosten Olssen Walde med effterschreffne laugret || Phillipus Kieldstad, Ped/e/r Helgessen Sørum || Amund?? Jensvold, Lauridz Quagstad || Olle Helgeruud och Olle Mortenssen || Walde, ||

Erlig och welfornemme mannd S/eigneu/r ||

- f 7a** Johann von Cappellenn effter advarssell || ved kieperne i Lier till alle dennem som nogen || rettigh/ed/ kunde med restere til i dag paa tingid || at møde och ennhuers rest at klarrere och || restandsen at paahøre som hand nu j || jndgaff och oplest bleff aff dato Bragenis || denn - 16 Febr/uary/ anno 1681. Effter || huilchen restannds Kong/elig/ M/ayestets/ fougid S/eigneu/r || Johann von Cappellen var schriffilig || tingsvidne begierrenndiss, ||

Erlig och welfornemme Mo/nseigneu/r Johann || vonn Cappellen fordrid dennd sag i rette || som forgangen 21 Janvary j mellom || Haluor Haluorssen paa Opsall och hanns || gamell hustru Marrj Rasmusdaater || till j dag er optagenn huor wdindenn || hannd eschid en forsuarlig domb, || Jndsteffnte Haluor Haluorssen och bemelte || hanns gammell hustrue møte i rette och || med huerandre sig jndbiurdiss forligte || saa hun efftergaff hannem ald sin brøde || hand sig jmod hende hidtill haffuer || forsynndigit, Huor jmod hannd loffuid || effter dags sig jmod hende at forholde || som det en erlig mannd jmod sin || hustrue vell forsuarre kannd baade || for Gud och mennischen || Meerre aff parterne bleff ey vdi rette || lagt eller forregiffuit || Er affsagt, || Aff dj førde prouff och jndciterit Haluor || Haldworssenns egenn vedgaaennde, for||nemmis klarligen hannd forgangenn || 2 Janvary om nattenn sig jmod sin || hustrue v-sømmeligenn ||

- f 7b** schal haffue annstilt, j det hand hennde |: som || er en gammel bedagit quinde der lidet taaler || i saa maader at wedrøre :| ved sinne || axsseler

haffuer fatid och nogle ganng til || jorden nederslagit, saa vel som blodig || vdj sit ansigt aff jnndførte proff er || befundenn, offuer huilchen w-christelig || medhandndling saa och aff redsell for meere || v-lyche som hun aff sin mannd i hans || daarlige w-besindigh/ed/ kunde hennde, || haffuer hun giort sin flid aff huusit at || vdkomme och sig vdj en kiersseberhaffue || wnnder enn scheeg/aa/rd en tid lang forstuchit, || Dernest saa jlde som hun kunde endelig || tagit flugt til sin grannde paa || Nedre Opsall, huor hun saa vel som || paa andre fremmede steder sig hoss || gotfolch opholt haffuer och ey tort || til fordrigste sig hiem at begiffue || fœrind hannd for desssen begaaennde || ved denne søgning er vorden || tiltalt, at hand effter sit seeniste || løfte for retten med fortrydelse || hand saa jlde som sched er med sin || gamle hustrue leffuit hafde, Loffuit || med oprigtig och v-forfalschid || kierligh/ed/ sig hoss hende jgien || at jnsinuere, Paa huilchid || løfte nu ochsaa fornemmis hun med || han/nem/ en ny kierlig och christelig om||giengelig egteschab til sin dødedag || at erholde |: huor til Gud forlenne || dennem bestanndig løche och velsignelse :| || hiemfult haff/ue/r saa hun ey |: nu || for retten staaende :| nogit ydermeere || for huis jmod hennde ||

j errøtte tilfelde begaaed er jmod || sin mannd vill haffue at sige, huilchen || hendis villie saa aldeelis at effter||følge, loug och ret jnngenlunde beuilg/e/r || Menns hannem for denne gang vdj || aller lideligste |: sidenn det lader sig klare?? || med hannem til bedring :| tilfinder || at vdrede vdj Hanns Konng/elig/ Ma/yestets/ sigt || firre £mark£r søff och vdj omkostning 4 dr: || som hannd indenn í (1/2) maanidz wdgang maa || betalle eller derforre lide namb effter || lougen, Schall saa hermed til slutning || be/mel/te Haluor Haluorssen fremdeelis werre || paa minnit sit vdj achten jnndførte och for retten || giorde løfte jmod sin gammell och suage || hustrue |: som hand dog der forudenn || effter Gudz och mennischenns loug || pligtig er :| vdj alt schichelig och finlig || at forholde som det vel sømmer || enn erlig dannemand at giøre || och hanns pligt jmod sin egtefellig || vdkreffuer i alle maad/e/r saa frembt || hand iche aff vedbørende || dommerre efftersom den høy || kong/elig/ giffne echteschabs ordinanse || och regis Christ/ian/ quartj recess || for dessen egteschabs missbrug vd||inden den heedensche vforligeligh/ed/ || paabiuder och lougen omtaller, || med høyrre och ydermeerre straff, || saa som hans brøde kann || medføre vill lide och || vndgielde, For huilchen straff || at endtledigis Gud dennem och alle || Gudz bønn med en bestandig och christen || sandrechtigh/ed/ forlenne for || Christj schyld Datum vt sup/ra/ ||

f 8a

f 8b

Anno 1681. dennd 22 Febr/uary/ er retten || paa dennd anornede tingstue Huussebye j || Røgen administrerit offuerwerrendiss || Kong/elig/ M/ayestets/ fougit S/eigneu/r Jens Olssenn bøde||lennssmanden Erlannd Mogennsen Aaraas || med effterschreffne laugret, || Christen Hygen, Hanns Hygen Knud Offnerud, || Effuenn Karlssruud Hanns Gutissrud, och Lauridz || Grimsserud, ||

Kong/elig/ Ma/yestets/ fougit S/eigneu/r Jens Olssen lod forkynde || Hans K/ongelig/ M/ayestets/ breff at de som manufacturer ville || jndrette schulle anngiffue sig hoss commercie || colegium aff dato Haffnie den 18 /Octo/br/is/ 1680. ||

Endnu Kong/elig/ Ma/yestets/ fororning om adschillige || reg/enscha/b paa renttekammerit at leffueris || Hafnie den 7 /Octo/br/is/ anno 1680. ||

Fremdelliss Hans K/ongelig/ M/ayestets/ fororning om || consumptions paabud aff dato Kiøbenhafn den - 8 /Novem/br/is/ 1680. ||

Erlig karl Laurids Gulbrannssen tilholdende || paa Vang i Røgen fremkom for retten || och tog sin faderbroder Olle Vang || i Røgen i haannd giorde och gaff han/nem/ || jt fuldkommen schiøde paa sin till||falden arffuelod vdj Vang som er || j (1) lissp/un/d 2 4/7 bissmer£ mark£r med bøgssell effter || schifftebreffs jndhold aff dato Vang den || den 24 January 1678. for 5 1/2 dr: Noch || som hand effter samme schifftebreff || effter sin brod/e/r Olle Guldranssen kand || tilkomme som beløber med bøgssell och || aastedetz ret off/ue/r ald Vang - 15 3/7 biss/mer/£ mark£r || huilchet aastedetz ret hans fad/e/r s/alige/ || Guldrannnd Gunderssen som elste brod/e/r || effter sine foreldre effter lougen || arffueligen tilkommer || och be/mel/te Laurids Guldranssen || nu som elste brod/e/rsøn |: siden ||

f 9a

ey vidiss entten hans brod/e/r Olle || Guldranssen der off/ue/r tj aar vden||lannds verit haff/ue/r er leffuendis och dod :| er || tillberettigit huorforre Olle Vang || haff/ue/r giffuid sin brod/e/rsøn Laurids || Guldrannndssen vdj reede penge - 14 1/2 dr: || saa be/mel/te Laurids Guldrannndssenn || tacher errørte sin faderbrod/e/r || got for god fornøielig betalning i || alle maad/e/r loff/ue/r for sig och sine arffuing/e/r || at frj frelsse hinnde och fuldkomelig || tilstaa sin k/iere/ fad/e/rbrod/e/r Olle || Vang och hustru med derris || arffuing/e/r be/mel/te gods bøgssell

och aasedetz || ret for huer mands tiltalle som || derpaa kan talle i nogen maad/e/r || och om |: jmod forhaabning :| || alt eller nogid aff be/mel/te gods och herligh/ed/ || bleff be/mel/te hans fad/e/rbrod/e/r hustru || och arffuing/e/r aff vonnden i dom och || rettergang da loff/ue/r for/schreff/ne Larss Gulbrands/en/ || jnden 6 vger effter sligt?? han/nem/ och || arffuing/e/r andkynndigis at ved/e/rgielde || sin kierre fad/e/rbrod/e/r hustrue || eller arffuinger med lige saa megit || got och vel beleiligt gods herligh/ed/ || och eyendom som det dennem || aff wonnden kunde verre saa || hans fad/e/rbrod/e/r be/mel/te Olle || Gunderssen hans hustrue och || arffuinger aff tit be/mel/te Larss Gulbrands/en/ || schall verre och bliffue vden || schade och schadissløss || j alle maad/e/r ||

Erlig mand Olle Vang tog sin || brod/e/rsøn i haand bekiende for || sig och sinne arffuinger at verre schyldig || til sin brod/e/rsønn Laurids Gulbrands/en/ || reede penge tiuge rdr: som hand || loff/ue/r for sig och sinne arffuinger at || betalle be/mel/te sin brod/e/rsøn inden maa||nids dagen effter denne dags dato || vden schade i alle maad/e/r Huor effter || Laurids Gulbrandssen fordrid || aff retten jt rigtig tingsvinde || at motte meddelliss Datum || vt supra, ||

f 9b

Erlig och velfornomstige mand Nilss || Børgessenn paa Nordre Hegen (Hegen?) gjorde || och gaff sin suog/e/r Olle Gunderssenn || paa Vang i Røgen fuldkommen schiøde || paa huis arffuepart hans hustru Toran (Taran?) || Gunderssdaater arffueligen effter fad/e/r || och mod/e/r vdij ermelte Vang kand || verre til berettigit Saa och paa || den part hans konis søster Sirj Gund/e/rss||daater i samme arff kunde tilkomme som || Nils Børgessen tilforn sig tilforhandlit || haff/ue/r end och paa dend part be/mel/te Olle || Gunderssen jligemaad/e/r er tilfalden || som hand til Nils Børgessen forhen || solt haff/ue/r effter derom schifftebrefs || ydeligerre forclarring aff || dato Vang den 24 Janv/ary/ 1678. || Huilchid gods giør vdi alt 7 1/2 lissp/un/d || med bøgssell som Nils Børgessen || for sig sin hustrue och arffuing/e/r for/schreff/ne || sin suog/e/r Olle Gunderssen hustru och || arffuing/e/r loff/ue/r vbrødelig at fri frelsse || hiemle och fuldkommelig at tilstaae || for huer mands tiltalle som der || paa kand hende at talle med || rette i nogen maad/e/r || effterdj Olle Vang haff/ue/r ||

han/nem/ for same gods oprigt betalt saa || hannd tacher Olle Vang got for god fornølj || betaling och derforre fremdelis loffuer Nils || Børgessen for sig sin hustrue och arffuing/e/r || vdinden dette kiøb at holde sin suog/e/r || Olle Gundersen Vang hustrue och arffuing/e/r || vden schade

f 10a

och schaedisløss i alle maad/e/r || huor effter Olle Gunderssen tingsvinde || var begierendiss Datum vt supra, ||

Erlig och velfornomstige mannd Olle Gunderssen || møtte vdj rette och tog erlig och vel||fornomstige mannd Nils Børgesen paa Synd/e/re || Hegen (Hegem?) i haand bekiende at verre han/nem/ || rede penge - 90 rdr: och j (1) koe huilchen || Nils Børgessen selff løser aff hans g/aa/rd i blant || alle Olle Vangs kiør sig at vdvelle || pligtig, Huilche forsk/reff/ne penge 90 rdr: || Olle Vang bepligtid sig inden maanids || vdgang at betalle och koen at leffuerre || naar den er offuerføed saa Nils Børessen?? || och hans arffuing/e/r aff Olle Gunderssen || och sinne arffuinger schall verre och || bliffue vden schade i alle maad/e/r || Datum vt supra, ||

Erlig och velfornomstige mannd Olle Kiegstad || møtte vdj rette och erbøed sig vdj rette med || sin vederpart Amund Gilhuus som han/nem/ || for nogen tid siden til dette sageting || jndsteffnt haff/ue/r || Effuen Karlssruud i Røgen kom for retten || sagde at haffde i dag talt med hannem || ved Aschestad ibid/em/ paa almindveien || da hand och gich hid til tingid huor Amud || sagde til hannem hand iche kunde komme || frem til tingid i dag, ||

f 10b Olle Kiegstad tilspurde {Nils} Effuen Dagslet || om hand iche haffde reist saa langt i dag som || fra Aschestad, Dertil suarid hannd j dag || at verre komen fra Gulloug i Lier strax || ved Gilhuus || J lige maad/e/r tilspurde Olle Kiegstad Effuen || Myrre hor langt hannd i dag haff/ue/r reist || sagde hand hiemmen fra Myrre som liger || langt paa dennd anden side Aschestad, || Lensmanddenn velfornomstige mand Erland || Mogennessenn och Joenn Siffuerssen frem||kom for retten och tilstod at haffue || paa Amund Gilhussis vegne for vnge||fer - j (1) maanid siden verid paa Kiegstad || och til dette ting jndsteffnt Olle Kiegstad || for landsch/yld/3die aars tage och anden giold || dennem kunde verre jmellom, || Kong/elig/ M/ayestets/ fougit S/eigneur/ Jens Olssenn satte || i rette och formeener hand Amund Gilhuus || som ey forfølger sit laugmaall bør || verre pligtig sit faldsmaall at vdrede || Amund Gilhuusiss vederpart Olle || Kiegstad paastod effter lougen ey || ydermerre effter dette steffnemaall att || verre pligtig sig at vmage || Mens der udinden fri at verre och || der foruden Amund pligtig han/nem/ || for paaførte vdj nødig om||kostning med jt och andet som hand || jmod hans søgning nødig hafde || at befordre vdj rette Saa och for hans || reisse tids spilte och vmage med || denne kiendelssis løssning at betalle || en billig omkostning som effter lougen || i

lidelist prænderis - 4 rdr: huor || huor paa hand en forsuarlig kiendelsse || vill effter v-rette??, || Amund Gilhuus bleff trennde gange paa||raabt om nogen var till || stede entten selff eller andre || som ydermerre paa hans ||

vegne hertil suarre ville da er || jngen fremkommenn || Er affsagt || Efftersom her beuissis Amund Gilhuus || for vngefer en maanid sidenn ved || bødelennsmandens steffnemaall hid || vdj rette til i dag hannem at møde || haffuer varssell giffuid sin vederpart || Olle Effuennssen Kiegstad, huilchid hans || steffnemaall hand nu i dag haff/ue/r sidet || off/ue/r hørig, och ey enntten selff || eller nogen paa hans vegne vdj || rette møde hans vederpart nogen || sag at tillegge Mens vdenn || nogen forfald |: som louglig kand || kiendis :| vdebliff/ue/r och j || huor vell dend rette møte || Effuen Karlssrud paa hans vegne || forregiffuer hand han/nem/ ved Asche||stad her i sognit haff/ue/r i dag begiegnit || huor Amud sig for han/nem/ schall haffue || vndschytt iche kunde kome frem || till tingid i dag, Saa \kand/ hand dog || dermed iche verre vndschytt vden || hans forfald effter loug och || rettis maade nøjagtigerre || bleff beuist j hensende hans ved/e/r||part haff/ue/r forrestillid dennem || for retten som vel saa lang vej || och leng/e/r end fra Aschestad |: hor Amund || schall haffue vendt tilbage :| i dag || paa samme vej farrit haff/ue/r, || Huorforre effter Kong/elig/ || Ma/yestet/ fougids och ved/e/r||partens paastand ||

f 11a

och denne sags lougmessige medførende || er herom for loug verdigt befunden || det Amu[n]d Gilhuus for saadann sin || off/ue/rhørig sidelsse huor ved hand sin || vederpart en vnødig omkostning || paaført haff/ue/r, bør sin sigt till Hans || K/ongelig/ M/ayestet/ som er en £mark£r søff at vdrede || och sin vederpart Olle Effuennssen Kiegstad || en billig omkostning som lidelist || annses till - 3 1/2 rdr: at erstatte och betalle || jnden í (1/2) maanids vdgang eller siden || derforre lide som vedbør || Datum vt supra, ||

f 11b

Effter opsettelsse fra dennd 26 /Novem/br/is/ sist || forskinnid til i dag møtte Erlannd Mogens/en/ || Aaros paa dend hed/e/rlige mannds || H/er/r Ped/e/r Kiledbechs vegne och off/ue/r || hans ved/e/rpartter eschid en || forsuarlig dom || Olle Amerud møtte och loffuid at || ville giøre tuende dags arbeide || for sin person om høsten aarligen || for den hed/e/rlige mand dend ene dag || at slaae høe och den annden at schierre || en dag mens iche paa maal schuir, || Effterdj der er firre dags arbeide || som g/aa/rd aff dend øde g/aa/rd hand och en || anden mand paaboer || Jngen annden aff dj jnndsteffnte er mødt || her till eller jmod at suarre, || Er

affsagt, || Efftersom i rette steffnte Grafs och || Baarsserudz besidderre med Olle Ammerud || i Røgen jmod cit/anten/ sognepresten || her jbid/em/dend hed/e/rlig och || megit velerde mand || H/er/r Peder Hanssen ||

f 12a søgning ey nogid wdj rette haffer || producerit, huor aff fornemmis kunde || dj forgangen høst dem@denn vedbørende || och aff alder i brug verende tjeneste || med hæ och kornn schuur derris sognepr[e]st || och siellesøggerre afflagt haff/ue/r som || dj Baarsserudz besidderre med vdebliffuelsse || beuidner och dj andre ey heller føljen || haff/ue/r kundet benegte, Da som ved deris || off/ue/rhørrigh/ed/ den hederlig mand ey ringe || schade paa sin aufl motte tilvogsset || dersom Gud ey med diss bedre \høsteweir/ menischen || med forleent haffuer, j huor vell || kierche ordinansen folio 39 tilholder || at presternne schall niude sin retigh/ed/ || jndtill gode rede et/cetera/, Er det || och {at} derris vedbørende schyldigh/ed/ || at erstatte och betalle denn hederlig || mand for dessen paaklagende || sedvanlig arbeidis och tienistis || mistelsse en huer j (1) £mark£ 8 s: och det || jnnden lougens forresigende || tid eller siden tillige med || vdj omkostning í (1/2) dr: at lide nam || i derris boe och gods som || vedbør, saa vel som || her effter verre tiltengt || enhuer effter betimmelig advarsell || derris sellesøggerre || den tienneste at beuisse som || dj i ermelte maad/e/r med ald || rette bør at giøre, ansee/n/de || huad heller der boer faae eller || mange paa en pladz ||

f 12b haff/ue/r dj alle dennd hederlige mands || tienneste nødig, saa er det och billigt || alle och enhuer |: hannem til belønning :| || der jmod erre veluillige || at giffue och vdrette det for || hannem som derris pligt i alle maa||der wdkreffuer, saa frembt || den motwillige ey vil vngielde || huad med rette paafølge bør || Datum vt supra ||

Effter opsettelse fra dennd 26 /Novem/br/is/ sist||leden till i dag møtte erlig och vel||fornomstige mand Erlannd Mogenssen K/ongelig/M/ayestets/ || bødelsmand och var dom off/ue/r || Torre Houchellj och Harral Ners||nis begierrenndiss, || Harall Nerssnis møtte och || sagde at Torre Houchelj gaff || han/nem/ jt slag ved ørrid be/mel/te tid || och sted som tilforn jndført || er, huilchid hand ville han/nem/ dene gang tilgiffue || Er affsagt, || Torre Houchelj som vedg/aa/rd paa || en syndag vdj øssmaall effter || predichen at haffue giffuit Harrall || Nerssnis jt slag vnnder ørrit, saa || er hand derforre pligtig effter lougen || for puust och neffuehug at bøde til Hans || Konng/elig/ Ma/yestet/ vdj sigt effter m/annhelge/b/alken/ 19 cap/itel/ || í (1/2) £mark£ søff, mens som hand aff sin veder||part sin

sag er efftergiffuen bliff/ue/r || det derved, Dog schall hand her for||uden betalle till omkostning en \halff/ rdr: || som hand tillige med sigten jnden || í (1/2) maanids vdgang effter || lougen haff/ue/r at vdrede eller siden || lide namb effter lougen || hans boe och gods huor || det er eller findiss || kand effter lougen som || vedbør Datum vt supra, ||

Anno 1681 den 15 Martj er retten || administrerit paa denn **f 13a**
anornede tingstue || Wgstad paa Hurum offuererendiss Kong/elig/
|| Ma/yestets/ fougit S/eigneu/r Jens Ols/en/ bodelennssmanden ||
Jens Suendssen Grønnsannd med effterschr/eff/ne || laugret, ||
Trugelss Holtenes, Madz Jarrenn || Lauridz Selwig, Hanns
Kaarssg/aa/rden || Hannss Sundbye, och Pouell Røe, ||

Erlig och welb/aarne/ jomfrue Sophia Huitfeld || till Killingstad g/aa/rd
haffuer effter forregaaende || steffnemaall aff dato Killingstad dennd 14
Janv/ary/ || ved tuende steffnevinde naffnlig Jørgen || Bøessen och Olle
Jacobssen til i dag jndsteffnt || s/alige/ affganngen Nils Berg fordom
boennde || paa Strømsøen hans effterleffuersche, arffuing/e/r || och
laugverge for tilbudz widne i dag || at tage beschreffuen anlannende
landschylden || aff hendis paaboende g/aa/rd saa vit den || s/alige/ mand
och arffuing/e/r effter hannem vdj || be/mel/te Killingstad er eyende som er
|| for 3 aar 1678. 1679. och 1680. med vidre || steffnesedellen jndehold/e/r
aff dato || Killingstad 12 Janv/ary/ 1681. || Her jmod at suarre møtte dennd
danne||mand Helge Hennem i Strøms sogen och jnd||gaff s/alige/ Nils
Bergs jndsigelsse i denne || sag med formeening effter be/mel/te
steffnemaall || j iche nogid laugmaall off/ue/r hende bør || stediss, med
vidre aff dato Strøms||øen den 15 Martj 1681. || Da effterdj s/alige/ Nils
Bergs effterleuersche ey || med fõe kand fragaae joe varssell || at haffue
bekommid, saa befindis och aff || forjndførte varsselledels paaschrift ||
at hun och den s/alige/ mands Nils Bergs arffuing/e/r || med derriss
laugverge for meerre end || 2 maaneder siden ved tuende vinde || effter
lougen for brofiellen til i dag || den 15 Martj her for retten hendiss
velb/aaren/h/ed/ jomfrue Sophia || Huidtfeld for tilbudz ||

vidne at tage beschreffuen er varsell || giffuit, Saa der aff fornemmis kand **f 13b**
s/alige/ Nils || Bergs effterleuersche ved sit jndsigende søg/e/r || meerre
vbillige vdflogter end hun i || denne sag burde, som jngendlunde i || nogit
hinderer cit/anten/ lougmaal, derpaa || loug og ret i alle maad/e/r vell
grundeter || och derforre tilfinder dj jndsteffntte || vindisfolch nu for retten

derris || sandh/ed/ i denne sag at gestendige, || Enndnu ved sin fuldmegtig Jens Grønnsand || fremstillid velb/aarne/ jomfruenn tuende || steffnevinde vdj rette som er Ingbrit || Hoffuerssen Vdstad och Hans Hoffuerssen ibid/em/ || paa Hurrum som vant och kundgiorde at || dj nest forgangen loff/ue/rdag 14 dage siden varsell || gaff |: j bødelsmandens neruerelsse :| Joen || Vdstad at møde och i dag for retten vdj || denne sag at frasige sin sandh/ed/ || dessligeste aff hiemmelid Jens Grønnsand || och Hans Hoffuerssen ibid/em/ derris varsell || at dj nest be/mel/te tiid varsell gaff Laurids Larssen || i Boen och Hanns Nils/en/ paa Killingstad || derriss sandh/ed/ j denne sag j ligemaad/e/r || at vedstaae, || Er saa herness i retten fremeschit || dj be/mel/te jndsteffnte proff, da frem || kom Trugelss schoemag/e/r och Morten || Sanderssen paa Strømsøen till||stod at dj dennd 9 Martj 80. haffuer werrit || med jomfrue Sophia Huitfelds tiener || Hans Nilssen at tilbiude Nils Berg landschyld || saa vit hannem tilkommer vdj hendiss || paaboende g/aa/rd Killingstad || for 2. aar som er 78. och 79. och der||om talte med hannem i hans huuss huor || til hand suarrid jngen g/aa/rd at haffue || leiet jomfruens tiener, Derpaa fulte tienerens giendsuar J ved hun kand jngensteds komme, derfor || maa jeg som en tiener bestille det || for hende, Da suarede Nils || Berg jeg haff/ue/r jngen ting hørt || eller seet j fra hende da tog be/mel/te || hendiss tiener i lommen effter pengene || och spurde om hand ville anname || pengene da suarid Nils Berg || nej, huor paa dj giorde || derriss bog/e/r eed, ||

f 14a Jonn Wdstad paa Hurrum vant at hannd || dennd - 23 Ap/rilis/ 1680. var paa Killingstad da var || och Nils Berg der huor hannd hørde och saa at || velb/aarne/ jomfruen Sophia Huitfeld tilbød || Nils Berg tuende aars lannschyld aff saavit || hand vdj Killingstad er eyennde, huor || til Nils Berg suarrid ey dennd gang dennem || ville anname vidre viste hand iche || her om at proffue huor paa hannd giorde || sin eed, || Hans Nilssen tiennendis paa Killingstad, || proffuid ord fra ord lige som nest || forskreffne Joen Vgstad om vondet || haff/ue/r huor paa hand sin bog/e/r eed || afflagde, || Lauridz Lauridzen i Boenn och Hans Nilssen || paa Villingstad her foruden tilstoed || at dj dennd 14. /Decem/br/is/ 1680. var paa Strømsøen i s/alige/ Nils Bergss huus och der talte || med den s/alige/ mannds effterleuersche Mar||grette Olssdaater och hende tilbød || 3 aarss lannschyld som er for 78. 79. || och 80. aff Killingstad saa megit dend || s/alige/ mand der vdj var berettiget, || huor til hun suarrit iche den || gang dennem kunde jmodtage || formedelst hun var iche enne || der om och iche heller forstod sig synd/e/rlig || derpaa, Sagde ellers at naar schifftid || schall holdis och øffrigheden kommer || til steede, om jomfruen da || self vill møde, Huad da øffrigh/e/den || giør der vdj for hun lade sig || nøie med, Herpaa afflagde || dj derriss eed, || Jens Grønnsands fuldmegtig for

jom||fruen opbød endnu for retten be/mel/te || trende aarss forfalden
 lanndschyld || och rettigh/ed/ j be/mel/te tiid effter lougen || forfalden er,
 aff 1 1/2 schipund salt || landschyld a - 3 1/2 dr: \aarligen aff schipundet/
 med holdingen, || er - 15 rdr: huilche penge ||

nu ochsaa vdj retten bleff optelt, och paaraabt || trende ganng om nogen **f 14b**
 aff de vedkomende || var tilstede som dennem ville j mod||tage huor til
 jngen lod sig finde, || Hertil suarid Helge Hennem som || med den s/alige/
 mands hustruis jndleg || vdj rette møtte at hand hafde jngen || befalning
 nogid till disse pengiss til||biudelsse at sige, da som jngen den/nem/ ||
 anname ville er dj jomfruenns || fuldmegtig jgien aff retten leffuerit, ||
 Ellerss stod velb/aarne/ jomfruens fuldmegtj || for retten och tilbød om
 {...} vidre || landschyld til s/alige/ Nils Bergs arffuing/e/r med || rette gich
 aff g/aa/rden Killingstad, da ville || hand det ochsaa clarrere, || Hereffter
 be/mel/te velb/aarne/ jomfrue || Sophia Huitfelds fuldmegtig begierid || jt
 schrifftlig tingsvinde hendiss || velb/aarn/h/ed/ at motte meddeelliss ||
 Datum vt supra, ||

Anno 1681. denn - 18 Martj, er retten || adminstrerit paa denn
 anornede tingstue || Synndre Valde i Lier offuerverendiss ||
 Konng/elig/ Ma/yestets/ fougid S/eigneu/r Johann von || Cappellen
 bødelennssmanddenn Tosten || Walde med effterschreffne laugret,
 || Annderss Sørum, Peder Sørum, Torchil Reerstad || Olle
 Johannssen Egge, Haagen Egge; Jacob || Torstad, {...} ||

Erlig och velfornemme mand S/eigneu/r Johann || Cappellenn effter en
 steffningseddell aff dato || Bragenis dend 25 Febr/uarj/ 81. som er lest for
 de || vedkommende den 1 Martj sistleden, søg/e/r, Olle || Giffstad i Lier
 och Jngerj Torriissdaatter for || leirmaall dj sagiss med huerandredre schal ||
 haffue begaaed. Formeener hand som en || gifft mand da barnit schall
 verre auflid bør || tillige med hennde at bøde derris sigt || effter loug och
 ret, || Jngerj Torriissdaatter møtte || vdj rette och vdlagde be/mel/te || Olle
 Giffstad for rett barnne || fader att verre ||

och schulle dette verre giort paa Giffstad i be/mel/te || Olle Giffstadz stue **f 15a**
 sig/e/r scheede om dagen paa || en palmeløffuerdag och samme tid och
 holt || till paa Schiegerud och samme tid var gaaenn || till Giffstad om et
 q/uar/t/e/r kornn som hun schulle || haffue for en quernnesteen, Dette

schall verre || effter henndiss egne ord paa siuffuende aar || siden, || Ingerj Torrisd/aater/ bleff tilspurt huorforre || hun drog bort den tid hun haffde fød || barnit och schulle till examination vdj retten || med be/mel/te Olle Giffstad, || Hertil suarid hun at det var sagt at Olle Giffstad || gaff Roall Olssen paa Vefferstad eyer toe || bismerp/und/ meell for hand schulle føre || hind/e/r bort, || Dermed paaberaabende Roall Ols/en/ møtte || berettid at haffue samme tid ført hende her || fra bøiden och till Olle Ness paa Ringerige || dog jngen andn bestilt han/nem/ der till || wden hun selff, sig/e/r nu siden at dette || scheede føind hun føde barnit, || Ingerj Torrisd/aater/ sagde at Olle Giffstad bad || hende drage bort saalenge det bleff || dult med samme leirmaall, || Dennd jndsteffnte Olle Giffstad møtte vdj rette || och benegtid at hand iche er hendis barnefad/e/r || huorpaa hand gierne ville giøre || sin høyeste eed om den hannem || bliff/ue/r paalagt, || Quindfolchid sagde ochsaa at ville || giøre sin eed om den hende || bliff/ue/r paalagt at hand er fad/e/r || til hendis barn som hun nu hafde || for retten en dreng paa || siuffuende aar gammell, || Sagde ellers at dennd tiid hun schulle møt || for retten da hun nyeligen tilforn || hafde føt barnit, da som hun || kom frem til en gierdiss||

f 15b -gaard ved Jlen som tinget schulle holdiss och || satte sig need huor hun falt i søffen och soff || jntill sollen var nedgaaen, gich siden || til Bragenis och dernest til Sande sogen || och var bortte aff bøiden j lang tid || Sagen opsat till neste sageting som || aff Ko/ngelig/ Ma/yestets/ fougit vedbørligen bliff/ue/r || berammit, till huilchen tiid forelegiss || Olle Giffstad och Jnngerj Torrisdaater || at møde med huis viidre dj dennem || till sagen tienlig erachter saa || farriss dermed alt efftersom laug || och ret anlediger Datum vt supra, ||

Erlig, och velfornemme mand Mo/nseigneur/ Johan || von Cappellen effter nest bemelte varsell || seddell søg/e/r Jonn Assbiørnssen || tilholdennde paa Reenschouff och Anne || Arnisdaatter tilholdennde i Grøid || i Lier for leirssmaall dj med || huerandre {hand} schall haffue || begaaed, || Quindfolchit møtte och vdlagde || Jonn Asbiørnssen at verre || hendis barnefad/e/r sig/e/r schall || haffue {...} auflid barnid med hende || paa Hellom i Lier vngeferd halff||anden vge effter kyndelssmisse i for||gangen aar 80. da der var doffning || paa be/mel/te Hellom, sagde at haffue føt || barnit til verden forgangen Michls || dag, Berettid ellerss at hand i sam/m/e dofning || haffde tuende gange med hende at || bestille, sagde at verre kommen 8te vg/e/r || for tillig, || Jonn Assbiørnssen sagde var || iche hendiss barnefad/e/r huor || paa hand giernne ville || giøre sin eed, || Sagen opsat til neste ling (ting) || til den tid jgien at møde || forreleg/gi/s Jonn

Assbiørns/en/ || och Anne Arnissdaattter ||

med huis dj sagen till opliussning kand vide || tiennlig at verre saa gaas der om || som loug och ret medholdig er, || Datum vt supra, ||

f 16a

Erlig och velfornemme mannd S/eigneu/r Johan || von Cappellen begierid at motte wdj || tingbogen jnndførris at det merche som || hand haff/ue/r sat paa nogle bielcher som || Jenns Grøstad tilhøerer, stod be/mel/te Jens || Grøstad for retten nu i dag och || tilstod at verre scheid effter sin villie, || och at Mo/nseigneur/ Johan von Cappellen dennem || vdj kong/elig/ schatter schall beholde, || och iche Christen Stilluffssen som den/nem/ || j mod sin villie siden merchit haff/ue/r, ||

Anno 1681 denn 26 Ap/rilis/ er retten administrerit || paa dennd anornede tingstue Walde i Lier || offuerverrendiss Kong/elig/ Ma/yestets/ fougit S/eigneu/r Johan || von Cappellenn bødelenssmandenn || Tosten Valde med effterschreffne || laugrett, || Anderss Sørum Nielss Jlen, Steener Jens||vold, Peder Pederssen Sørum, Olle Haffschiold || den yngre, Jonn Clemmissdall, Olle || Johannssen Egge, Olle Toffuerud, Morttenn || Offue, Suend Røe, Peder Kittelssrud, och || Anders Olssenn Brastad, ||

Konng/elig/ Ma/yestets/ fougit S/eigneu/r Johann von Cappellen || lod forkynnde Hans Kong/elig/ Ma/yestets/ schattebreff || anngaende kong/elig/ schatter for jndeverende || aar som er lige som førige aar || aff dato Kiøbenhaffn den 26 Febr/uarj/ || anno 1681. ||

Kong/elig/ Ma/yestets/ fougit S/eigneu/r Johann von Cappellen lod || publicere H/err/ lanndcommissarium veledle Hans || Hannsses messsiue som sig paa hans høyxce/lence/ || schriffuelsse refererer anlanngende wnder||kleder saa som bogsser, hosser och schoe aff || sødaternis lege dennem schall med forsuinis || med vidre aff dato Christ/iania/ || den 6 Ap/rilis/ 1681. ||

Her til suarrid meennige tilstede\verende/ almue || at dj iche er god for

f 16b

saadann vdgiffit effter dene || besuerlige tids tilstandd at vdgiffue men
 ønschit at mote forschaanis || her effter var fougden tingssvinde ||
 begierrenndiss Datum vt supra, ||

Effter opsettelse fra denn - 18 Martj sistleden || til i dag møtte jgien
 Kong/elig/ M/ayestets/ fougit Mo/nseigneur/ || Johann von Cappellen och
 fordrid dom vdinden || denn denn sag jmellom Olle Giffstad och || Ingerj
 Torriisdatter, || Jndsteffnte Olle Giffstad och Ingerj Torriisd/aater/ bleff
 tilspurt om Olle Giffstad iche haffde verit || Ingerj Torriisdaaterss første
 s/alige/ mands bane||mandd huor til dj begge suarrit ja, || och ellerss sagde
 Ingerj at hun siden var || giffit med en mandd naffnlig Annderss ||
 Suends/en/ som for nogle aar siden henne || schall haffue forladt och
 dragid til Suerig, || Derforuden bleff dj begge tilspurt om dj vidre || till
 sagens opliussning haffde i rette || at føre huor till jntid lougmesssig || bleff
 forregiffuit, || Quindfolchit Ingerj Torriisdaater bleff effter || loug och ret
 paalagt |: siden jngen anden || opliussning i denne sag aff entten parter || er
 forrebragt |: forsk/reff/ne hendiss || sag giffuelsse ved eed at confirmere ||
 som hun ochsaa for retten fuldbuirdigis || och nu som tilforn vdi sin eed ||
 tilstoed at Olle Giffstad at verre || hendis rette barnefad/e/r || och jngen
 anden, || Olle Giffstad sagde fremdeliss || at hun han/nem/ schamelig
 haff/ue/r || paaløyt, och gierne vill || feste sin eed paa ey med || hende at
 haffue hafft nogen || samenleie, || Merre bleff ey i rette lagt || eller
 forregiffuit || Er affsagt, ||

f 17a At Ingerj Torriisdaater haff/ue/r werit || saa letferdig och sig med sin
 første || s/alige/ mannds bannemandd Olle Gulbrands/en/ || vdi
 løssachtigh/ed/ och lønleie jndlagt, || saa och j steden for at møde wdj rette,
 || da hun tilfornn derforre er worden || søgt, aff dette prestegield paa
 annd/e/re || steder hen begiffuit och j lang tid for||bleffuit, rettenns loughige
 gienge || til ophold, foraarsag/e/r iche ringe tuill || och efftertannche om
 denne hendiss gjorde || sigtelsse och beschylldning kannd bestaae aff ||
 sanndh/ed/ eller ey, helst effterdj Olle || Gulbrands/en/ jngendlunde vill till
 || tilstaae at verre hendess || barnnefader medens gandsche || benegter,
 med erbiudelsse det ved || sin høyeste æd at bekreffte, || Da som hand
 dog ey allenne der || ved kand befries serdeliss || siden be/mel/te
 quindfolch ey tillige || off/ue/r beuissis tilfornn at verre || berøgtid och
 med løgen befunden || saa och at Olle Gulbranddssen ey || heller i
 and/e/re maad/e/r nogen || beuissligh/ed/z sin paastand || med att
 bestyrche vdi || rette fører, som forskr/eff/ne || hendis stadige
 vedbliffuende || ord och sag giffuelsse kunde igien || driffue, och till jntid
 giøre || schall errøtte Olle Gulbrands/en/ || effter christ kong/elig/

allernaadigste || statuters giffuen anledings || och lougens medfær, sig fra ||
denne tuillraadige sagh || med andre v-partische || forstandige och
lougfeste mennd ||

som nest hoss han/nem/ er bosidende?? || selff toloffte ved eed lougverge,
|| Til huilchen ende parterne med || for/schreff/ne laugssmend som
loughligen || dertill vorder tillneffnt och || tage, schall verre plichtig vdj ||
rette herpaa tingstuen att || møde 6te vgisssdag som jnd||falder *tisselagen
den 7 Junj || nest paa følg/e/r, at dermed fuldkomelig || kand vorde
procederit och sagen || till ende bragt som loug och ret || forresig/e/r
Datum vt supra, ||

f 17b

Effter opsettelsse fra dennd 18 Martj til i dag || møtte jgien for retten dj
aff Kong/elig/ M/ayestets/ || fougid S/eigneu/r Johan von Cappellen i rette
|| steffntte tuende personer som sagiffuis || leirssmaal med huerannndre att ||
haffue begaaed nemlig Joen Assbiørnss/en/ || och Anne Arnissdaatter och
ligesom || tilforn en huer for sig paastod || och i alle maad/e/r ved bleff,
Ellerss sagde || quindfolchit ochsaa at haffue vdlagt || be/mel/te Jonn
Assbiørnssen for presten || da hun for sin begaaende synd || tog
affløsnig, och der hoss beretid || at hendis barn er ved helsse och ||
lieff/ue/r, || Efftersom jngen anden opliussning till || sagen aff entten
parterne er vdj retten || frembragt vden allene be/mel/te tuende || persons
egne tilstand som tilforn || er jndfært, er quindfolchit effter loug || och ret
paalagt for/schreff/ne sin sigtelssse || ved eed ydermerre at confirmere som
|| hun ochsaa for retten fuldbuirdigit || och nu som tilforn ved sin eed ||
tilstod at errørte Joen Assbiørns/en/ || at verre hendiss rette barne || fad/e/r
och jngen anden, || Huilchet Joen Assbiørns/en/ lige || som tilforn benegtid,
||

Merre bleff ey i rette lagt eller forre || giffuet, || Er affsagt, || Efftersom
jndsteffnte Anne Arnissdaatter be||schylder och vdleg/e/r Jonn
Assbiørnssen || Rennschouff for barnnefader til hendiss || barnn hun
vedgaar nest forgangen || Michelssdag at haffue fød och sig/e/r med
han/nem/ || j en doffning paa Hellom her i Lier || 1 1/2 vge effter
kynndelssmissse anno 80. schal || haffue aufflid alligeuell hun dermed
schall || verre kommen 8te vg/e/r før den tiid || en erlig dannequinde bør at
giøre || och Jonn Assbiørnssen denne hendiss || tilig ey vill tilstaae, menn
aldelis || fragaae, Lad/e/r sig forliude at hand || med en god samvittigh/ed/
kand giøre || sin høyeste eed ey at verre hindis || barnne fad/e/r, Saa her
aff |: diss verd :| || befindis en aff dennem fra den rette || sanndh/ed/ aff

f 18a

vig/e/r och ey sin begaaende || synndige giernning |: som for den ||
 leffuende Guds aasuin j nogenlunde || kand schiullis |: effter herrens hellige
 || bud och christ kong/elig/ stat/uter/ paamindelsse || til sin saligh/ed/ds
 beste for menischen || obenbarre vill, Mens saalediss || Gud til for
 tønelse och mennischen || til forargelse forherdelig || och vbod
 ferdig/en/ synnden for||borgen hoss sig hold/e/r som tillige || med ommelte
 vnnderschendeligh/ed/ || paa tiiden vdinden hendiss || barnnebyrd giffuer
 stor tuill||raadigh/ed/, hurlediss denne sag || retteligen jmellom den/nem/ ||
 ordelis kand, helst effterdj ||

f 18b ey aff achten andet kannd fornemmis end barnit || joe i alle maad/e/r
 haffuer verrit fuldkommen || da det er vorden fød, saa hun der vdoff/ue/r ||
 ey kannd holdis \aldelis/ frj for misstanche || vdinden denne hendiss
 gjorde beskylding/e/r || som dog ey saa {...} aldeliss den aff hende ||
 paaberaabende barnefader kand befrie, || serdelis siden errøtte
 quindfolch ey || tillige off/ue/r beuissis tilforrn at verre || berøgtid och med
 løgen befundenn hand || ey heller i andre maad/e/r nogen beuissligh/ed/ ||
 sin paastand med at bestyrche wdj || rette fører, som forskreffne hendiss
 || stadige ved bliffuende ord och || sag giffuelsse kunde jgien driffue ||
 och till jntidgiøre, Erachtiss || derforre billigt Joen Assbiørns/en/ || effter
 christ kong/elig/ allernaadigst || stat/uter/ giffuen anledning och lougens ||
 medfør sig fra dene tuillraadige || sag med andre v-partische || forstannidige
 laugfaste mends personer || som nest hos han/nem/ er bosidende || selff
 tolfte ved eed laugverge, || till huilchen ennde, parterne || med
 for/schreff/ne laugssmend som loughigen || der till vorder neffnt och tagne
 || schall verre pligtig vdj rette || her paa tingstuen at møde siette || vgisdag
 som jndholder tissdagen || den 7 Junj nest paafølg/e/r at der || med
 fuldkommelig kand vorde || procederit och sagen til endebragt, || som
 loug och ret forresig/e/r Datum || vt supra, ||

Anno 1681 den - 2 = || Junj er retten betient ||

f 19a paa Bragenis byting wed offuerverende || disse laugrettismend
 nemlig Olle Ingelbritssen || Olle Anderssen schoemag/e/r Hogenn
 Polssen || And/e/ress Christennssen, Anderss schred/e/r, och ||
 Ingbrit snicher, ||

Erlig, och velfornemme mand Mo/nseigneu/r Christopher || Hansen

Kong/elig/ Ma/yestets/ byfougitt paa Bragenis || i retten jndgaff hans exce/lence/ H/er/r stat||hold/e/r Erich Banners naadigste tilladelsse || i dene sag aff Mathias Ped/e/rsen || sorensch/rifue/r off/ue/r Bragenis fogderj || at ordele aff dato Ag/e/rshus den || - 14 Ap/ril/ 1681. ||

Endnu i rette lagde en rigens || steffning offuer Jens Pederssen anlangede || en suma penge penge hand till || s/alige/ Nils Bendsens børn sag giffuis || at schyldig verre aff dato || 13 Maj 1681. ||

Welfornemme mand S/eigneu/r Christopher Hans/en/ || j rette lagde jndsteffntte Mo/nseigneur/ Jens P/e/d/e/rsses || vdstede panttebreff paa -, 551 rdr: 2 £mark£ 13 s: || som hand bekiender sig til s/alige/ affgangen || Nils Bendsens børn at pligtig verre || huilchet hand loff/ue/r till anno 1675. den 1 Octobr/is/ || oprigtigen at betalle och i forsichring stillid || j Lands prestegield i Hadelands fougderj || Øffre Schilag/e/r?? som schylder aarligen || med bøgssel 6 p/un/d smør, j (1) huud och || toe schind honer paa Norsinn?? i Land schylder aarligen med bøgssell || j (1) huud, Holt i Schougboiden i Tønssberg || len schylder aarlig med bøgssell || j (1) schipp/un/d, och fiortten lissp/un/d biugmell ||

Brenndemoe i Essberg sogen schylder aarligen || med bøgssel í (1/2) schip/pun/d biugmell, huilchit || jordegods Jens Ped/e/rssens forsichrer || be/mel/te s/alige/ Nils Bendsens børn meed till || vnderpant jntill be/mel/te suma || penge med sin jndteresse bliff/ue/r || loughligen affbetalt med vidre || aff dato Bragenis d/end/ 1. /Octo/br/is/ anno 1673. || Ennu i rette lagde Mo/nseigneu/r Christopher Hannssen || en opsigelsse paa be/mel/te penge och pant || aff dato Bragenis den 23 Aug/ustj/ 1680. || Endnu i retten jngaff byfougden ett || jndleg aff Jens Ped/e/rsen som || forlengst schulle verre || vdj rette aff datto Bragnis || den 19 Ap/rilis/ 1681. || Fremdeliss fremlagt en || jndsigelssse aff Jens Hans/en/ ved || Liersuend frembragt, huor || vdj hand sig/e/r sig iche aff || steffningen at verre meddelt || copie och begierrer opsettelsse || paa en maanids tiid med vidre || aff Bragnis d/en/ || 29 Maj a/nn/o 81. || Bleff paaraabt om nogid ydermerre || aff parterne vdj retten ville || jndgiffue, huor til jntid || bleff suarrit, ||

f 19b

Erlig och velfornemme mand || Mo/seigneu/r Christopher Hans/en/ jnd||gaff en rigens steffning || off/ue/r Gutorm Trugelssen || anlangende en suma || penge hand til S/eigneu/r Nils || Bendsens arffueinger?? || schal schyldig verre ||

aff dato Agerhuus den 13 Maj || anno 1681. ||

f 20a

Fremdellis bleff aff H/err/ byfogit i rette || stillid en oblig/ation/ som Gutorm Trugelssen till || s/alige/ Nilss Bendsens børn haff/ue/r vdsted paa || - 50 rdr: aff dato Bragenis den || 7 Febr/uarj/ 1677. || Ydermerre i rette lagde Mo/nseigneur/ Christopher || Hans/en/ en obblig/ation/ aff erlig och vel||fornomstige mand Gutorm Trugelssen || paa Bragenis til s/alige/ affgangen Nils || Bendsens børn vdgiffuit paa || - 87 rdr: hand tilforpligter || sig til den 11 Decembr/is/ forst || komende at betalle med || vidre aff dato Brag/enis/ || den 8 Febr/uarj/ 1677: || Her jmod i retten jndgaff Mo/nseigneur/ Gutorm || Trugelssen enn regning paa huis || hand aff s/alige/ Nils Bendsen haff/ue/r || annamit och schyldig bleffuet || med andre copiebreffuer aff || Christopher Hans/en/ och Ped/e/r Simens/en/ || vdgiffuit paa stemplid papir || huor till originalerne || paa vstemplid papir || j retten bleff jngiffuen || same copie och regning aff dato || Bragnis den 2 Junj 1681. Peder || Simenssens jndleg aff dato Brag/enis/ 16 Maj 81. || Mo/nseigneur/ Christopher Hans/en/ jmod disse || docomenter proponerit at efftersom || Mo/nseigneur/ Ped/e/r Simens/en/ formeld/e/r i || hans jndleg at Mo/nseigneur/ Christopher || Hanssen schal haffue || opbebaaren dj - 100 rdr: ||

f 20b som hand schall haffue betalt paa || Gutorm Trugelsens vegne, da der || som det kand beuissis, och hand da || schulle søge och tiltalle Mo/nseigneur/ Gutorm || Trugelsen der for och tage be||taling paa tuende steder for||staar hand iche, at hand gjorde || som en erlig mand, huor||forre hand ochsaa hold/e/r || Ped/e/r Simens/en/ iche for nogen || sandferdig eller erlig || mand fœrind hand saadan || sin schriff och paasigende || louglig beuisser, J || det øffrige formeener hand || at Mo/nseigneur/ Gutorm Trugelssen || wed sit jngiffueuede jnleg || forclarrer sin steffnings || formelding om Nilss betaling?? || angaaede hoffuid sagen || der om er forrestilled || tuende obblig/ationer/ vdj || huilche med dis forfalden || rentte {jeg} hand ey ved || vidre till affkorting || end hans suog/e/r Bent || Nilssens beuiss paa || - 28 dr: 2 £mark£r saa och || en regning til han/nem/ || selff paa - 20 dr: kand || ellerss vidre findis || som haffuis sin v=||tuilachtig richtigh/ed/. Mens forresten haff/ue/r || jntid med Hans och || Jens Ped/e/rssens || bordregning at bestille, || Ey heller ved Ped/e/r Simens/en/ ||

f 21a forind hand faar pengene || efftersom hand jntid andelediss || haff/ue/r vedtagid nogen p/e/rson || vden betalingen paafulte, || Formod/e/r der fordom || effter dj i rette lagde || pure obblig/ationer/ med dis rentte || och foraarssagede omkostning || nemlig - 8 rdr:, || Erlig och velforneme mand

f 21b

byfougit Mo/nseigneur/ || Christopher Hans/en/ paa Brag/enis/ || som en medarffuing ||

paa sin kierrestis vegne vdi retten || haffuer ladet jndgiffue, joe billigen ||
effter for/schreff/ne Jenss Pederssens for || schriffning effterdags med
rette \forliugeligh/ed/??/ bær || at niude och tilhøre det der vdi || jndførte
pannttegods jntil saa||lenge Jenss Pedersen eller hanns || arffuinger
forschreffne capital med || sin effter staaende rentte och || jnteresse

f 22a

Trugelssenn || paa Bragenis er affsagt, || Denn aff K/ongelig/ M/ayestets/
byfougit Mo/nseigneu/r Christopher || Hannssen til Mo/nseigneur/ Gutorm
Trugelssens || vdstede attest aff dato Bragenis denn || - 28. /Octo/br/is/

f 22b

angaar dj aff || Gutorm Trugelssen ||

f 23a omtallennde boe som forregiffuis || Mo/nseigneur/ Jens Pederssen vdi
s/alige/ Nils Bendsens || sterboe schall haffue betalt, da || efftersom
forsch/reff/ne tuende obligationer || handler jntid om saadant ey heller ||
Jens Pedersenns naffn dervdj || neffnt, Siunis derforre jngen||lunde || denne
process i nogit att || vedkomme, medenns huor der || wdinden nogit
haff/ue/r at paa || schadige søge sig det som loulig och || forsuarligt Datum
vt supra, ||

iche ved sandere for Gud/ at hand iche er Ingerj Torris||daatters
barnnefad/e/r eller med henne || ey nogit legemlig fellig hafft haff/ue/r, ||
Hertil suarrit samptlig jndførte och || vdmelte laugssmennd ved
ensstemmende || munde dj iche med en god samvittigh/ed/ || kand
fuldgjøre den æd med Olle || Giffstad eller dend i nogen maad/e/r
besandige, || som hand erbiuder sig at afflegge || i denne sag, || Effter
denne sags leiligh/ed/ er for || rett befunden || Efftersom dj aff Olle

ey i noge maad/e/r vil || besandige, som dj for Gud och || maa bekiende
ey med en || god samvittigh/ed/ gjøre kand ||

f 24a saa b̄r han/nem/ ey tilstediss, at hand sin || ed alleene der vdinden til sin befrielsse || afflegger, Medenns for lougverdig/e/r || befinder, det Olle Gulbrandssen || paa Giffstad i Lier som dennd - 26 Ap/rilis/ sistleden || her paa tingstuenn aff retten er vorden || tilfunden sin stridige benegtelsse || j mod tillagde leierssmaall j dag || selff tolfte ved eed effter lougenn || at krafftig gīrre, och det iche haffuer || kundet fulddriffue, saa b̄r hannd och || den beliggen quinde Ingerj Torrißdater || |: huilche begge schall haffue verrit giffte || da denne løssachtigh/ed/ er vordenn øffuitt :| || effter louglig medfart derris eyende || løss̄rre som loughen vd||f̄rligen omhandler at haffue for||brut, Huor vdinden schal forstaais || den paa sagen andventte || bekostning som j lideligste till || 6 rdr: anschriffuis Datum vt supra ||

Effter opsettelsse fra dennd 26 Ap/rilis/ sistleden || til i dag fremstillid sig vdj retten || velfornomstige Jonn Assbiørnnsen och j retten || jndgaff en steffning seddell off/ue/r Karrj || Jensdaatter paa Hellom til i dag || at møde och gestendige om Anne Arnis||datters bedriffter jmillertid hun var hoss || hende i tieniste jtem huad samtalle dj || haff/ue/r hafft med huerandred saa och huad || hun haff/ue/r seet och fornommit aff || for/schreff/ne Anne Arnisdaatter || med vidre aff dato Renschouff || den 19 Maj 1681. || Hereffter møtte i rette jndsteffnte || Karren Jensdaatter ||

f 24b och tilstod at en rytter iche dend siste forgangen || vintter mens den nest f̄rriige saa hun at || en en rytter som laae paa be/mel/te Hellom || i logemente en afftenn klede aff sinne hasser || och schoe och dereffter gich aff stuen och i kaaben || som Anne Arnisdaater da allerede var || lagt vidre viste hun iche, || Anne Arnisdaater tilstod at bemelte || rytter Suend Pederssen kom jnd i kaaben || til hende och lagde sig paa sengenn || hoss hende och laae der jmellom hende || och en anden pige naffnlig Signe Jacobs||datter natten off/ue/r som var otte || dag/e/r effter hellig 3.kongers dag anno || 80. mens jntid hafde med hende att || bestille, samme pige schall tilholde || paa Grøttid i Lier, || Saasom joe vdj retten endnu merre || tuill vdinden denne sag, sig j dag || tilldrag/e/r j det jndsteffnte quind||folch selff personligen tilstaar at en || rytter ved naffn Suend P/e/rs/en/ || som i dj tider hendis barn schal verre || aufflid paa henem (Hennem?) i Lier |: huor || den begaaende løssachtigh/ed/ effter || hendis tilstand schall verre || offuit, {schall} haffuer hafft sit logemente :| || och otte dag/e/r effter hellig trekongers || dag till hende schall haffue sig be||giffuit vdj det kamerss hun haff/ue/r verit || ligende och en vintternat off/ue/r j || mellom hende och en anden pige || naffnlig Signe Jacobs daatter || tilholdende paa Grøttid her i Lier, || bleffuit beligende, huilchit jngenlunde || vel sømer eller anstaar nogen || quinde eller møe vden || egteschab at vedtage, mens || gaff bedre

effter sagen ||

sig fra slige sengebrødre, at aff siuler || det hun iche giort haff/ue/r, huor
vd || off/ue/r dene forrekommende videnschab || er bleffuen volder at dene
sag endnu || til bedre opliussning |: om mulig var :| || er optagen til i dag
femb vg/e/r som || jndfalder tissdagen dend 12 Julj || førstkommende,
Jmillertid forre||legis sagsøgeren Kong/elig/ M/ayestets/ fougitt ||
velfornemme mannd Mo/nseigneur/ Johan || von Cappellen til Bragenis
by||ting louligen at lade jndsteffne || den paa beraabende rytter || Suend
Ped/e/rsen som sig vdj Bra||genis frih/ed/?? schall opholde || at gestendige
detforsch/reff/ne Anne || Arnisdaatter om han/nem/ j || for/schreff/ne
maad/e/r sagt haff/ue/r, eller || at fragaae alt efftersom hans ||
samvittigh/ed/ \om deris jdret/ vil tillade, och || hand for Gud bek/i/endt
kand verre, || saafrembt som hand ey godvillig || sig til efftermelte tid her
paa Lier ting || vill jndstille, det at paahøre || bør giffuis loulig varsell ||
ommelte Anne Arnisdaatter || och Signe Jacobsdaater i Grøtid || som hand
bemelte tiid schall haffue || søgt seng med, Ellerss haff/ue/r Signe ||
Jacobsdaatter til bemelte 12 Julj || effter forregaaende steffnemaall || sig
her til tingsteden at jndstille paa || det fornemis kand om hun nogit ||
vdinden Anne Arnisdatters || forhold er vitterlig, till || huilchen tiid
Kong/elig/ ||

f 25a

M/ayestets/ fougit haff/ue/r sig med huis effter || retten her forinden
bekomis || jgien vdj rette at fremstile || saa vel som Joen Assbiørns/en/ ||
och Anne Arnisdaater med dj vd||melte laugsmend saa farris || vidre med
sagen alt efftersom || loug och ret anledig/e/r Datum vt supra, ||

f 25b

Kong/elig/ Ma/yestets/ fougit velfornemme || mand S/eigneu/r Johann von
Cappellen || effter forregaaende loulig varsel || |: som partterne tilstod :|
søg/e/r And/e/rss || Hellom i Lier for hand schall haffue || hugit en sødat aff
edle och mandhafftig || capitani Rasmus Ols/en/ compagnie ved || naffn
And/e/rs Christens/en/ vdj || bege hans hend/e/r, effter vidre || der om
velb/emel/te H/err/ capitains vnd/e/r || dagniste anndragende aff || dato
Christ/iania/ den 31 Martj 1681, och den || naadigste derpaa fulte suar || aff
dato Ag/e/rsshuus den 6 Ap/rilis/ 1681 || Hernest fremkallid
Mo/nseigneur/ von Cappellen || dj jndsteffntte proff som vdinden || dene
sag vinde schulle da er || vdj And/e/rss Helloms och And/e/rss ||
Christens/ens/ neruerelsse fremkommen || Ingbrit Onnstad i Lier proffuit
effter att || afflegde eed at j forgangen faste en dag || vaabenting var affholt
i Lier da kom || hand paa sin hiemvej fra tingit ved || Heggsbroe huor hand

saae at And/e/rss || Hellom stod ved en slede och hialp || en druchen
mand op i sledenn med || benen, jmillertid kom Joen || Kunderud och tog
And/e/rss Hellom || <med een hond> i haarit och han/nem/ med den andre
||

f 26a haanden i hoffuit med flad haanden, Da || sagde And/e/rss til Jonn
Kunderud som schall || verre soldat huad schal dette betyde || huad Jonn
Kunderuud suarrit hørde hand || iche, Dereffter drogiss dj lidet stund,
dermed || kommer Anderss Christennssen sødat och tog || begge sine
hend/e/r i Anderss Helloms hoffuit || och drog Anderss Hellom paa
knene, || och hafde da begge at dragiss med, Da || tog Annders Hellom en
haand om||kring en huer aff derris fod, och || And/e/rs Hellom bleff
staaendis paa knæen, || och bleff hand aff dennem slebt och dragendis ||
paa knene saa langt som en maallestang || eller toe vngeferd kand veere,
sagde || And/e/rss Hellom ville op, och dj andre || toe holt han/nem/ ned i
haarid, och || raabte And/e/rss Hellom om hielp mens || iche naffengaff
nogen, som han/nem/ hielpe || schulle, Da schulle dene Ingbridt || sagt til
dj toe som hafde And/e/rss || Hellom i haarrit schamme deerre || karra dj
er toe paa en der med slepte || Joen Kunderud, Saa reiste Anderss ||
Hellom sig op och atschilldis och gich med || huerandre til
Hegssbroedøren || strax der effter saa hand at And/e/rss Hellom || och
And/e/rss Christens/en/ hug paa huer and/e/re || med huer sin kaarre,
derpaa kommer || en naffnlig Joen Kunderud och slog || And/e/rss Hellom
off/ue/r handen med en støff/ue/r || och en anden kom med en bøsse och
slog || fult slaug til Anderss Hellom med || bøsseen och rampte han/nem/
frammen i axsselen || mens ved iche huem det var, Saa raabte || And/e/rss
Christens/en/ och sagde til And/e/rss || Hellom du hugst mig som || en
schielm, nej ||

f 26b sagde And/e/rss Hellom, jeg hug dig som || en erlig mannd, dermed
schildis dj at, vidre || viste hand iche her om at proffue, ||

2 Fremstillid sig for retten Laurids Nilssen || Copperud i Lier som effter
giorde æd || proffuit at hand var forsk/reff/ne tid i Hegssbroe || och som
hand kom vd for døren bleff || hand var tuende personer laae j || kuld
paa marchen ved Hegssbroe viste || iche huad dj tog sig till, dereffter
sprengt || dj op paa marchen lige vd for døren || i Hegssbroe, huor dj
begynte att || hugiss med huer sin kaarre paa || huerandre och da saa hand
først || at det var And/e/rss Hellom och And/e/rs || Christens/en/ j det
samme som dj hug || saa komer Jon Kunderud med || jt styche tre och
slaar til And/e/rss || Hellom och alt som And/e/rss Hellom || hug till

And/e/rss Christens/en/ saa || hoppid And/e/rs Christenssen tilbage || vidre hafde hand iche att || proffue, ||

3. And/e/rss Sylling bleff ey beuilgid at proffue || siden hand effter parternis tilstand {siden} || {hand} er And/e/rss Helloms quindiss || mod/e/rbrod/e/r, som parterne och var || tilfrids med, ||

4. Sergiant Jens Nilssen effter eed proffuit || at en syndag var hand paa Hellom || da sagde And/e/rss Hellom til han/nem/ || at hand aldrig hafde hafft trette med And/e/rs || Christens/en/, mens heller schifftid mad med || huer andre da dj var sødater til||sammen, dette bleff talt aff And/e/rs Hellom || da hand var gaaen til han/nem/ effter hans || brod/e/rss begiering at And/e/rs Hellom || schulle forschaffe Anders Christens/en/ || batschier, ||

5. Peder Kittelssrud i Lier effter afflagde || bog/e/reed proffuid at en syndag om || quelden da kom And/e/rss Hellom till || Kittelssrud huor And/e/rs Christens/en/ laae || och bar sig jlde sagde till Anders || Christens/en/ brod/e/r det du haff/ue/r faaed || det haffuer du v-volden, for du var || vschuldig i dette jeg hafde jnttid || ont at schiffte med dig vi haffuer aldrig || schifft jt ont ord i vorris dage sagde || And/e/rs Hellom och sagde at hannd viste || iche anndet end det var Jonn Kunderud || jeg hug, Vidre hafde hannd iche der || om at proffue, ||

f 27a

6. Laurids Ellingsen ved Assdø sagerne || i Lier proffuit effter giorde bog/e/reed, at || hand var nest forsk/reff/ne tid And/e/rs Hellom || kom til Kittelssrud, da hørde hand at || And/e/rss Hellom sagde til Annderss || Christens/en/ det du haff/ue/r faaed det haff/ue/r || du faaed v-vollenndis, tj And/e/rss || Hellom viste iche andet end det var || Joen Kunderud hand hug, Vid/e/re || viste hand iche her om at proffue, || Joen Kunderud paahørte disse proff || saa vel som And/e/rss Christens/en/ || Dennd beschadigit Annderss Christenssen || fremkom for retten och lod laugrettid || syne sine hender da befanttis at paa || denn hørre haand dend mi[n]ste fing/e/r || at verre lemster huor vden paa handen || fanttis jt stoer arre, dog schaden tillegt || paa dennd venstre, bag \paa/ handen || fanttis tuert off/ue/r handenn jt stoer arff, || huad schade hand der aff haffuer kannnd vj || iche see, dog er dend mellomste och største || finger nogit krogit, kannnd drage dend ||

dog jntil haanden, findis ellers jt arff || j det mindeste leed paa samme fing/e/r som hand || sig/e/r selff haff/ue/r verrit schaarren vdj || da hand var

f 27b

liden, ellers for den || øffrige schade som nu besigtid er be||schylte hand
jndstefnnte And/e/rss Hellom || forre at haffue gjort dend omrøtte || tid
proffuene omhandler;, || Mo/nseigneu/r fendrich Olssen møtte udj ||
rette paa sødaten Anderss Christens/ens/ || veigne, at hand formod/e/r at
dj || tuende ensstemende prouff naffnlj || Ped/e/r Kittelssruud och Laurids
Ellingss/en/ || maa gielde och observeris i retten som || sig/e/r at And/e/rs
Hellom selff muntlig || bekiendte det huad sødaten And/e/rs ||
Christens/en/ hafde bekommit schade haff/ue/r || hand faaed vvoldende,
huilchit || hand formeener egen mands || bekiendelse er dj beste proff ||
efftersom h/er/ er ichon jt proff || vidner at sødatten hafde han/nem/ || i
haarit, Huor paa hand formener || effter hans exce//llence/ H/err/
stathold/e/r Baners || resolution forschaffer en døgtig || sødat at till
compagniet i And/e/rss || Christens/ens/ sted, och ellers at erstatte ||
soldattenn hans schadislidelse och || forsømsse och begierte en
ret||messig dom, || Mo/nseigneu/r Johann von Cappellen refererit sig || paa
hans exce//llence/ Banners naadigste || resolution aff den 6 Ap/rilis/
neruerende || aar formeldende at And/e/rs Hellom || excemplariter schall
strafis vdj officerernis || paahør och neruelsse, saa formod/e/r || hand en
retmessig dom effter || disse forhen tagne proffs til||stand, ||

f 28a Anderss Hellom refererede sig til flere || proff vdj sagen at føre naffnlig
Larss || Quagstad, || Mo/nseigneu/r fendrich Olssen och And/e/rs ||
Christens/en/ paastod ochsaa endnu at føre || proff nemlig Harrall
Torssrud, som || forbannt And/e/rs Christens/en/, || Er paa denne tiid
vorden for affshedigit, || Saa som begge partter paa || schiuder flere
proff udj sagen || at føre, som dj effter recess/ens/ || tilhold ochsaa nu for
retten || naffngiffuit haff/ue/r, huorforre || denne sag optagis och forflytiss
|| till neste sageting och sted som || aff Kong/elig/ Ma/yestets/ fougit
vedbørlig || berammendis vorder, till huilchen || tid och sted parterne med
derris || paaberaabende winissbiurd || som de her forinden louglig || varsell
haff/ue/r at giffue, haff/ue/r || jgien till endelig dombs er||langelse vdj
retten sig at || jndstille, saa schall her udinden || nest Guds hielp bliffue
ordelit || som loug och ret medholdig || er, Datum vt supra, ||

Hans Kong/elig/ Ma/yestets/ bødelenssmand || velfornomstige mannd
Tosten || Olssen Valde i Lier effter for||regaaende louglig varssel || søg/e/r
Troen Opsall ||

f 28b j Lier for jt kniffsting hand schall || haffue tilføiet Mogens Opsall || som
Troen iche kunde benegte, Eller || beretter Mogens hand at haffede || for

sin personn tilgiffuit Troen || saadan sin brøde saa vit han/nem/ || vedkomer Hans Kong/elig/ Ma/yestet/ sigt || i alle maad/e/r vforkrenchit, || Bødelenssmanden paastaar at || endog Mogens Opsall sin preten||tioner haff/ue/r effterlat, bør alligeuell || sin sigt till Hans Kong/elig/ M/ayestet/ med || en billig omkostning at tilsuare || och vdrede, huorpaa hand || begierid dom || Sagen opsatt til neste ting || Saa schall nest Guds hielp her || vdinden bliffue forhandlit, huad || lougen i slig tilfelde forre||sig/e/r Datum vt supra, ||

Anno 1681. denn 12 Julj er rettenn adminstrerit || paa denn anornede tingstue Valde i Lier || offuerverendis Hanns kong/elig/ fougitz erlig || achtbar, och velfornemme mand S/eigneu/r Johan || von Cappellens sønn Johann Johannsen von Cappell/en/ || och bødelenssmanden Tosten Valde med effter||schreffne laugrett, || Christopher Ødeg/aa/rden, Olle Johannssen Egge, Hagen || Egge, Erich Stopen, {...} Hannss Øxsseuold, Nils || Meerren ||

Effter opsettelse fra den 7 Junj sistleden til i dag || møtte vdj rette K/ongelig/ M/ayestet/ fougitz søn och fuldmegtig || Johan von Cappellen och fordrid den sag || j rette j mellom Jonn Assbiørnssen och Anne || Arnisdaatter anlangende det leirss||maall och sagde at hans fad/e/r haffde bud \ved lenssmanden/ til || dend rytter Suend Ped/e/ssen som Anne Arnis||daatter haff/ue/r sagt skulle liget || paa seng med och da lenssmanden || Tosten Valde som nu for retten ||

tilstod at haffue verrit {...} hoss han/nem/ || tilspurtte han/nem/ paa fougden vegne om || hand ville møde paa Lier ting til i dag at || suarre och tilstaa det som Anne Arnisdater || om hannem sagt haff/ue/r, eller fougden skulle || effter opsetelsis medfør lade steffne han/nem/ || til bytingit Da suarrid hand at hand der || effter om en timmis tid eller toe skulle || selff talle med Mo/nseigneu/r Johan con Cappellen || derom vidre talte hand dend gang ey med || han/nem/ Tre vg/e/r dereffter tilspurtte || Tosten han/nem/ igien om hand ville møde || her paa tingit i dag, da suarrit || hand nej, || Dend pige som skulle ligit i seng hos || Suend Ped/e/ssen och Anne Arnisdaatter || berettis at lige siug och i hendis || sted møtte hendis mod/e/r Birgitte || Haluorssd/aatter/ tilholdende i Grøtid || i Lier och berettid sin datters ord || at hun en natz tid laae paa Hellom || da Suend Ped/e/ssen kom och lagde || sig paa sengen hoss den/nem/ och || jmillertid saa hun ingen nareere?? || aff Suend Ped/e/ssen eller Anne

f 29a

Arnisd/aatter/ || eller nogen anden tiid, || Dend tilstand som fougden Johan von || Capp/ellen/ var forrelagt aff Suend || Ped/e/rssen vdj retten til i dag || at forschaffe var ey aff fougden || for obenbemelte aarsage och Suend || Ped/e/rssens løffte at hand ville møde || her paa tingstuen dag forhuerffuit || Suend Ped/e/rssen bleff trende gange || paaraabt da bleff ey nogit till || giemelle?? forregiffuid, || Parterne med fougdens || fuldmegtid bleff tilspurt ||

f 29b om dj vidre i retten haffde at forregiffue || huortil bleff suarrit nej, och som || jngen yderligerre kundschab om dette || leiersmaall end som tilforn nu vdj || retten komen er, eller formodis kand || saa er Joen Assb[i]ørnsen jgien tilspurt || om hand som for sagen staar med en || god samvittigh/ed/ kand afflege sin eed || ey at verre Anne Arnisdaatters || barnefad/e/r eller med hende nogit || legemlig fellig hafft haff/ue/r huor||til hand suarid joe?? gierne det gjøre || kunde, Dernest bleff dj vdmelte laugss||mend paaraabt som er Ped/e/r Helges/en/ || Sørnum, Ped/e/r Ped/e/rs/en/ Sørnum || Simmen Sørnum, And/e/rs Sørnum || Knud Sørnum, Torchill Reerstad || And/e/rss Olsen Brastad Nils Jlen || Mortten Offue Jens Grøstad || Gutorm Hein, \och/ Steffenn Vlffuen || och tilspurt om dj effter derris samvittigh/ed/ || kand giffue och gjøre loug med neruer||rende Joen Assbiørns/en/ dj iche ved || sandere for Gud end at hand || iche er Anne Arnisd/aatters/ barne||fad/e/r eller med hende nogit legemlj || fellig hafft haff/ue/r || Her til suarid samptlig || jndførte och vdmelte laugssmend || ved ensstemmende munde dj iche || med en god samvittigh/ed/ kand || fuldgiøre den eed eller || den i nogen maade besandiges som hand erbiuder sig at afflege || i denne sag, || Er da effter denne sagss leiligh/ed/ || for retten befunden, || saa som jnttid heller ønschedis || vdj denne megit tuillraadige || sag end den rette sandh/ed/ || jmellom disse stridige ||

f 30a personer at kunde vdele och derforre || seeneste 7 Junj sagen effter dett || beligen quindfolch Anne Arnisdaatters || selff gjorde anledning til i dag forflø || och Kong/elig/ M/ayestets/ fougit velfornemme mand || Johan von Cappellen forrelagt j||midlertiid at forschaffe den rytter || Suend Ped/e/rssens tilstand om hand iche || effter hendis egen vedgaaende haff/ue/r || søgt seng med hende saa och ydermeere || hafft med henne at bestille end som hun || sig/e/r det tuchtigt och erligt var alt effter || som hans samvittigh/ed/ om derris jdret || ville tillade och hand for Gud bekient || kunde verre, Da effterdj saadann || forrelegelsse vden frogt er affgaaen || och ey tår vnderstaas sagen leng/e/r || at prolungere tilmed er Joen Assbiørns/en/ || som sigtis for barnefad/e/r den || 26 Ap/rilis/ sistleden, her paa tingstuen aff || retten vorden tilfunden || sin stridige benegtelse jmod ||

tillagde leiersmaall selff || 12 ved eed effter lougen at krafftig || giøre och det iche haff/ue/r fuld || dreffuit eller i andre maad/e/r || lougss gemess sig fra sagen || befri kunde, Saa bør || hand pligtig verre dj vdj || regis C/hristian/ 4 recess allernaadigst || paabudene 12 dr: och det beligen || quindfolch 6 rdr: leirssmaalss || bød/e/r samt hand firre rdr: || vdj omkosting at vdrede || och betalle jnden í (1/2) maanids vdgang || eller lide namb och vordering || vdj derris gods och midell huor || dj er eller findis kand || Datum vt supra, ||

Effter opsettelsse ||

fra nest forganngen 7 Junj til i dag || bleff dennd sag jmellom And/e/rs Christens/en/ || sødat och And/e/rs Hellom i Lier angaaende || det slagsmaal jgien fordrid i rette || och da \til dene/ haffde And/e/rs Christennsses sag bleff || først endnu tilneffnt sex laugrettis || mend som giør toloff med dj jndførte || huilche nu tilneffnte er Knud Sørnum || Steffen Vlffuen And/e/rs Sørnum And/e/rs || Ols/en/ Brastad Simmen Sørnum och Gutorm || Heigen, och fremkom And/e/rs Christens/en/ || med sig haffde tilstede det paa beraabende || vindnisbyr nemlig Haral Torssrud || och effter gjorde eed proffuid at en gang || som hand var at forbinde And/e/rss || Christens/en/ paa Kittelsrud da kom Anders || Hellom did och talte med Anders || Christens/en/ || och sagde at hand och And/e/rs || Christens/en/ aldrig haffue verritt || v-forligt men suarre byt mad || tilsammen, dend thid dj tientte vnd/e/r || compagnie sammen ded du nu fich || det fich du vvoldende, det var || Joen Kunderud tillaugid haffde || hand faat det saa haffde hand || jndtid schøt derom badscherløn och || huad hand forterrid midlertiid || hand laae det erbød hand sig at betalle, || Hernest fremstillid sig i rette || vederpartten And/e/rs Hellom || med jt sit medhaffuende proff naffnlj || Larids Quagstad som effter gjorde || eed proffuid at den dag clameriet || scheede var hand vdj Hegssbroe och And/e/rs || Hellom var der och tilforn jnde och sad || i lag med han/nem/ och drach, saa gich hand || vd paa marchen och fulde Laurids || Droug vd paa marchen, liden || stund der effter kom And/e/rs || Hellom jnd jgien och sig/e/r ||

f 30b

der var toe karle vde paa marchen och || slog mig forderffuit, Sagde fremdellis Gud || bedre mig jeg gjorde dennem vist schade || lidet der effter sette Annderss sig paa || benchen, saa kom der nogle jnd och sagde || blodet forløber dem, Saa gich Larss || Quagstad vd da stod Anders Christens/en/ || paa marchen da sagde Lars till || hannem er det saa ilde

f 31a

med dig, || Ja suarid And/e/rs Christens/en/ Gud || bedre mig saa vist,
 Lars sagde || lad mig see det och binde omkring nogit || at blodit iche
 schall forløbe dig, tog || der med jt klede aff dend beschadigtis || hals och
 bant omkring handen da sagde || hand til Joen Kunderud Gud bedre || mig
 brod/e/r det volte du mig paa || vidre haffde hand iche at sige, ||
 Mo/nseigneu/r Olle Ols/en/ fendrich endnu begierrte || at her vdj motte
 effter hans excel/lence/ || H/err/ stathold/e/r Banne[r]s resolution, och || de
 tuende ensstemende proff och || vindisbyrd som meldte at And/e/rs ||
 Hellom haff/ue/r bekundt det sødatten || bekom den schade vschuldig och
 saa || som sødatten sig beklag/e/r ey at haffue || den styrche i hans hender
 at hand kand || verre capabel til Hans K/ongelig/ M/ayestets/ tieniste || at
 vdrette h/er/effter ey heller er god || for at fortienne sit brød som tilforn ||
 Huorfor hand begierer en endelig || dom och kiendelsse saa som ret ||
 billigt och forsuarligt erachtis, || Anders Hellom fremstillid \sig/ vdj rette ||
 med tuende mend Tosten Valde || lenssmænd och Christen Heg som
 tilstod at dj synndagen effter schaden || var giort da var dj paa ||

f 31b Heg her i Lier besigtid och siunit huad schade || Anders Hellom haffde da
 saa dj at hand var || slagen øffuerst i hoffuedet saa at blod var || vdgaæn i
 huden saa stoer som j (1) £ mark£r 8 s: || Jt andet slag haffde hand paa
 denn || venstre axssel som var sortblaat || Det tredie slag paa denn venstre
 armen || som det var slaget med en støffuer blaat || tuert off/ue/r armen,
 och saa dj at huden var || schurrit aff knene saa stoer och lang som || tre
 finger huorpaa dj gjorde || derris eeed, och sagde iche at vide || huem hand
 haffde faad schaden aff, || And/e/rss Hellom endnu i retten jndgaff || sit
 schriftlige forset och jndleg aff dato || Hellom den 12 Julj anno 1681 ||
 Vidre bleff ey i rette || lagt eller forregiffuit || da effter dene søgning och
 gien|sigelsis medfor er der vdinden || for ret befunden, || Saasom aff
 tuende førte eedtagen proff || naffnlig Jngbrit Onstad och Laurids
 Nilssen || Koperud |: der allene om dette paa || vegerende slaugssmaall
 proffuer :| || ey egentlig kand haffuis nogen vedbø||lig effter retning huor
 aff disse || tuistige personners v-enigh/ed/ er reist, || eller huem den anden
 der til haff/ue/r || giffuid aarsage, Thj end dog || Jngbrit Onstad hermer at
 Annders || Hellom |: da hand ved Hagsbroe her || i Lier megit prissverdige
 haff/ue/r hiolpid || en druchen mand till rette :| iche || alleneste aff en ved
 naffn || Joen Kunderud medens || end och dernest tillige aff ||

f 32a dend beschadigte sødat Annders Christens/en/ || {sødat} vformodentlig
 ved vldelig vd|førmelsse er vorden off/ue/rveldig jntil || be/mel/te Jngbrit
 Onstad dennem derforre schall || haffue belastigt at dj dermed ophørde
 han/nem/ || forlod och saaledis effter dette proffs || sigelsse alle tre dend

gang schal verre || bleffuen atschiede, Saa er det dog iche || vden jt vidne
 der ey jmod lougens || klarre ord allenne maa effterfødgiss || tilmed
 beuidner det anddet proff Laurids || Kopperud at dj var ichon toe
 tilsammen || nemlig And/e/rs Christens/en/ och Annd/e/rss || Hellom, da
 hand saa dj første gang at || schildis, men som dj der effter erre || kommen
 lige vd for døren ved || be/mel/te Hegssbroe da haff/ue/r forsk/reff/ne ||
 Annd/e/rss Christens/en/ och And/e/rs Hellom || |: effter begge forberøtte
 proffs off/ue/r||enskommende tilstand :| denn anden || gang frivillig huer
 andde || vden forschied at beschadige || sig tilsammen med derris
 haffuende || karrer begiffuit, som haff/ue/r || forwoldet And/e/rs
 Christens/en/ || den vdj achten omhandlede || schade i sine hend/e/r, Kand
 || alligeuell derforre effter loug || och billigh/ed/ ey andet paafølge || end
 Anderss Hellom for desssen || And/e/rs Christens/en/ tilføyede || schade
 joe med ald rette pligtig || er och bør han/nem/ til fuldkomen || bod
 schadegield och til sin føligh/ed/ de || anwentte vedgiffter i lideligst || tolff
 rdr: med firre dr: vdj ||

dette stefnemaalls bekostning, saa vel som || for huer aff dj tuende saar **f 32b**
 och schade || Hans K/ongelig/ M/ayestets/ sigt nemlig 2 £mark£r søff
 jnden í (1/2) || maanids dag at vdrede eller derforre || lide nam och
 vordering i hans || boe och gods huor det er eller findis || kand effter
 lougen, Formeener || ellers Anderss Hellom sig nogen || føyelig adgang
 jgien at haffue || for dend paaklagende vdførmelse || til And/e/rs
 Christens/en/ eller Joen || Kunderud som for ting och dom || jndførte proff
 at paahøre || haff/ue/r ladet sig til vedermaall || vdj rette finde, da naar ||
 hand dennem effter forregaaende || loulig steffnemaall søg/e/r, saa || farris
 dermed effter lougens || sigelsse, Huad sig anbelang/e/r || Mo/nseigneur/
 fendrich Olle Ols/en/ paastaaende || det Anders Hellom effter hans ||
 exce//lence/ Banners resolution bør || at forschaffe en døgtig sødat || till
 compagniet vdj dend beschadigt || Anderss Christens/ens/ sted, Huor ||
 om nogit vdj retten at kiende || ey vnderstaas, Erachtendis || aff dend
 giorde besigtelse ey || kand sees hand paa nogen lehm || vndtagen dend
 mi[n]ste?? finger paa den || høyre haand aff And/e/rs Hellom att || verre
 belemstrid och derved || ey kand verre vdøgtig thj dend || gamle schade
 vdj dend storre || finger paa den venstre || haand vedkommer And/e/rs ||
 Hellom ey at tilsuarre, || Saa befindis och ||

aff hans exce//lence/ H/err/ stathold/e/r velborne || Erich Banners **f 33a**
 naadigste vdstede be||falning til Hans Kong/elig/ M/ayestets/ fougit vel ||
 fornemme mand Mo/nseigneur/ Johan von || Cappellen som paa dend aff
 edle || och mandhaftige H/err/ capitain Rass||mus Ols/en/ der om for sin

H/err/ oberst || gjorde retation forfattid er || det hans exce/lence/ iche vill at bunden || nogen soldat schall forschaffe || ald den stund forbemelte And/e/rs || Christens/en/ Hans K/ongelig/ M/ayestets/ tienneste || kand forrestaae, remiteris || derforre vnd/e/rdagnigst || til den naadige hø/yffrigh/ed/s || allernaadigste despensation || Datum vt supra, ||

Erlig och velfornomstige mannd Amud || Gilhus ved en hiemsteffning søger || Jngbrit Hougeruds quinde formedelst || hun schall haffue affbrennt || en andell aff Amuds landbonde || Christopher Haarbergs gierde och || schall endnu trodseligen endnu sige at || vill brende meerre, om huilchet || hand ved Erich Hallingstad och Knud || Christens/en/ paa Haarberg schall || haffue ladet beschiche Jngbrit Houge|ruds quinde som och er jndsteffnt || och for retten fremkom tilstod at || dj var i beschichelssevis hos be/mel/te || quinde til at spørge hen om hun ville || tilstaa jlden at haffue vdsatt || Huor til hun schall haffue suarit || at dersom gierdisg/aa/rden haffde fœr || varren tœr schulle hun lenge || siden haffue brent ||

f 33b dend som hun sagde fougden haffde || befalt hende, och sagde hun fremdellis || saa snart som dend bliff/ue/r tœr saa || schulle hun brende meer, och sagde || Christopher Haarberg som var med den/nem/ || til hende saa hørrer jeg at I gaar || iche fra det at I haff/ue/r ey giort det, || Nej men giœr jeg iche heller sagde || hun huorpaa dj gjorde || derris eed, || Manden til quinden Jngbrit Hougerud || møtte i rette mens quinden iche || och sagde at hand ved jnttid aff huad || hun brennt haff/ue/r, och dend g/aa/rd || som dj sig/e/r schall verre brent sagde || hand er paa hans egen eye, || Amud Gilhuus suarid vdi formening || at Jngbrit Hougeruds ord der udj || iche er sandferdig, om endschœnt || same gierdis g/aa/rd haffde verit || vigit jnd paa hans eyer som || dog er vformodendiss da || hafde hun burt at søge dette || ved lougens midell och iche brent || sig til rette paa fientlig viss || huorforre hand formeener || at hun bœr at lide och vndgielne || effter Norgis loug l/ands/l/eie/b/olchen/ 26 cap/itel/ || med en billig omkostnings erstatelsse, || och herpaa var dom begierendis || Sagen opsat till neste ting || til huilchen tiid parterne || haff/ue/r at jndgiffue huis || dj ydermerre sig til sagen || tienlig erachter saa gaa[e]s || derom effter lougens || forresigende || Datum vt supra, ||

f 34a Effter opsettelsse fra dend 7 Junj || til i dag møtte lensmandenn || velfornomstige mannd Tosten || Olssen Valde och eschid dom || off/ue/r Tron Opsall for det || kniffsting hand schall haffue til||fœd Mogens Opsall || Tron och Mogens Opsall bleff trende || gange paraabt om dj haffde ||

nogit ydermerre til sagen || at suarre da er ingen frem||kommen || Er affsagt, || Aff Troen Opsalss egen vedgaaende || befindis hand at haffue med en || kniff stuchit Mogens Opsall huor || til hand ey beuisser ringeste || aarsage at haffue hafft, saa endog || Mogens Opsall som hand stuchit || haff/ue/r han/nem/ samme kniffstig saa||vit hand der vdinden kunde || haffue at sige efftergiffuit haffuer || bør hand alligeuell sine bød/e/r || nemlig otte ørtug/e/r och 13 £mark£r || solff i lideligst at vdrede effter || lougen saa vel som vdj om||kostning - 2 rdr: jnden || í (1/2) maanids dag eller derforre || lide nam och vordering i hans || boe och godz huor det er eller findis || kand, Datum vt supra, ||

Anno 1681 dennd - 21 Julj er || retten administreret paa || dend anornede tingstue ||

Wgstad paa Hurrum administreret || offueruerendiss Kong/elig/ **f 34b**
M/ayestets/ bødelennsmand || Jens Suendsenn Grønnsand med
effterschr/eff/ne || laugret nemlig || Biørn Rødby, Toer Eltoen,
Hanss || Kaarssg/aa/rden, Hanns Sundby, Jørgen || Østerrenn och
Christenn Hagge eller Berg, ||

Erlig och welfornemme mannd Mo/nseigneur/ Hanns || Must lod ved Lauridz Benndzens tienner Olle || Aslachsen aff Sanndwigen paa Hurrum || forkynnde jt schiøde paa Schiøteluig som || med bæssell och herligh/ed/schyld/e/r effter || schiødis jndhold - 2 1/2 schipp/un/d salt, huilchen || g/aa/rd och lanndschyld høyedle och velbaarne || frue frue Anne Rommell hanns || exce/llece/ s/alige/ H/err/ cancelers Her Petter Richis || fuldmegtig Jørgen Rasmusen effter || fuldmagt paa hendis velb/aaren/h/ed/s vegne || haff/ue/r solt och affhent till euindelig || odell och eye till ermelte stiftschriff/ue/r || Hannss Must effter samme schiødis vidre || vdvissning aff dato Strømsø dennd || 10 Junj 1681. ||

Erlig och velfornemme mand Mo/nseigneur/ Laurids || Mortenssen førige tolder paa Sannd || møtte vdj rette och fremlagde een || rigens citation offuer en dell debitorer || her i sognit nemlig lennsmanden Jens || Suends/en/ Grønnsand Jhle?? Jensen, Trugelss || Burre, Ingebor Settere, Ped/e/r Grytenis || Saxsse Dallenns enche, Siffuer Knudssen || for louglig giæld och forstrachte rede || penge och kornvarrer som dj tid effter || anden schall aff hannem haffue bekommit || dog huad dj schall verre

schyldig findiss || iche jnndfærtt be/mel/te steffning aff dato || Ag/e/rsshuus den 5 Maj anno 1681, || Jngen møtte aff dj jndsteffinte || vndtagen lensmanden Jens || Suendssen Grønnsand ||

f 35a til steffningen at suarre, da til att || forrekomme dend brøde som dj vde||bliffuende ved derris offuerhørrig sidelse || billigen kunde fortiene haffuer citant/en/ || Laurids Mortensen beuilgid sagen ved || samt lenssmannens samtøche paa sine egne || vegne sagen at opsettis och forflytis || til neste saggeting, Huorforre forre||leggiss parterne til be/mel/te tiid her paa || tingstuen med huis en huer til sagen || tienlig erachter vdj rette at || møde saafrembt errøtte debit/or/ || sig her forinden hoss citanten ey || jndstiller och hannem vedbørlig || tilfridz stiller Datum vt sup/ra/ ||

Erlig och velfornomstige mand Jens || Suenndssen Grønnsand paa Kong/elig/ Ma/yestet/ || och rettens vegne haffuer i rette || steffnt Ped/e/r Liltued, Bennt Ho[ ]msboe?? || Biørne {Rødby} Jarren, Trugels Holtenis || Mads Jarren och Trøg Holm som || nu alle vntagen Trøg Holm war || her for retten som alle haff/ue/r part || vdj aar j jt fische tilsammens naffnlj || Syndrefischid som velb/aarne/ jomfru || Sophia Huitfeld er tilhørennde || til at gestendige och veedgaae huem || aff dennem der sig haff/ue/r vnd/e/rstaaed || at paabinde dend posse vdj garnid || huor fischen haff/ue/r sin jndgang || som Biørn Jaren och Trugelss || Holtenis tuende dreng den dag || Trugelss Holtenis hafde fischid, || schall haffue funden huilchit || at gestendige och vidre for||claring om samme posse || at giøre Biørn ||

f 35b Jaren møtte vdj rette forregaff || at dagen effter S/t/: Hans dag nestledenn || sad Trugelss Holtenis tuende drenger || Hans Christensen och Michell Trugelsenn || i forsk/reff/ne fische, da hand ved middags||tiid vngeferd kom til dennem och || tilspurde dennem om der var fundenn || nogen huull paa garnit, da suarrit || dend største Hans Christens/en/ hand saa jngen || huull vntagen toe smaa veed leedit || paa fischid dem bätte hand jgien, der||med bad Biørn Jaren hannem drage || forre som dj giør naar dj faar fisch || at dj da drag/e/r garnit tilsammenn || dersom fischens jnndgang er, och der || med tog Biørn flaaden til fischid och be/mel/t/e/ dre[n]g || tog baaden och ville vd och giøre || garnit ferdig som hand afftenen tilforn || som var S/t/: Hans dag da Ped/e/r Liltveds || dreng sad i fischid och giorde garnit || raande?? garnit op som var synnder, || och som hand schulle giøre ledet ned bleff hand || var en knude som var virrid || tilsammen aff strifiller och vdenpaa || et veffid bann och omkring knø med en || groff laxissegaarnns traas som var bunden || ved heellen aff garnit, som

lig/e/r ved baaden || huor fischen gaar off/ue/r naar den kommer || i garnit, som hand saadant tøj fornam || løssde hand det aff och førde i landet || och om afften fich Trugels Holtenis drenge || som dend dag sad fischid samme tøj || med sig til Holtenis, sagde ellerss at || hand och drengene løste dett || op och da saa hand at der var tre || smaa grand?? vdi storre som biug korn || det enne gult, det andet suort, och det tredie || och sort, Huad det var ved hand iche || Dj andre tuende drenger bleff paa||raabt som det omhandlede tøj || schall haffue frembaarit || til Holtenis, mens jngen || aff

Da som derris forclarring tillige || med Biørnn Jarens behøffuis er nødigt || erachtid sagen til neste ting at forfløte || och optage til huilchen tiid forrelegis || bødelenmanden den/nem/ hid i rette at møde || loughlig varsell at giffue saa och her || med forreholdis berørte jnteresanter || vdi fischerried jgien at møde, och || ellers lensmanden til dennd tiid sin || flid at andvende her udindenn || bedre videnschab och effterretning || at erlange paa det dennd schyldige || for sligt kaglerj kand erlange || sin fortiente straff, siden || gaaes herom som louligt || eragtis Datum vt supra, ||

f 36a

Anno 1681. dennd - 15 /Septem/br/is/ er retten || administrerit paa denn anornede tingstue || Wgstad i Hurrums prestegield offuerendiss || Kong/elig/ M/ayestets/ bødelenssmand Jens Suendssenn || Grønndsann med effterschreffne laugrett || Lauridz Seluig, Madz Jarren, Hanns Korssgaarden || Toer Elletoen, Pouell Røe, och Torre Østeren, ||

Erlig och velfornomstige mannd Hannss || Olssenn paa Schiøtteluig paa Hurum i retten || jndgaff en rigens citation off/ue/r sorrensch/rifue/r Jørgen || Hanssen i Buscheruds fougderj angaaende nogen || vidnisbyrd hand off/ue/r han/nem/ angaaende hans || protocolering ved en dombs affsigt nest||leden 23 Martj her paa tingstuen affsagt effter || steffningens vidre formeld aff datto || Aggersshuus den 21 Maj 1681. || Kong/elig/ Ma/yestets/ stifftsch/riffue/r S/eigneu/r Hanns Mustis fuldmegtig || velagt mannd Jacob Polssen paa Bragenis || for jndsteffntte sorrenschriff/ue/r Jørgen || Hanssen i rette lagde hans schrifftlige || jndsigennde aff stor vittløffigh/ed/ aff || dato Bruness paa Modum den 12 /Septem/br/is/ || anno 1681. ||

f 36b Mo/nseigneur/ Jacob Pouellssen fuldmegtig for || Hanns Must i rette lagde S/eigneu/r Hans Mustis || schrifftlige jndsigennde aff vitlofftigh/ed/ aff || dato 15. /Septem/bris/ a/nn/o 1681. || Aff dj jndstefntte sex laugrettissmend fremkom || Biørnn Rødbye, Peder Liltved, Hannss Huu||sseby, Joen Eeg, och Jørgen Østerren || tilstod for retten at dj den 23 Martj sist||leden sad retten j mellom Hans Must || och Hans Schjøtteluig om hans landschylds || paaklagende med sorrenschriffueren || aff Modum Jørgen Hannssen, och da er || den/nem/ i Guds sandh/ed/ vitterlig at vdj || den sag i dommens affsigt bleff || iche omtalt nogid om at Hans Schyteluig || entten schulle haffue forbrut sin første || feste eller derforre verre for sin || første festis forbrydelsse vdj S/eigneu/r || Hanns Mustis minde, mens vdj || andre mader schulle verre i hans minde || efftersom dommen vduisser, angaaende || den post om den confiscations dom || da hørde dj iche jt ord der om vdj || affsigten eller bemelte førige post || om bæsselen aff sorrenschriffue/r/en/ at || verre wdj retten oplest eller derom || samtøcht med han/nem/ Mens ellers || bleff vell talt om den confiscations || dom da sagen bleff agerit, ellers || sagde dj at Hans Mustis dreng var || hoss dennem med dommen at for||seille, och leste vell affsigten op for || den/nem/ mens der vdj hørde dj jche || oplese om disse forsk/reff/ne tuende || paastefntte poster, Huorpaa || dj gierne vill giøre derriss || eed naar paaeschis, || Jens Suends/en/ Grønndsannnd effter afflagde || eed proffuit da bemelte affsigt bleff || oplest da var hand for retten || tilstede och iche hørde nogid entten || paa en eller anden maade bleff || neffnt om Hans Schjøtteluigs || feste i nogen maade iche ||

f 37a heller om confiscationsdommen || mens ellers bleff oplest Hans Schjøtteluig schulle || verre i Hans Mustis minde, || Siffuer Holtebrech fremkom vdj rette och || sagde vell var samme tiid for retten || mens iche kand erindre huad domens || slutt[n]ing var, huor paa hand gierne || ville giøre sin eed om fornøden || giøriss, || Hans Killingstad møtte och berettid || at da affsigten bleff oplest kom hand jnd || mens iche kand erindre huad diss || jndhold var, || Kisten Vdstad møtte och berettid at hun || var tilstede da dommens sluttning || bleff oplest och jche hørde nogid bleff || neffnt om Hans Schjøtelvichs første || festis forbrydelsse i nogen || maade, huor paa hun gjorde || sin eed, || Hans Schjøtteluig fremlagde || dend gienpart dom som vdj || steffningen er omtallit af dato || Hurumb tingstue Vdstad dend || - 23 Martj 81. huoraff allene jnd||gangen och sluttingen bleff oplest, || Hans Schjøtteluig i retten jndgaff en || beschichelsse til offuenschreffne laug||rettismend om forsk/reff/ne tuende || poster och derris suar, || huilchit || och tuende beschichelsse vidner || tilstaar for den/nem/ at verre kundgiort, || Som laugrettissmendene nu vdgich, || Partterne bleff tilspurt, om dj vidre || vdj retten hafde at forregiffue, || huortil jntid bleff suarrid, ||

vdenn || Hans Schøttelvig hereffter var || tingssvinde begierende, ||

Anno 1681. dennd - 20 Septembr/is/ er || retten betiennt paa
dennd anornede || tingstue Walde i Lier offuerendiss || Kong/elig/
Ma/yestets/ fougit S/eigneu/r Johann von Capellen ||
bødelennsmanden Tosten Olssenn Walde || med effterschreffne
laugrettismenn || Søren Rennschouff, Peder Eeg, Assbiørn ||
Høiig, Lauridz Hoffuerud, || Baar Aarsquissell || och Niels
Sanndager, ||

f 37b

Kong/elig/ Ma/yestets/ fougit S/eigneu/r Johan von Capellenn || lod
forkynnde copie vnder commiss/arie/ Hans || Hannssenns haannd aff
Hanns K/ongelig/ M/ayestets/ befaling || til alle och en huer som nogid
effter s/alige/ aff||gangen velb/aarne/ Henndrich von Stychenn || K/ongelig/
M/ayestets/ forige geheime och cammerraad || rentemester och gen/eral/
krigsscommiss/arie/ kand || haffue at prætere af dj da sig til den || 11
Decembr/is/ førstkommidis vdi sterboed || vnder præterionernis
fortabelsse jnd||stiller med vidre aff dato Kolling||huus slot den 20 Julj 81.||

Fremdelis lest en anorning och befalling som || hans exce/lence/ Baner
vdgiffuid haffuer aff dato || Ag/e/rhuus den - 9 Junj 81. ||

Endnu en hans exce/lences/ befaling om veienis || forbedring aff dato
Ag/e/rhuus den 9 Junj 81. ||

Ydermeere hans exce/lences/ anorning om løss||giengerre aff dato
Agersshuus dato 9 Junj 81. ||

Hederlige mannd H/er/r Jochum Grønbech || sogneprest vdi Lier j retten
jndgaff || en hiemsteffningssedell off/ue/r endeell præ||stebollids bønder
ødeg/aa/rdzmennd och huusmend || som motvilligen forhold/e/r sig och
iche vill || gjøre derriss pligtige arbeide til || prestegaarden med vidre aff
Bragenis || den - 28 Junj 81. || Aldmuen som dene steffning ved||kommer
bleff tilholt for retten ||

jmod derris seellesøgerre sig saa mod || det sedvannlige och
paaklagende arbeide til || prestegaarden at forreholde som dj j alle ||
maad/e/r pligtig er at gjøre, vnnder det || faldsmaall som kierche

f 38a

ordinansen loug och || ret vdi slig tilfelde paabiuder, huilchit || dennem som en fuldkommen advarsell || schall tienne dennem till effterretning || huor ved dennd hederlige mannd denne || gang lod beroe i forhaabning vedkomende || sig effterdags her vdinden retter och schicher || vden vidre søgning eller paatalle, || huoreffter denn hederlige mannd var || tingssvinde begierrende Datum vt supra, ||

Erlig och velfornemme mannd Mo/nseigneur/r Peder Gutormssen || ved sin suog/e/r Mo/nseigneur/r Nilss Carstenssenn || paa Bragenis i rette lagde en rigenns || citation offuer Kisten Pederssdaater || s/alige/ Jonn Torssenns effterleuersche boennde || paa Merren vdi Lier prestegield huor || ved hun er citerit til i dag vdi rette || at møde for resterrende schyldig || bleffuen penge effter jt forsichrings || breff aff dato Aggershuus den || - 26 Julj 81. || Fremdelis i retten jndgaff jt forsichrings || breff tuende mend Christen Stilluffssen || och Knud Ped/e/rssen paa Bragenis effter || be/mel/te quinde Kisten Pederssd/aater/ begiering paa || hendis vegne haff/ue/r vnderschr/efue/tt huor vdi || hun bekiender at verre schyldig till || for/schreff/ne Peder Gutormssen paa Bragenis || effter giorde affreigning penge - 109 d: j (1) £mark£ 18 s: || med vidre aff dato Bragenis den 6 /Septem/br/is/ 78. || Paa same oblig/ation/ var sch/reff/ne derpaa vdi || alt at verre betalt paa vnderschedelige || tid/e/r penge - 54 dr: 2 £mark£r 18 s: || bliff/ue/r saa den endelig rest || som hun nu for retten selff || tilstod at vere Ped/e/r Gutorms/en/ || schyldig paa be/mel/te breff - 54 dr: 3 £mark£r ||

f 38b paa huilche forsk/reffne/ resterende penge nemlj || - 54 dr: 3 £mark£r med femb rdr: vdi omkosting || Mo/nseigneur/ Nils Carstenssenn var domb begierendiss || dend jndsteffnte Kistenn Ped/e/rssdaatter{s} suarid || jntid her til vden allenneste begierde dag || saa schulle hun betalle gielden effter haannden || Merre aff parterne bleff ey vdi rette lagt || eller forregiffuid, || Da effter denne søgning och giensigelsis || medfær er der udinden paa føgennde || for rett befundenn || Efftersom befindis aff i rette lagde for||sichringsbreff och jndsteffnte Kistenn || Pederssdaatters egenn vedgaaennde || dj fordrende och resterrende penge || nemlig - 54 dr: 3 £mark£r til Mo/nseigneur/ Ped/e/r Gutorms/en/ || at verre schyldig som effter be/mel/te forsichrings||breffs formeld schulle verre betalt aff||vigte Michelj 1678: som ey effterkommid er || huorforre Kisten Ped/e/rssdaatter || hermed tilfinndis forsk/reff/ne || halffierde||sindstiuge och firre rdr: 3 £mark£r med 3 dr: || vdi omkosting jnden í (1/2) maannidsdag || at betalle eller derforre lide namb || och vordering i hendis boe || och goeds huor det er eller findis || kand jntill Ped/e/r Gutormssen || herforre

fuldkommeligen bliff/ue/r aff||betalt som vedbør huortil K/ongelig/
M/ayestets/ || ombudsmand effter Norgiss loug for||bliff/ue/r sagsøgeren
beforderlig || och auffler der ved Hans K/ongelig/ M/ayestets/ sigt || som
er í (1/2) £mark£r søff. Datum vt supra, ||

Kong/elig/ Ma/yestets/ fougid S/eigneu/r Johann von Cappellen || j retten
jndgaff en rigens citation off/ue/r || Jone Valde Jon Justa, Nils Justa[d], ||
Joen Meerens effterleuersche, And/e/rss || Sørum Haluor Restad Mogens
|| Opsall, ||

Tronn Opsall, Haluor Opsall och Ingbrit || Hougerud for med **f 39a**
jndesidennde med derris || paa boende gaards rettigh/ed/ effter
jordebogens || formeld, med hanns der vdj jndførte forening?? || at dj bør
iche allenneste rettigheden at betalle || med andventte bekosting menns
end och at haffue || forbrut derris første feste effter lougenn || aff dato
Agershuus denn 22 Augustj 1681. || Fremdellis i retten jndgaff en
vndersch/reff/ne || restands paa dennd fordrende rettigh/ed/ || aff dato
Bragenis dennd 20 Septembr/is/ 81. || Aff forsk/reff/ne jndsteffnte bleff
først paraabt || Jonn Valde at suarre til denne søgning || da var hand iche
tilstede quindenn sagde ved || jntid hertil at suarre, Jonn Justad møtte ||
iche eller nogen paa hans vegne, Niels Justad || møtte vedgich fordringen
at verre schyldig, || Joen Merrens effterleuersche møtte och vedgich, ||
Amud Gilhuus paa Hans Anderss Sørums vegne || møtte och paa den
fordrende rest betalte || penge - 11 dr: resten effter restandz jndhold ||
tilstod hand paa Anderssis vegne at hand er || schyldig, Haluor Reerstad
møtte iche eller || nogen paa hans vegne, Mogens Opsall || møtte och
vedgich, Tronn Opsall møtte || och vedgich Haluor Opsall møtte och
betalte || - 5 rdr: resten effter restandsen vedgich hand, || Ingebrid
Hougerud møtte och vedgich, || Sagen effter fougdenns beuilgning
formedelst || dj som iche i dag møtte er optagen til neste || ting jmillertid
forrelegiss dj vdebliffuende || til den tiid vdj rette at møde, saa endis || den
deell vdinden dene søgning som || loug och billigh/ed/ tilsig/e/r Datum vt
supra, ||

Olle Olssenn paa Suerre i Lier effter enn || hiemtingss steffning søg/e/r
tuende ||

soldater vnd/e/r H/er/r capitain Rasmus Olssenns || compagnie Gutorm **f 39b**
Olssenn paa Ellevog och || Hanns Joensen tilholdende i jt huus kaldis ||

Schugebech formedelst dend offuerlast de han/nem/ || vdj egit huus dend 31 Aug/ustj/ tilføiet j det de || hannem haff/ue/r schamslagit och enndeel hans || kleder som dj med sig toeg med vidre aff || dato Suerre den 2 Septembr/is/ 81. || Dj kleder hand paaschadiger vdj steffningen || at haffue mist er, jt par vadmeldsboxsser || j (1) kabusse, j (1) hug øsse, och tienden som hand || schulle haffue aff en brotte som dj hoss hannem || schall haffue saaet, och var tiennden 1 1/2 treffue, || ellers sigtid och sag gaff Olle Olssen be/mel/te tuende || sødatter at dj haffuer iche allenneste tagid fra || hannem som til fornn er jndført || mens end och slagit han/nem/ i sit huus baade || dragid hannem i haarit tilmed slog Gutorm || han/nem/ paa axsselen med en stoch och Hans || Joenssen med en støffuer i det tønde aff || liffuit i dend venstre side, och ellerss i an||dre maader han/nem/ jlde begiegnit, || Be/mel/te Olle Olssen fremstillid dj tuende jnd||steffnte proff And/e/rs Brurberg och sødat || Jens Torgerssen i Lier som vant och til||stod, at for vngeferd 3 vg/e/r siden som || var den 31 Aug/ustj/ da hafde Olle Olsen bud || hoss dennem at dj {id} ville komme til han/nem/ || da bad hand at de ville regne be/mel/te tiende || som Olle Olsen hafde annamit aff braatten || be/mel/te sødatter haffde saaet da saa dj at det || var ii (1 1/2) trauffue och da hørde disse tiends?? || at Gutorm Olssen och Hanns Joenssen sagde || till Olle Suerre du stal dend rug som || en tiuff huor paa dj gjorde deriss || eed, || Olle Olssen paaschød at førre || prouff huor dj jndbar dend fra han/nem/ ||

f 40a borttagenn varre och kleder som || var til Anne Suerriss, och dertill || naffngaff Anne Suerre, Rasmus P/e/rs/en/ || Joen Rasmussen och en tienestepige naffnlj || Karren Pedersd/aatter/ alle verrende paa || Suerre, Aff saadan herligh/ed/ er || sagen optagen och forfløt till || neste ting som aff Kong/elig/ Ma/yestets/ fougit || vedbørligen berammendiss || vorder til huilchen tid citanten || Olle Olsen haffuer i rette at jndsteffne || be/mel/te paabeberaabende vindissbiurd || och da med dj tuende jndsteffnte paa||klagende sødatter her jgien || vdj rette at møde saa gaæss der || om som loug och ret medholdig er || Datum vt supra, ||

Anno 1681 denn 6. /Octo/br/is/ er rettenn administre||rit paa Aaby tilsteffnt aasted i Lier, off/ue/rverendis || Kong/elig/ Ma/yestets/ fougit erlig acht, och fornemme || mand S/eigneu/r Johan von Cappellen och effter||sch/reff/ne laugrett, || Phillipus Kieldstad, Stener Jensvold, Christopher || Lindeniss, Olle Valde, Hans Høvig || och Nils Sandag/e/r, ||

Erlig och welfornemme mand Gutorm || Trugelssen i rette lagde en rigens citation || huor vdi hand haff/ue/r i rette ladet kalde || Mo/nseigneur/ Peder Simensen for et kiøb hand || med Mo/nseigneur/ Gutorm Trulssen haff/ue/r || om dene g/aa/rd Aabye jngaaed och paa||klagis iche vil effterleffues aff dato || 1 /Septem/br/is/ 1681. || Hernest fremlagde Mo/nseigneur/ Gutorm || Trugelssen en accord paa no: || 11. - forfatted om eett kiøb jmellom ||

Gutorm Trøgelsen som citant paa || den enne och wederpart **f 40b**
 Mo/nseigneur/ Ped/e/r || Simensen paa anden side || aff dato Aaby den 28:
 Aug/ustj/ 1678. || noch j (1) copie deraff paa 2de: arch no: 9. || Fremdeliss
 i rette lagde Mo/nseigneur/ Gutorm || Trøgelsen en accort om Aabye och
 || Suang med dend hed/e/rlige mand || H/err/ Jens Nils/en/ sogneprest paa
 || Bragenis aff Bragenis den || 21. /Septem/br/is/ anno 1672. || Ydermeerre
 j retten jndgaff Mo/nseigneur/ || Gutorm Trøgelsen en beschichelse || till
 Mo/nseigneur/ Peder Simensen och || hans suar aff dato 12 Aug/ustj./ ||
 Mo/nseigneur/ Peder Simensen kom i retten || och propomerit at dend tid
 for jndførte || beschichelse och Mo/nseigneur/ Peder Simens/en/ derpaa
 fulte suar, bleff oplest, da || suarid Mo/nseigneur/ Gutorm Trøgelsen || at
 nu fremkomer kongens domb, || huortil Peder Simensen suarid ||
 Mo/nseigneur/ Gutorm Trøgelsen haff/ue/r dett || sagt som en letferdig
 schielmb, || Vidre tilspurde Peder Simens/en/ || Gutorm Trøgelsen om
 hand haffde || vidre vdi hoffuit sagen at frem||legge; || Mo/nseigneur/
 Gutorm Trøgelsen til dette Ped/e/r || Simense[n]s løgnachtige och v-erlige
 || tilleg \sagde/ aldrig aff hannem schall beuissis || at Gutorm Trøgelsen
 schulle fremkomme || for retten och regne hans schoptische || suar paa en
 beschichelse for en || kong/elig/ dom ochsaa saa som || Ped/e/r Simensen
 tilforn for en v=||erlig mand och vsandferdj || som i dene protocol ||

er jndført i den agt jmellom || Christopher Hansen byfougit och hannem || **f 41a**
 angaaende 100 dr: betaling som hand dend tiid i retten jndgaff at verre till
 || H/err/ byfougit betalt, || Mo/nseigneur/ Gutorm Trøgelsen tilspør
 K/ongelig/ M/ayestets/ || fougit som retten betienner om hand || haffuer
 hørt at hand haff/ue/r kaldet Ped/e/r || Simensen schopitesche suar paa
 hans || beschichelse en kong/elig/ domb, || Hans K/ongelig/ M/ayestets/
 fougit suarid at hand iche || haff/ue/r hørt at Gutorm Trøgelsen haff/ue/r talt
 || at hand haff/ue/r neffnt den kong/elig/ dom, || Mo/nseigneur/ Gutorm
 Trøgelsen tilspurde lougrettid || imeeden de nu er til stede och er i frisch ||
 hukomelsse om den/nem/ er vitterlig || eller dj med sandh/ed/ kand sige ||
 at for jndførte beschichelse och desen || paa fulte suar aff han/nem/ er

kaldet || en kong/elig/ dom, || Phillipus Kieldstad suarid at hand || haff/ue/r jntid hørt her om Stenneer || Jenswold sagde at hand hørde jntid || derom, Christopher Lindenis sua||rid at naar hand bliff/ue/r louglig || steffnt schall hand forclarre || huad han/nem/ herom er || vitterlig, Olle Mortenssen || Valde gaff Christopher Lindenis || suar, Hans Høvig och Nilss || Sandag/e/r gaff nest be/mel/te suar, || Mo/nseigneur/ Peder Simensen tilspurte And/e/rss || Jngbritssen huad hand om samme || ord haff/ue/r hørt, och bad han/nem/ dragis || tilende huad hand aff || Gutorm Trugelssen haff/ue/r || hørt om forregaaende ||

f 41b beschichelsse den tid \Mo/nseigneur/ Gutorm Trøsen/ hand sagde at Peder || Simmensens beschiechelse var en kong/elig/ || domb, huor om Peder Simensen || han/nem/ advarit at tage sin saligh/ed/ || i agt, som hand ved høyeste eed til || meed tiden verre bekiendt, || Jligemaad/e/r tilspurde Peder Simens/en/ || bødelenssmanden om be/mel/te materie || nemlig Tosten Valde, och bad han/nem/ || verre gestendig och witterlig || huad hand aff Gutorm Trugelssen || haff/ue/r hørt, den tid hans suar || paa beschichelssen bleff oplest || Mo/nseigneur/ Gutorm Trugelsens || jndleg aff dato Bragenis || den - 6 /Octo/br/is/ 1681. || Angaaende omkostingen || da prænderit Gutorm || Trugelssen at Peder Simensen || bør han/nem/ den erstatte efftersom || hand formedelst hans effterladen/ed/ || som før ermelt i processen er || jndragit, || Mo/nseigneur/ Ped/e/r Simenssen suarit soledis || och begierit dom i sagen || at naar som hand bliff/ue/r loughlj || varsell giffuit til sit rette || forrum och verretning || da schall der til bliffue suarit || som vedbør, och formeente || och fastelig paastod at Gutorm || Trøgelssen for denne foraarsagde || omkosting och reisse bør || giffue han/nem/ billig kost och tering || och vidre ey begiert end || som Norgis loug || recess: och kong/elig/ stat/utter/ || der om tillad/e/r ||

f 42a och forresten sagde Mo/nseigneur/ Ped/e/r Simens/en/ || at hand i alle maader er och schal verre || sin suog/e/r Mo/nseigneur/ Jesper Ped/e/rsens || och Amund Gilhusis fulde och faste || hiemell i alle maad/e/r och formeente || at Mo/nseigneur/ Gutorm Trugelsen bør stille || han/nem/ nøjachtj au[c]tion for sagen || och desen depen\den/se, || Mo/nseigneur/ Gutorm Trug[e]lssen suarit || at hand aldelis iche holder Ped/e/r || Simens/en/ for nogen hiemelsmand || for Amud Gilhus eller || Jesper Ped/e/rsen men den || arrest derpaa giort er || at bliffue i sin fulde valor || jntill dom er gangen, || merre bleff aff parterne || ey vdi rette lagt eller || forregiffuid || Er paa dene tiid || vorden for aff schedigit || Saa som vdinden dene || sag behøffuis god betenching || til desen rette och lougmessig || ordel da optages den || til paafolgende 12 /Octo/br/is/ || Saa

endlis den deell || som loug och rett || medholder, Datum || vt supra, ||

< Som er det neste aff Kong/elig/ || Ma/yestets/ fougit beramedis sageting
|| och sted || >

Anno 1681. dennd 11 /Octo/br/is/ er rettenn || betient paa Bragenis byting med hossverende || laugrettismend vdj effterføgende sag effter || høffrigth/e/ds naadigste befallning, || Hanns Olssenn Johann Glanderup, Olle Laurssen || Suend Gunderssen, Jens Søffrenssen, och || Anderss Gregerssen, ||

f 42b

Erlig och welfornemme mannd S/eigneu/r Christopher || Hannssen byfougit paa Bragenis først fremblagde || hans exce/lence/ H/err/ Erich Banners naadigste befalning || rettenn at betienne aff dato Aggershuus dennd || 28 Julj 1681. || Hernest fremlagde Hans K/ongelig/ M/ayestets/ allernaadigste || resolution paa byfougden Mo/nseigneur/ Christopher || Hannssens vnnderdagist andragende off/ue/r || hans exce/lence/ Banner angaaende byfougdens || boe hans exce/lence/ vdenn nogen forregaaende || domb i hans frawerrelsse schall haffue ladet || registerre och forseille med widre aff || dato Kiøbenhaffn slot den 3 Junj anno || 1680 || Fremdelliss i rettenn jndgaff tuende lige || liudende rigens steffninger begge aff dato || Aggersshuuss den 25 Julj 1681 huor wed i rette || steffnis weledle H/err/ commissarj Hanns || Hannssen och edle och veluisse H/err/ laugmannd || Weeren Nilssen endeell wdj steffningen || jndsteffnte proff at paahøre, saa och Ped/e/r || Simenssen, Laurids Simmenssen, Casper Becher || Anderss Synnderborg, Jesper Pedersen || och Søren Pedersen Kinch paa sine jnteress: || vmyndigiss vegne om dj haffuer der nogid || til at suarre, saa vel som och bysch/riffue/r Ped/e/r || Hanssen Lars Larsen och Hanns Hannsen Ribbers || effterleuersche och arffuing/e/r, saa och Jacob || Søffrens/en/ jtem auctionsmesteren Anderss || Suenndssen saa och Jacob Polssen om dj erachter || desssen process: dennem nogid att || vedkomme med vidre || aff dato Ag/e/rsshus vt supra, ||

Her jmod møtte for retten de jndsteffnte || commissarier nemlig Hans Hannssen och Werner || Nilssen som med schyldigste respect til retten || proponerit effterschreffne, huorpaa de || var rettens kienddelssse begierrendiss, || først at som wdj dennd for opleste høy respec||tue steffning meldiss at de proff eller || vidner som nu schall forhørris, schulle

f 43a

|| admitteris effter en høy kong/elig/ allernaadigste || tilladelsse, saa paastode de, och formente || at saadan allernaadigste tilladelsse, || her for retten vnderdagnist motte || publiceris paa det der aff seess kunde || om det saaledis er Hans K/ongelig/ M/ayestets/ allernaad/igs/te || villie, at vinissbyrd och proff || bagpaa derriss vdstede domb bør || passere, eller

2. Om det er et loughligt steffnemaall || eller med recess: conform steffning || huor de ord jndførri, saa || vel som om kand formenis || om flerre haff/ue/r verritt || tilstede, Dernest om vid||nissbyrd erre pligtige at vidne || det byfougen Christopher Hanssen || formener at vill erindes || den/nem/ om effter samme steffnings || vid/e/re jndhold for det ||

3. paastod dj at der\for de/ nu her || tilstedewerende vinissbyr || æden?? aff loughbogen motte || oplessis och der hoss med forclaringen || huad en falsch eed betyder || saafrembt som dommeren || erachter at de till || proff och eds affleg schall || admitteris, jmod ||

f 43b for jndførte derriss paastand, || Her jmod begierthe byfougen jndført || belangende den kong/elig/ tilladelsse de begierer || da meen hand dj aff hans exce/lence/ Bannerss || befaling kann fornemme huor hannd || er, och dersom dj haffuer \den/ fornøden || saa kand dj søge den der, belangende || steffnemaalid, det er scheid effter Hanns K/ongelig/ M/ayestets/ || allernaadigste oberbreffs tilladelsse at maa || vdføre hans sag ved lough och ret || och derpaa Hans K/ongelig/ M/ayestets/ allernaadigste || befaling til stiftamtmanden at beschiche || mig rettenns betienntte til at høre och || anname hanss proff effter loughlig adgang, || huorforre hand formeener steffnemaalid || med jngen god grund kand despoteris || ey heller schall befindis flerre jndsteffnt || end vdi steffningen er naffngiffuen || mens aarsagen huorforre hand saa || mange haff/ue/r steffnt schall strax ved || hans jndleg forclarris, endog || hand siden haff/ue/r forspurt flerre got||folch som mulig nogid nermere || schall vide om sagens beschaffenh/ed/ || dersom dj gode mend commiss/arie/rne schulle || ville negte at det iche haffuer sig || saalediss som hans steffning formelder || huorpaa hand endnu begierid derris || suar och i det øffrige begierer || at med prouffuenis forhør och eedtagelsse || maa forholdis effter landsloughen || och recessen, || Her jmod paastod commissarierne || at den kong/elig/ befaling eller aabne || breff som nu her for retten bleff || oplest iche vedkommer dennem eller || dene sag, Paastaar derforre || fremdeliss at dend anden naadigste || tilladelsse som forermelt || motte j rette leggis och som || Christopher Hanssen ||

forregiff/ue/r endnu at haffue opspurt || flerre gotfolch som endnu om **f 44a**
 denne jnd||steffnte sag schall kunde vinde, paastode || derforre och
 formeentte hand burte || plichtig verre dennem nu her for || retten effter
 recess: at naffngiffue, || huorpaa saa vel som forrige || poster de endnu var
 rettens || kiendelsse begierendis, || Byfougden der tilsuarrit at hannd iche ||
 kunde hindre huorledis H/err/ lannd||commis/arie/ Hans Hansen ville
 behage || at forclarre Hans Ma/yestets/ allernaadigste || obne breff och den
 høydfrigh/e/ds befaling, || mens gaff sig simpel vnder loug och ret || effter
 hans steffnemaall, || Veledle H/err/ laugmand Werner Nilssens || suar och
 paastand var ligesom H/err/ land||commiss/arie/ haff/ue/r ladet jndføre, ||
 Byfougden suarrit at hans suar || och protest var lige saa jmod || H/err/
 vice laugmand Verner Nilsen || som jmod H/err/ landcommissarij, || som
 forhen findis jndført, || Paa jndførte protester er forrefunden || at
 efftersom Hans K/ongelig/ M/ayestets/ allernaadigste || aabne breff aff
 dato Kiøbenhaffn den 3 Junj 80. || allernaadigst medfører och forrehold/e/r
 || en huer \som/ byfougden loug och ret haff/ue/r nød||vendig at fordre och
 begierre aff, med || retten at verre assisterlig, aa vel som || hans
 exce//llence/ Baners befalling, som paa Hans || Kong/elig/ Ma/yestets/
 allernaadigste villie || och tilladelssse er forfattet til soren||sch/riffue/r retten
 effter louglig adgang at betiene || ved jnden dj jndsteffnte proffs ||
 tagelsse, Och iche kand ||

fornemme loug och rett der vdinden || effter det allerede aff hans contra **f 44b**
 parter || fremkommen er, han/nem/ hindre kand ||
 huorforre \de/ til for{...}hør for ting || och dom at fremkome tilladiss, ||
 Hernest fremlagde Mo/nseigneur/ Christopher Hannssen || en rigens
 steffning off/ue/r jndsteffnte || Anderss Søndirborg for dj aff han/nem/ for
 || huerffuede commissarier wdj rette at møde || med vidre aff dato
 Agersshuus den || denn 15 Ap/rilis/ 81. || Commiss/arie/ protesterede at
 som de varre jnd||steffnde jmod proff och vindisbyr at høre || och ey
 jmod nogen domme eller breffue || at høre lesse som gandsche jntid i
 steffingen || meldis om, aldsaa formode de, || at det forbliff/ue/r ved den
 nu affsagde || dom och proff och vindisbiurd || strax at tagiss til forhør,
 haff/ue/r || Christopher Hanssen nogen docu||menter eller breffue som
 hand || formeener at kunde tiene han/nem/ || til befrielsse jmod derris || en
 gang affsagde domb || da den/nem/ for derris off/ue/r dommer || at i rette
 legge, belangende || denne H/err/ sist jndførte steffning || dat/erit/ 15
 Ap/rilis/ 81 som Christopher Hans/en/ || sig/e/r at haffue jndlagt for
 dennem || i commissionen, da som dem i jngen || maad/e/r var conform
 med voris || allernaadigste befaling angaaende || den proces i mellom
 Anderss Syd/e/r||borg och Christopher Hans/en/, saa || vnd/e/rstod dj

dennem iche denn || vden ordre at jmodtage eller i || derris commission at jndlemme, || paastod derforre endnu at saadanne || breffue, her ey kunde jnnd||tagis mens begierde || at proffuene etter ||

f 45a derriss paastaaende vden widre, || vittløffigh/ed/ motte tagis til forhør och ex||amineris, || Byfougden dertil suarrit at effterdj commiss/ariene/ || selff vedgaar at dj iche haffuer villet || jndtage min protest: och jndsigelsse j || retten som hand vittløfftigen udj den || høyløffigh/e/ds steffning haff/ue/r jndført til || forsuar och sagens rette opliussning jmod || Annders Synderborg och dj gode mends || commission derecte vedkommer, effter||som hannd loughligen hafde jndsteffnt || alle de gotfolch som j nogen maade || och j alle ting effter landzloug och retten || kunde wide at giøre forclarring, || Da erachter hand iche nødig hans jndleg || j commiss/ions/dom jndført, at lade oplesse, || huor vdj hand sig paa samme steffnemaall || refererit, och derforre endnu ydermeere || at komme til sagen fremstillid || sit jndleg, || Bleff saa hernest effter steffningens anledning frem||kaldet dj jndsteffntte proff da først fremkom || Nilss Carstensen och effter afflagde eed proffuit, at || dennd steffning som vdj steffningen ommeldiss || ved hand aldelis jntid aff, mens alt det || hand ved at sige vdj sagen er allenne || at hand jndkom i Lars Larsens huus || den tid process: blef aggerit første dag, Da || sad commiss/arj/ Hanss Hanssen och leste vdj || jt schifftebreff och sagde til Christopher || Hannssen at hand til i morgenn || schulle forschaffe nogle documenter || huad det var for nogen ved hand || iche, dermed gich hand paa dørenn || Commiss/arien/ tilspurde dette vidne || Nils Carstens/en/ om hand ||

f 45b hørde jmedens hand war i stuen, at || de tiltalte Christopher Hans/en/ eller nogen || aff parterne nogit vhløffligt, huortil || hand suarrid nej, || Paa lige maade tilspurde Christopher Hansen || Nils Carstens/en/ om hand hørte at hand begiegnid || commiss/arien/ nogit vhløfflig i nogen maade, huortil || hand suarid nej || Gunder Nielsen fremkom och effter afflagde || eed tilstod at hand aldelis jntid ved || at proffue vdj denne sag i nogen maade || efftersom hand i sandh/ed/ ved at hand de || dage iche var i Larss Larssens huus da || sagen bleff aggerit, || Jørgen Annderssen effter gjorde eed profuet || at hannd kannd vell erindre at hand var || i Lars Larssens huus da sagen bleff aggerit || mens iche kannd erindre huad jmellom || parterne bleff passerit och egentlig || iche kand forclarre, || Auchesssen fremkom och effter afflagde || bogereed proffuit at hand be/mel/te tid och sted || dend første och annden dag var tilstede och iche egentlig kand erindre huad ord || der passerit, mens wel saa at de bleff || fremlagt aff byfougden nogle documen||ter men iche kand erindre huad

det || er eller ved huad det war, || Jens Christopherssen møtte iche, mens Jørgen || Anderssen liuste hans forfald at hand || var i Christiania, och berettid ellers || at Jens Christophers/en/ var iche paa Bragenis || bem/el/te tid sagen bleff aggerit, || Jffuer organist gjorde sin eed paa at hand || iche var i det huus da be/mel/te sag bleff || agerit eller ved nogid derom at sige, || Hans Eggertssen postmester paa Bragenis || gjorde sin eed och sagde att || hand iche var paa Bragenis || den tid mens var ||

vdj hans høy exce/lence/ forretning i Nomedall || Elliass Nilssen effter **f 46a**
 afflagde ed proffuit at hand || var vell paa be/mel/te, tid och sted nogle ganne || i Larss Lauridzens huus mens iche kand erindre || andet end den første dag da hørde hannd at com||missarierne forrelagde byfougden til om anden || dag at møde och med sig tage endeel documenter || nemlig registreringer och vorderinger, anden || dagen erindrer hannd sig at der bleff atschillit || øffuit jmellom byfougden och Anders Syn||derborg som hand iche kann erindre, och sagde || at commissarj Hannss Hannssen, forreholt den/nem/ || nogle gange at de schulle verre schichelig || for retten, och jmod enndenn paa dend || anden dag Da forreholt commissarierne || byfougden at hand dj breffuer som hand den || førige dag bleff befallit at forschaffe, hand || dennem ville forschaffe om hand det ville || loffue dennem vist til at forschafe den/nem/ til || om morgenen, huis iche at hand || da ville sige dennem til huad tiid || saa ville dj opsette sagen saalenge || Saa begierthe byfougden at hand motte || faa deriss forreleg schrifftlig, || Saa suarid commiss/arj/ S/eigneu/r Hans Hanssen || jeg ved I er iche aff saa kort hukom||melsse at j joe vell erindrer huad || vj forrelegger ed/e/r, som er om for||berørte, registrering/e/r och vordering/e/r || Saa suarid byfougden joe jeg maa || bekiende at jeg er aff saa kort hu||kommelsse, begierthe selff saa straxt || papiir och blech och opteignid effter commiss/arj/ || Hans Hanssens sigelsse, som var || registerings och vorderingss document, || Siden satte begge commiss/arie/ effter parternis || sagen op och forfløttet til Christiania || Mo/nseigneur/ Ellias Nilssen bleff aff || byfougden tilspurt ||

aff byfougden om hand hørde eller saa || nogen vschicheligh/ed/ aff **f 46b**
 hannem for retten || Dertil suarid hand saaledis at der bleff || mange vschichelig ord talt jmellom || parterne nemlig byfougden och And/e/rs || Synnderborg som hand haffuer sagt til||forn at commiss/arj/ bad den/nem/ verre schichelig, || Hanns Jensen effter afflagde eed tilstod || at hand ved jntid herom iche heller || haffuer werit i Larss Lauridzens huus || paa 6 aar, och iche var der dend tid, || Halduor Justssen proffuit och tilstod || ord fra ord som Ellias Nilssen || om proffuit haff/ue/r huor paa hand || gjorde sin

eed, || Commissarierne endnu tilspurde Christopher || Hanssen om hand endnu haff/ue/r nogen || ydermeerre vidner at føre || i denne sag at hand dennem nu || her for retten effter recess/ens/ maade || och derris paastand ville naffngiffue || och som de befunder ved disse vidners || forhør och beschriffuelse at vdj || dene protocol findis nogit vidre || rom giffuit jmellem liniere || och huer post end recess/en/ och for||orningene tillad/e/r altsaa vill || de bede at dett, her for retten motte || fyldis, || Effter steffningens tilfald bleff Peder Simmens/en/ paa||raabt saa vel som Laurids Simens/en/, Casper || Becher, Annderss Synnderborg Jesper P/e/rs/en/ || och Søren Pedersen Kinch paaraabt at frem||komme och jndgiffue huad dj til sagen haff/ue/r || at suarre, || Søffren Kinch forregaff ey haffue andet at lade jnd||føre denne gang end som allerede tilforrn || for de kong/elig/ commiss/arier/ vdj retten er jndgiffuen || byfougden Christopher Hanss/en/, || suarid til for/schreff/ne Søren ||

f 47a Kinchss jndsigelse, at effterdj hans paaberaabende || jndleg for commiss/arie/ er megit groff och hannd der || vdj och dermed haffuer giort sig deelagtig wdj And/e/rs || Synnderborigss vrage och løgenachtige, beschylding/e/r || jmod hannem och schifftis forretterre och jnteress/is/ || och schal findis stridig jmod atschillige Søffren || Kinchis egenhendige schriffter, det paaklagende || schiffte, diss forandring med widere jntil det || er kommen til fuldkommenh/ed/ et/cetera/ Saa for||meener hannd at Søffren Kinch bør til forpligt || verre samme sit jndlagde schrifft for com||miss/arie/ tilbørligen at beuisse, huis iche formee||ner hannd at hand bør lide och vndgielde effter || lanndzlougen som denn der andenn w-erlig || sag tilleg/e/r, et/cetera/ huilchet hannd nu saa || kortelig refererer effterdj provincial || procureur præsiderer retten paa Hans Kong/elig/ || M/ayestet/ och sit embeds vegne, || Søffren Kinch suarrit til byfougden jndgiffuende || det byfougden neppe hans forind førte saa || som det sig finder loulig schall beuisse, || at forstaae at hannd schulle haffue angiffuit by||fougden och verrit jncorporerit tillige || med Anders Synnderborg ved nogen || løgenachtig forregiffuelse, dess || ydelig/e/r tiden vell lerrer, || Jesper Pederssen refererit sig til sit forige || for commissarierne jndgiffuen, || Procureuren begierde at jndførre det by||fougden suarrede at hand holt Jesper || Ped/e/ssen for en løgner jntill || hand samme sin jndgiffuende for || commissarierne, loulig beuiste, || Jesper Pederssen sagde huis hand haff/ue/r || jndgiffuit schall hand self forclarre, || byfougden suarrit, huad || H/err/ procureur paa hans || vegne haff/ue/r ladet ||

f 47b jndføre, kand hand iche forbyde, menns || vorris loug/e/r och statuter,

meld/e/r klarligen || at den som tilleg/e/r annden v-erlig sag och kand || det iche louligen beuisse, da bør den som || sigter at deellis derforre som en løgnere, || huorforre hand formeen at det iche, || er vrimelig i saadanne tilfelde at bruge || lougernis egen ord, || Jesper Pedersen sagde Christopher Hannsen schall || verre en løgnere jntill hand han/nem/ slige || sag/e/r offuerbeuisser, || Peder Simens/en/ møtte iche, Casper Becher møtte iche || Annders Synnderborg møtte iche eller nogen paa || derris vegne, Laurids Simenssen møtte og || iche mens Olle Lanng paa Bragenis for || han/nem/ berettid at hand iche er steffnt for || hans boepell paa Dramdall paa Eg/e/r || huor hand nu schall boe, || Byschriffueren Peder Hannssen møtte och iche hafde || nogid til denne sag at suarre, || Jacob Søffrens/en/ paa egen och s/alige/ Hans Hans/en/ || effterleuerschis vegne hafde och iche nogit || her til at suarre, || Annderss Nils/en/ paa samptlige s/alige/ Hanns Hanssens || arffuingers vegne hertil suarit || at hans s/alige/ suog/e/r var en formynd/e/r || for en aff s/alige/ Simen Lauridsens børn som || forindførte Casper Becher nu haff/ue/r til || egte, och iche en schiffisforretter, och || for same formynderschab haff/ue/r faad || affkald som for commiss/arie/ er i rette lagt || Laurids Lauridsen hafde jntid her till || at suarre || Autionsmesteren Anderss Suends/en/ sagde at hand || ved jngen vret at verre scheid vdj || s/alige/ Simmen Larssens sterboe saavit hans || aution vedkommer, || Jacob Polssen sagde hafde jntid || her til at sige, || Mo/nseigneur/ Christopher Hannsen j rette||lagde sit schrifftlige ||

jndleg som hanller om dj jndsteffnte proff || hand begierrer at maa tagis i forhold paa den maade || loug och ret medhold/e/r med vidre aff dato Bra||genis den 11 /Octo/br/is/ 1681. || Commissarierne var och herom tingssvinde be||schreffuen begierrendiss och som Hans || K/ongelig/ M/ayestets/ provincial procureur Mo/nseigneur/ Jens || Solg/aa/rd selff haffuer verrit offuerendiss || i retten och hørt huis som jmellom Christopher || Hannssen och dennem passerit er, och hans haarde || ord jmod dennem for dend dom de effter || kong/elig/ allernaadigste befalning offuer hans || for rettning/e/r affsagt haff/ue/r och der diss || egentlj beschafenh/ed/ nu vell i dette tingss vinde || iche kand faae beschreffuen vilde haffue || dennem forbeholden det paa loulig maade || och maner at søge, begierte endnu tredie || gang at om Christopher Hannsen nogen yder||merre vindisbyrd i denne sag och || derris forhold i derris anbefallede || commission, hafde at føre hand den/nem/ || da nu ville naffngiffue och speci||ficere, ellers vilde de och i serdelissh/ed/ || commissarj Hans Hannssen som med and/e/re || errinder och forretning/e/r haff/ue/r at bestille || haffde dennem forbeholden hans steffnemaall || i saa maad/e/r iche at kunde opvarte, || Byfougden suarid at effterdj commissarier||ne her for retten iche negtid huis hand || haff/ue/r

f 48a

jndført i sin steffning, først || angaaende den høffrigh/e/ds steffning || som dj iche ville anname som var til || hans forsuar jmod Anderss Synd/e/rborgs || tiltalle, for det andet haff/ue/r iche || vildet med det hannem schrifftlig || huad documenter dj hannem forre||lagde at forschaffe, men || hand selff motte teigne || det effter deris mullig?? (mu[n]tlig?) tilsigende ||

f 48b med nogle ord som hand formeen war || iche ret høflig talt, huor om tuende proff || allereede er ført saa eragter hand det || at verre noch paa dene gang, dend || proces commiss/arie/ ville haffue dennem || selff forbeholden begier hand nu maa || naffn giffuis \ind/ huad proff och vindisbiurd || dertil haffuis, || Commissarierne paastod at huis Christopher || Hanssen haff/ue/r ladet jndføre at de schulle || haffue vedgaaed alt det som hans siste || steffning omformeld/e/r, er hans egne ord || och jche derris, Kunde ellers iche bjfalde || eller formode aff retten Christopher || Hanssen schulle bifaldis at hans steff||ning er saa louglic som den bør at || verre, effterdj der vdi først || er brugt en vaanerlig maade och || dernest at de personer erre steffnt som || iche entten haff/ue/r verrit j byen ey || heller i huusit huor commissionen || for rettiss, Forresten vil || dj haffue sig refererit til derris || førige proposition, || Byfougden frachtid gandsche vfor||nøden til saadanne wrimmelighed/e/r || jmod loug och ret at suarre mens || begierte her effter rigtig tings||vinde Datum vt supra, ||

Erlig och velforneme mand Mo/nseigneur/ Christopher || Hanssen j retten jndgaff en anden || rigens steffning aff dato Agershuus || den 25 Julj anno 1681, huorved hand haff/ue/r || i rette steffnt veledle H/err/ commissarj Hans || Hans/en/ och vice H/err/ laugmand Werner Nilssen || nogle j rette steffntte proff at paahøre || med vidre aff dato vt supra, || De jndsteffntte commissarier || møtte och protesterede || at vnd/e/rbyfougden ||

f 49a Anderss Hanssen saa vel som de tuende mend || Peder Christens/en/ och Annderss Jensen som tillige || med dennem paa rettenns vegne effter || hans exce//lence/ H/err/ geheimeraad H/err/ Erich || Banners schrifftlige ordre haffuer verrit || fdgachtig vdi byschriffuerens Peder Hansens || huuss der den forseillede kiste bleff aabnit || och en deell scharteher, anngaaennde s/alige/ || Simen Larsens och hans hustruis schiffte || bleff vdtagen och ved rigtig registrering || til Annders Synnderborg jmod quitering || leffuerit, och jmidlertid verrit off/ue/rverennde || vnd/e/rschreffuit och forseillet alt huis da || passerede huor aff rigtig gienpart j || kisten bleff nedlagt och de selff dend med || den/nem/ forseillet, och j saa maad/e/r giort || sig med den/nem/ vdi derris louglige ||

forretning deelachtig iche kand || eller bær som vidner at ansees || och antagis vdj derris egen sag, || belanngende byschriffueren Peder || Hanssen da som hannd er vildig || i sagen formedelst hans bestilling || altsaa jndstille vdj till rettenns || kiendelsse om hand til at vinde || kand admitteris, || Byfogden dertil suarrit, at den tid hand || fornam at commissarierne iche vilde || annsee hans steffning som hand lagde || i rette for dennem til sagens || opliussning och forsuar och iche || heller vilde meddeelle hannem || derris opsettelsse beschreffuen || med forclarring paa huis dj hafde || forrelagt han/nem/ at forschaffe, som || hand formen var ret och billigh/ed/ || gemess at hand dis beder sig der || effter kunde rette, saa schreff || hand dog det selff vd effter || derris tilsigende ||

och vedtog at forschaffe dennem samme || forrelagde documenter, som med deris || egen domb schall beuisis, huorpaa dj || tog sagen op i sex vg/e/r da dog jngen || saa lang tid begierrid, Mens det lod sig || annsee at dj gode mennd iche vilde || vnnde hannem och vedkommende || den tid at forschafe samme documenter || j det de om anden dagen vden nogen || louglig advarsell som det sig burde || forfær dennem vdj byschriffuerens || huus och ved vnd/e/rfougden lad/e/r || fordre tuennde borgerre til den/nem/ || som och tillige med wnd/e/rfougden || haff/ue/r verrit hoss hørt och seet for/schreff/ne || commissariers forretning mens iche || seet eller hørt entten derris neste || øfrigh/e/ds langt mindre hans exce//lence/ || H/err/ Erich Banners ordre, at dj dane||mend schulle lade dennem bruge vdj || saadanne forretning/e/r ey heller || schall formodis at dj entten haff/ue/r || aabnit nogid, vtagit nogid, || eller at alting saaledis er tilgaaed || med registrering och forseilling som || commissarierne nu for en frj ret haff/ue/r || tilstaaed, och ladet jndføre, langt || mindre kand det derforre i nogen maade || henfæris at dj dannemend haff/ue/r giort || den/nem/ deelagtig vdj saadanne com||mmissariernis forretning vdj by||schriffuerens boe, Mens effterdj dj dane||mend saaledis haff/ue/r verrit tilkaldet || at dj haff/ue/r seet och hørt forretningen || saa fornemis at det er ret och billigh/ed/ || gemess at dj bær derom at vinde, || Huorforre dj och er vorden jndsteffnt || och paa det at dj dis bedre kunde erindre || huad passerit bleff, lod || hand den/nem/ strax derom beschiche ||

f 49b

huorom hand derris beschichelsse vdj retten || jndgaff, Jmidlertid falt nogle ord jmellom || byfougden och H/err/ landcommissarj Hanss Hanssen och || begiertte H/err/ commissarj at motte faa disse ord jnd||ført nemlig \det/ at byfougden sagde til hannem || her for retten at hand haffuer brugt krogs||louger jmod hannem, huor til commiss/arie/ || Hanss Hannssen saa vel som Werner Nils/en/ || protesterede, at hannd det

f 50a

schelligens burde beuisse || Jndstillede ellers denne och alle anndre
 Chri||stopher Hansens blasfemis och v-høfflighed/e/r || jmod dennem til
 Hanns Kong/elig/ Ma/yestet/ och || den høffrigh/e/ds egen allernaadigste
 || kiendelse, huad Christopher Hannssen || bør at lide for dj hannd dennem
 i derris || forretninger som de effter Hanns || Kong/elig/ Ma/yestet/
 allernaadigste ordre och den || høffrigh/e/ds befaling haff/ue/r mot
 forrette, || Paastoede ellers at Christopher Hannsen || bør at beuisse at
 hannd haff/ue/r hafft nogen || originalbreffuer i byschriffuerens kiste || som
 han/nem/ vlouligen kand wvrre || fratagen, || Saasom commissarierne effter
 derris forhen || jndførte protestationer paastaar och || formeener dj
 jndsteffnte proff, iche || nogid i dene sag bør proffue, och der om ||
 begierrer rettens ordel, Da effterdj || ey nogid er producerit vdi retten ||
 som byfougdens paastand effter || jndsteffning derwdinden kand werre ||
 vdi be/mel/te begierthe proffs færrelse i nogit || hinderlig, vnderstaens??
 iche jmod || lougen och rettens gienge dennem || at forschyde, ||
 Commissarierne begierthe denne dom beschreffuen || och som derris
 protestation derwed iche || er bleffuen anseet begierthe || de at
 vindissbiurdene ||

f 50b som nu her for retten comparerer i eed || maa tagiss och derris
 vindisbyrd enhuer || for sig muntlig maa tagis beschreffuen och || det j
 retten lagde beschichelse iche at antage || eller anseis, || Byfougden
 som med forvndring motte forneme || at commissarierne ville gjøre saa
 vnderlige || och vlouglige protestationer jmod rettens || giengge och i saa
 maade forhindre om mulig || kunde werre sagens och sansdh/e/ds rette ||
 opliussning, begierrede at hans loulige || beschichelsewidne motte effter
 dis jndhold || for dj jndsteffnte dannemend oplassis och || saa derom
 examineris saa formodiss || at dj jche andet haff/ue/r ladet schriffue end ||
 sanndh/ed/ som bør werre riger och kierrer || end lougen och som dj
 kann gjøre || derris eed paa, huorforre hand och || begierthe at dj til vindis
 affleg motte || annamis, || Commissarierne er iche jmod at vindisbyr||dene
 joe loulig maa tagis i forhør || och nu montlig vdsigge huad dj vide || och
 vinde kand mens paastaar fuld||kommen at den resolution som \de/ paa ||
 en Christopher Hanssens schriff || haff/ue/r ladet schriffue iche for
 noget louligt || forhuerffuit beschichelsewidne bør at || ansees effterdj det
 iche aff dannemend || som dertil aff øffrigheden beschichelse || vis kand
 verre vdmelt, Mens || merre saasom byfougden och mende||ne her selff
 bekiende at det aff byfougdens || tiener er bestilt och frembaarren ||
 hemelig at verre forhuerffuit, || Byfougden dertil suarit och refererit || sig
 till vorris landsloug som hand || formeener beuilger hannem saadane ||
 vindissbyrd saaledis at || søge och begierre ||

och dersom H/err/ commissarierne hafde om gaaed || saa loughj och aabenbarre med derris for||rettning som ald ret och billigh/ed/ wdfordrer || saa hafde hannd kundet enda ydermeerre haffue || fuldistgiort sin beschichelsse mens effterdj || commisarierne jhlede med samme derriss || forretning präsident Lauridz Jacobssen || olcuperit vdj compagnie til Mo/nseigneur/ Larss || Lauridzens, saa erachtede hannd at giøre || den loughlige beschichelsis begiering till || dj dannemend saasom scheede som hand fastelj || formeener iche vloulig paa det dj || dannemend dis bedre kunde erjndre || huad der war passerit som ellers let?? dj || kunde gaad dennem aff glemme, som mænd||der haffuer andet at tage varre end || at beholde saadannt, huilchit ellers kunde || veerit misslig saa och ved døds||fald bleffuen om jntid huorforre hand || begiertte at derris schriftlige vindisbiurd || som er bekrefftid med derris hend/e/r || maa for dennem oplassis, dj derom || examineris och derpaa eed afflegge || och at iche motte ansees dend vloulig || protestation och forhindring som com||misarierne dervdj vill giøre, || Forindførte schriftlig winde som bleff i retten annamit || bleff tilsidelagt och som det iche kann kiendis || for jt fult beschichelsse effter loughen forre||holdis dj tuende dannemend naffnlig Ped/e/r || Christensen och Anderss Jensen først || derris wiidennschab muntligen att || tilstaa huorpaa dj allene denne || tid tilfindis at giøre derriss eed || och det schriftlige vinde siden vden || eed vdj achten at jntage, || Dj tuende be/mel/te mennd erbød sig lige som dj schriftlig || byfougden angaaende jmod steffntte || vindisbiurd haff/ue/r beschreffuen || giffuid at verre i alle maad/e/r || ved eed gestendig ||

f 51a

Commissarierne protesterit och formeente at || effterdj samme derris schriftlig vidne en gang || er kient for vloulig at det ey widre || som loughlig bør ansees eller achtiss || mens de nu her for retten muntlig || at vdsige huad de viide; || Kom saa vdj rette Peder Christennssen || och effter afflagde eed proffuid at dend første || tiid hand kom jnd i byschriffuerens hus || da tog Verner Nilsen en befalning op aff hans || lomme som var effter derris lesning en schrift || fra hans exce//llence/ Banner, och lyde at jnd||steffnte commissarier schulle aabne en kiste vdj || byschriffuerens huus, och schulle tage deraff || nogle breffuer som schulle høre s/alige/ Simen || Larsens schiffte till, J det samme bleff en traæ || som var slagen om kisten synnd/e/rschaaren || Saa tog Verner Nils/en/ en nøgel som war || forseillet och lugte kisten op med, J det same || gich And/e/rss Synnd/e/rborig til kisten och vd||tog en stor pache breffuer som laae wdj || ledichen i kisten dennem leffuerit hand || commisarierne och dj tog dennem fra huer||anden och telde bladene i huer document || som var 4 documenter och drog den/nem/ || jgiennem med en traæ och forseillede ||

f 51b

baade aff commissarierne och mig med And/e/rs || Jens/en/ och vnderbyfougden, Byschriffue||ren Ped/e/r Hans/en/ {dernest} tilspurde com||missarierne om ey byfougden schulle || iche ochsaa werre off/ue/rwerendiss, Da || suarid commissarj Hans Hanssen, var || J offueruerendis den tid at byfougdens || boe bleff aabnit huad Peder Hans/en/ || dertil suarrit kand hand iche erindre, || Dernest gich byschriffueren och Annd/e/rss || Synd/e/rborrig och kaste meste dellen aff || breffuene som var i kisten paa || gulffuit, och der j fantis en stor pache || saa stor som en lougbog aff tychelsse || och var sammenbunden med en seigel||traae som commisarj eller And/e/rs || Synd/e/rborg aabnede och bleff || saa siden sammenbunden ||

f 52a med en seigeltraa, och Anderss Synd/e/r||borig annamid den/nem/ til sig tillige med dj andre || som commissarierne sagde var shartecter och || sendebreffue som iche bleff registerid jgien/nem/||dragit eller forseillet effterdj det siuntiss || aff jngen verdig, Saa schreff commissarj || ?? en schrifft och der sette hans hand || vnder och ved iche huad det var vidre || end commissarierne opleste som var om || samme forretning, Saa tog dj det som || laa paa gulffuit och kaste op i kisten, Saa || lugte dj kisten igien och kand iche erindre || om nogen registrering bleff lagt i kisten || eller iche, Saa tilspurde hannd commiss/arie/ || om hand haffde nogid vidre at bestille || eller iche saa suarid dj nej, Dermed gich || hand sin kaass, || Commissarierne tilspurde dette widne || om de iche jgienem drog och forseilede || alle de documenter som befantiss || arch storre, huor til hand suarid || dj firre pachet dj er jgienemdragen || med en traee och forseilled, Men || dend pache med dj øffrige breffuer || bleff iche jgiennem dragen eller forseillet, || Christopher Hanssen tilspurde Ped/e/r Christens/en/ || om hand kunde schiønne at dend befaling || som commissarierne haff/ue/r hafft entten den || var paa heell eller halff arch papiir, || Huortil hand suarid iche ved entten || det var hell eller halff, || And/e/rss Jenssen frembkom och effter || afflagde eed proffuit at hand bleff jndkaldet || til byschriffuerens Ped/e/r Hannssens || Som hand jndkom saa leste commissarierne || op en order aff hans exce//lence/ Erich Banner || at dj schulle aabne en kiste, och jmidlertid || den orde var oplest tog en aff commiss/arie/ || nøgelen op aff derris lomme || och schar traen aff nøgelen eller || forseillingen och stach ||

f 52b den i kisten och lugte den op, och And/e/rss || Synderborg hielpe at luche kisten op med || Commissarien dernest tog Anderss Synd/e/rborg || vdj ledichen och tog nogle documenter op, || och sagde det er dj documenter som komer || Simmen Lauridsens schiffte wed, saa || bleff dj lagt paa

borid och bladene bleff telt || vd aff commissarierne, och bleff jgiennem || dragen med en traae, men huor mange || dj documenter var kand hand iche erindre || och samme documenter bleff forseillet aff || commissarierne och hand och for/schreff/ne Ped/e/r Christens/en/ || motte ochsaa leffuerre derris signetter || til commissarierne huor med samme docu||menter bleff tillige med forseillid huad || naffn dj haffde samme documenter ved || hand iche, Commissarierne tilspurde || byschriffueren om der war meerre i || kisten som kom samme schiffte ved saa || kunde dj vdtage dennem mens kisten || var aaben, Da suarid Ped/e/r || Hanssen at hand iche kunde saa egentlj || vide, vell mulig der kunde || verre fler som kom samme schiffte || ved, Saa gich byschriffueren och || And/e/rss Synnd/e/rborg til kisten jgien || och tog vd alt saae det der var i kisten || och lette effter flerre breffue som || vedkom det samme, Da fant dj || nogle breffuer som dj sagde at ochsaa || vedkom same schiffte huor mange || det var ved hand iche, Saa bleff || der schreffuen en forteignelsse och en || anden lige liudende, dj bleff vell || oplest aff commissarierne mens hand kand || iche erindre huad det var for nogen, || och meener at den enne bleff lagt i kisten || och den anden meener hand dj beholt selff || Dj siste breffuer som er jndført var || nogle løsse breffue den/nem/ tog Anderss Syn||derborg och bant den/nem/ sammen || men huor dj gjorde aff ||

dennem ved hand iche, och bleff iche aff han/nem/ || registerid eller saa nogen registerre dennem, || Och den tid dette var passerit spurde Ped/e/r || Christensen commissarierne om der var meerre || at bestille da suarid commissarierne nej || och tilspurde Peder Hanssen commissarierne || om byfougden iche ochsaa schulle verre || dermed, Da spurde commissarierne hannem || ad jgien om hand war off/ue/r byfougdens || boe den tid det bleff aabnit, Da suarede || byschriffueren nej, Saa sagde commissari||erne at byfougden haff/ue/r her ey nogit at || bestille, Commissarierne spurde offte || effter en registrering och vordering || off/ue/r s/alige/ Simen Laruridsens boe Da suarid || Peder Hanssen at hand kunde iche saa || egentlig vide huor den var || vel mulig sagde hand hun kand findiss || men om dj fantt det eller iche kand hand || iche sige, och var dj breffuer som || And/e/rss Synderborg sist lagde sammen vnge||ferd jt korter hoye da dj var sammen||pachid, men entten det var halffue || eller heelle archer ved hand iche || Vidre haffde hand iche som hand \kunde??/ komme || i hue, || H/err/ commissarj Hans Hannssen tilspurde || de 6 mennd om Christopher Hannssen iche || joe nu her for retten offentlig schielde || han/nem/ och med commisarius for volds||mend, Dj 6 mend sagde at Christopher || Hanssen haff/ue/r sagt at dj haff/ue/r øffuit || vold och volds verch jmod hannem, || Annderss Hannsen fremkom och effter afflagde || eed proffuid, at da hand kom til

f 53a

commissa||rierne sagde H/err/ laugmandd Werner Nils/en/ || om hand kunde schafe jt par mender || ned til byschriffuerens med commissa||rij Hanss Hannssen saa komer commissa||rij Hans Hanssen gaaende vdj sualen || vden til g/aa/rden och gaar lige fort || ned paa gaden wdfor trafen || och seer tilbage och sagde til han/nem/ || følg med och var dend tid H/err/ ||

f 53b laugmandd Verner Nilssen med, saa gaar hand || jnd til And/e/rss Jenssen gjorde dette proff, och || Peder Christens/en/ och bad dennem at dj ville || verre følgachlj ned til Peder Hanssens || byschriffuerens, och sagde dj gode commissa||rier gich nu ned for i vejen, Saa kom be/mel/te || tuende mend der i boid, Saa bleff der oplest || stathold/e/rss ordre, at Christenn Herchulus schulle || leffuerre en nøgell til den kiste som stod vnd/e/r || forseilling hoss Ped/e/r Hans/en/, saa \saae/ hand at || H/err/ laugmand Verner Nilssen tog en nøgel || op aff sin lomme, huem der sette nøgelen || i kisten ved hand iche, men commissari Hans || Hanssen entten schar eller klipte traen aff som || var omkring kisten, Saa bleff kisten || aabnit och ret som hun bleff obnit saa tog || Anderss Synd/e/rborg aff ledichen en pache || och sagde det hører s/alige/ Simen Lauridsens || schiffte, Saa tog dj samme documenter som || saa j dennem och talte bladene och j giennem || drog dennem med en traee, Saa spurte || H/err/ laugmand Werner Nilssen byschriffueren || til om hand viste om der war flerre || documenter som kunde høre samme schiffte || till, huortil Ped/e/r Hans/en/ suarid at hand || kand iche vide om der kand findis nogen || flerre breffuer eller schartecher, Saa || søgte dj dereffter i kisten och tog breffuer och || tøj som var i kisten som var Ped/e/r || Hans/en/ och And/e/rs Synd/e/rborg och lagde || paa gulffuit och litte dennem jgiennem || Saa finder Peder Hanssen en båt || som var rullid tilsammen saa langt || som archid var, saa sig/e/r Ped/e/r Hans/en/ || her er ochsaa nogid aff det tøj, Saa kommer || And/e/rs Synnd/e/rborg och tager det aff || handen paa hannem och gaar saa || hen ved den øffuersse borende och staar || och seer i dennem Saa tag/e/r hand || et støche papir och bant omkring dermed, || Dette papir bleff jntid aff mendene for||seillet som hand kunde see eller och iche heller || saa dj bleff regnit eller aff commisarierne || forseillet det hand saae, Der||med tog dj \nemlig/ Synd/e/rborg och Ped/e/r || Hanssen dj øffrige breffuer ||

f 54a paa gulffuit och kaste j kisten jgien, och jmidler||tid kisten var aaben bleff schreffuen en registrering || paa dj breffuer dj saa jgiennem, och lagde || j kisten huor vnd/e/r hand sette sin hand wnd/e/r || dermed bleff kisten tillogt, Saa spurde H/err/ || laugmandd Verner Nilssen Peder Hanssen till || om der var iche jt schiffte eller registreringss||breff wnd/e/r 6 mends

forseilling saa suarit || Ped/e/r Hanssen hand kunde iche vide, well || muligt sagde hand, Saa sagde H/err/ laugmand || jeg haff/ue/r hørt sige det aff en eller dend |: huilchit || ord det var mindis hand iche :| som schulle haffue || seet den, och sagde at mendene var iche || tilstede da kisten bleff forseillet men scheede || i hans och Ped/e/r Hanssens neruerelsse || och bar And/e/rss Synd/e/rborg papirid vd || aff hussit, || Jens Søffrenssen tienende til byschriffuerens || fremkom och afflagde sin eed proffuid at en || dag hans hossbonde var til tings sentte || commissarieerne bud til hannem om hand vilde || verre jnde saa vilde de komme || ned til hannem som hand saa || gich nedeffter gaden kom commissarierne vd fra Laurids Lauridsens || och gich ned paa gaden och hans hossbonde || fulte med saa gich dj jnd til hans || hossbondis i stuen siden kom And/e/rs || schr/e/d/e/r och Peder Christens/en/ derjnd och || vnd/e/rfougden And/e/rss Hanssen ochsaa, || Saa spurde H/err/ laugmand Verner Nils/en/ || hans hossbonde till, om hand hafde || nogen nøgell til den forseillede || kiste saa sagde Ped/e/r Hanssen || hans hossbonde nej, Saa spurde || H/err/ laugmand om der war nogen smedir?? || i byen om hand suarid nogid dertil || ved hand ey, Saa leste H/err/ laugmand || en befaling som schulle verre fra hans || exce/lence/ Banner til Christen Herchulus || at hand schulle leffuere nøgelen || til den forseillede kiste || som stod i bysch/riffuerens/ huus ||

Som hand hafde oplest dend befaling saa || tog H/err/ laugmand nøgellen op aff || lommen som var forseilled och || flide commissarj Hans Hanssen den || och hand klipid traen aff som var || omkring nøgellen siden klipid hand || traen aff som war omkring kisten || och Verner Nils/en/ stach nøgellen i kisten och || And/e/rss Synnd/e/rborg løfte laagid op || paa kisten och tog en pache breffue || vd som laae i ledichen och lagde den/nem/ || hen paa borid och sagde h/er/ er dj breffue || som komer Simen Lauridsens schiffte || ved, Saa aabnid dj breffuene som || var forseillet i en convolut, Saa drog || dj den/nem/ jgienem med en traee och || satte derris seigel for traen, men || om mendene satte derris seigl || ochsaa for kand hand iche erindre || Saa spurde en aff commissarieerne || om der var iche en registrering vnd/e/r || 6 mends hend/e/r och seigell Saa || sagde hossbonden som er Ped/e/r || Hanssen at hand kunde jche erinder || huad der var, Saa tog And/e/rs || Synd/e/rborg och Ped/e/r Hanssen || mest alle dj breffue der var i kisten || och lagde den/nem/ paa gulffuit, Saa fant || dj der jblant jt lidet bont med breffue || som dj sad och saa jgiennem men || dj bleff iche jgienemdragen eller || forseillet, och commissarieerne dj schreff || en forteignelse som dj sagde schulle || verre off/ue/r dj breffuer som dj tog bort || Saa schreff dj en som schulle verre || liggelydende som commissarieerne och mender || forseilled och lagde i kisten och dend ||

f 54b

anden bleff ochsaa forseillid men om || commissarierne tog den til sig eller dend || bleff lagt i breffuene som bleff tagen || bort ved hand iche, Saa forseillit || commissarierne kisten jgien || Saa gich dj bort och And/e/rss || Synd/e/rborg tog breffuene ||

f 55a med sig, och gich opeffter gaden, och sagde hand || om dj siste breffuer bleff registerid det ved || hand jche, Vidre viste hand iche, her || foruden effter byfougdenns tilspørgelse || sagde Jens Søffrens/en/ dend gang H/err/ laugmand || spurde om den registrering off/ue/r Simen Larssens || boe som schulle verre 6 mens hend/e/r och || seigell vnd/e/r, Da sagde hans hossbonde || Peder Hanssen at hand kunde det iche erindre || huor til H/err/ laugmand Werner Nilssen || sagde jeg har hørt sige vd aff en som || schulle haffue seet saadan en, || Byschriffueren Peder Hannssen effter jndsteffning || bleff paraabt om hand nogid her til haff/ue/r || at suarre, huortil hand suared || nej, mens huad der er passerit wdj || hans huus meener hannd proffuene || haff/ue/r giort for claring om, || Commissarierne tilspurde Ped/e/r Hanssen || om hand iche altid var off/ue/rverindess || j medens de var i hans huus och vdtog || de breffuer och documenter s/alige/ || Simmen Lauridzens schiffte vedkomende || huor til hand suarid jae, || Ydermere tilspurde H/err/ commissar||rj om hand iche selff hialp till || at samle de scharteker som till || Synd/e/rborg bleff leffuerid || bysch/riffue/r suarid at hand selff tog vd || det siste knippe breffuer op aff kisten || som bleff lagt hen paa borid, och || bleff nogit jgiennemseet menns || om det var saalige alt scharteker || och huad det egentlig jndeholt || huer document i ser det sagde hand || kunde jngelunde sige eller || forclarre, efftersom dj bleff || jntid telt eller registerit vidre || en commissarierne gjorde || selff med en memorial || som mendene tillige med || den/nem/ vnd/e/rschreff, ||

f 55b Widre tilspurte commissarierne || Ped/e/r Hanssen om det er hannem viterligt || at de fant nogen original breffue regi||stering/e/r och vorderinger, S/alige/ Simen Lars/ens/ || boe anngaaende, dertil hand || suarid at hand fornåm iche det om || der fantis nogen original documenter || Byfougden tilspurde Peder Hanssen || om hand iche begierthe at motte faa || see Banners ordre och copie der||aff, Dertil hand suarid at || hand begierthe vell aff H/err/ laugmand || Verner Nilssen at motte meddelis || copie der aff mugligens byfougden || schulle vell ville haffue nogen viden||schab deraff Da suarid laugmanden || at ordenen var for dem, ville || byfougden haffue nogit saa kunde || hand talle den/nem/ til derom, || Byfougden sagde ochsaa at haffue || begiert ochsaa copie aff hans exce||llence/ || Banerss ordre mens kunde || den iche bekomme, Ellerss begierthe || byfougden nu

aff commissarierne || at dj vilde giffue til kiende naar || dj fich hans exce/lence/ H/err/ Erich Banerss || ordre, Saa och dend forseiled nøgel || til byschriffuerrens kiste, || Commissarierne tilspurde Christopher || Hanssen om hand med en god samvitigh/ed/ || kand negte iche haffue faaed copie || aff hans exce/lence/ H/err/ Banners ordre, || forresten viste de dennem \iche/ pligtige || werre at gjøre Christopher Hanssen || regenschab for derris for||retning/e/r och som klochen er || nu off/ue/r tj slet saa det lacher || imod natten bad de megit || gierne at de for Christopher Hanssens || vnøttige spørssmaall motte || bliffue forschaanid, || Byfougden sagde at hand aldrig || haff/ue/r faaed nogen copie || aff hans exce/lence/ H/err/ Erich Baners || ordre før indnu?? for ||

kort tid siden hand fich commissariernis || dom och da finder dend der jndført aff || huem den er i rette lagt ved hand iche || Mens hand formeener at Hans Ma/yestets/ breff/ue/r || kong/elig/ resolutioner, dend høyyffrigh/e/ds || steffning som er i rette lagt finder hand iche || jndført, och som hand der foruden || finder i dommen beschreffuen den for||retning som schall verre scheid i byschriffuer[e]ns || huus effter hans exce/lence/ H/err/ Erich Banners || ordre, da lad/e/r det sig ansee at verre || saaledis forfattid lige som dj danne||mend som haffuer verid tilkaldet at || werre hoss at dj schulle haffue aabnit || kisten vdtagid breffuene och huist || heel goed bescheen huad det var for breffue || och lige som dend gandsche forretning war || derris lige saa fuldkommen som || commissariernis, da haff/ue/r hand lige viiss || begiert derris tilstand derom som || dj och haff/ue/r meddelt beschreffuen och || kommer off/ue/rens med huis dj haff/ue/r || proffuit som hand nu fremlagde och || begierid motte i achten jndfør̄is, || och begiertte at vidnisbiurdene maa bliffue || tilspurt om dj iche er gestendig huis || dj haff/ue/r beschreffuen giffuid, || Commissarierne achtete gandsche vfor̄nden || at suarre ydermerre til Christopher || Hanssens vbeuisslige ord och || vittløffigheder och formodet || forresten at huad sig hans v-louglj || forhuerffuede suar paa hans schrifter || effter ergangene dom iche for || louglig beschichelsse vidner kand || eller b̄r antagiss Men som || hemmelig forhuerffuede benche||breffue at ansees, || H/err/ provincialprocureur S/eigneu/r Jens Solg/aa/rd || begieride at dend steffning som || Mo/nseigneur/ Christopher Hanssen || forregiff/ue/r, aff de weledle || H/err/ commissarier, iche ||

f 56a

at verre antagene i derris forretning || motte udj huis som i dag er passerit || verbaliter jndfør̄is och hannem paa || Hans Kong/elig/ Ma/yestets/ vegne giffuis achten || besch/reffuen/ til høystbemelte Hans Kong/elig/ || Ma/yestets/ jnteressis tilbørlig observeris || om nogen der aff kand

f 56b

dependere || begierid derhoss at de 6 dannemend || som retten haff/ue/r med betient wille || haffue vdj god hukommelsse huis || for retten i dag er passerit om || derris vidende schulle derpaa || i sin tiid nødigis at paaeschis, || Her off/ue/r var parterne tingsvinde || begierende Datum vt supra, ||

Anno 1681 denn 12 /Octo/br/is/ er retten betient || paa denn anornede tingstue Walde i Lier || offuerwerendiss Kong/elig/ Ma/yestets/ fougit S/eigneu/r Johann || vonn Cappellenn med bødelenssmandenn || welfornomstige mand Tostenn Olssen Valde || med effterschreffne laugrett || Christopher Gaasseruud, Amund Jenswold, Ped/e/r || Kitelsruud, Peder Kunderud och Erich || Stopen och Olle Enger, ||

Kong/elig/ Ma/yestets/ fougit welfornemme mand S/eigneu/r Johan || von Cappelen lod forkynnde Hans K/ongelig/ M/ayestets/ aller||naadigste vedgiffne obit breff om presten || som i Øster och Vestersøen sig wdbred/e/r || aff Kiøbenhaffn den 17. /Septem/br/is/ 1681. ||

Erlig och welfornemme mand S/eigneu/r Johan von || Cappellenn effter opsettelsse fra dennd || - 20. /Septem/br/is/ sist affviget war domb off/ue/r || dj jndsteffnte landbønnder vdinden den || re||sterrende och paaafordrende landschyld och || rettigh/ed/ begierrendiss dog berettid hand || at Nils Justssen haffuer siden betalt - 2 dr: || Jngbrit Hougerud, som dj kommer til gode \- 3 1/2 dr:/ || ellerss for resten paastod en || billig kost och terring ||

f 57a Joen Walde som seeneste iche møtte till||stod at verre schyldig, Joen Justad wedgich || Annders Sørnum vedgich och haff/ue/r jche nogid betalt || siden neste ting da Amund Gilhuus betalte jj (11) dr: som || tilforn er jnndført, Halduor Reerstad || wedgich, Mogens Opsall vedgich meste?? ting och nu || for rett betalte - 8 dr: Merre bleff ey || aff parterne i rette lagt eller foregiffuit || Er affsagt, || Efftersom befindiss aff efftersch/reff/ne jndsteffnte || bøndres egen tilstandd at Joen Walde || er schyldig lanndschyld och rettigh/ed/ for 79. och || 80. - 16 dr: 3 £mark£ 6 s: schat for - 80 - 2 dr: 2 £mark£r 21 s: || Joen Justad rettigh/ed/ for 78. 79. och 80. - jj (11) dr: || 3 £mark£ 14 s: Nilss Justa rettigh/ed/ for 77. 78. 79. och 80. || - 18 dr: Joen Merrens enche rettigh/ed/ for 79. || och 80. - 23 dr: j (1) £mark£ 20 s: schat for 80 - 2 dr: 2 £mark£ 21 s: || Annderss Sørnum

rettigh/ed/ for 79. och 80 - 7 dr: || j (1) £ mark£ 2 s: schat for - 80. - 2 dr: 14 s: Haluor Reerstad || rettigh/ed/ for 79. och 80. - 6 dr: 15 s: Mogenns || Opsall rettigh/ed/ for 77. 78. 79. och 80. - 28 dr: || j (1) £ mark£ 20 s: Tronn Opsall rettigh/ed/ for 77. 78. || 79. och 80. - 17 rdr: 21 s: schat for 80. - j (1) dr: 2 £ mark£ 4 s: || Haluor Opsall rettigh/ed/ for 78. 79. och 80. - {...} || 7 dr: 3 £ mark£ 13 s: Jngbrit Hougerud rettigh/ed/ for 77. || 78. 79. och 80. - 8 dr: j (1) £ mark£ 22 s: huilche schyldige || sig iche i rette tide til affbetaling haffuer || jndstilled mens jmod lougen dermed sidit || off/ue/rhørrig, Saa tilfindis dj iche alleniste || dend fordrende landschyld och rettigh/ed/ || jnden í (1/2) maanids vdgang at betalle || med enhuer vdj omkostning - 3 £ mark£r eller der||forre haffue jndvissning i derris || boe och godz effter lougen, och derfor || wden at haffue sin første feste || forbrut vden hossbonden den/nem/ || benaade vill Datum vt supra ||

Effter opsetelse fraa Aaby aasted her i Lier || dend 6. /Octo/br/is/ nestleden til i dag denn 12 ditto || her paa tingstuen fremkom vdj retten || Mo/nseigneur/ Gutorm Trugelssen aff Bragenis och forre||gaff saa som iche seeneste specialiter bleff jnd||lagt formedelst tidenns korth/ed/ schyld huad || jnteresse aff capital - 200 dr: saa som aff || regning jmellom Mo/nseigneur/ Peder Simenssenn || forfalden huoraff hannd en copie vnd/e/r || tuende mendz hend/e/r haffuer ladet vd||ferdige och nu i retten jndlagde, samme || affregning aff denn 6 Ap/rilis/ 1679. och bekrefftelses || vnnder bekrefftelse aff dato Bragenis den 6 /Octo/br/is/ || 1681. || Endnu aff hannem i rette lagde en opschrift || paa den pretenderende jnteresse och omkostning || aff dato 0. || Gutorm Trugelssen refererede sig til sinne førige || i retten jndlagde breffue och documenter || och eschede jmellom sig och sin wederpart en || forsuarlig dom, || Mo/nseigneur/ Peder Simenssen formeener och fastelig || paastaar at hand maa niude Norgiss || loug och rettens gemess saa vel som || andre kong/elig/ vnd/e/rsotter och tienner || med formeening hand bør at søgiss til || hans verneting och rette forum || schall da paa alle Mo/nseigneur/ Gutorm Trugelsses || protester bliffwe fornøelig suaritt || Jmidlertid formod/e/r hand med rettens || off/ue/rjllselse bliff/ue/r forschaannit, huor || paa hand begierer en endelig || dom, || Gutorm Trugelssens til denne Peder Simens/en/ || proposition siuntis ey anndet beschafenh/ed/ || at haffue end som forhall och vdflochter || och begierer endnu som tilforn effter || sine rigtige i retten producerit || breff/ue/r och documenter || en endelig och forsuarlig || dom ||

f 57b

Amud Gilhuus møtte vdj rette effter høy øff||righ/e/ds steffning och vdj rette lagde Mo/nseigneur/ Peder Sim||menssens contract huor ved hand nu allerede || paa tuende aarss tid gaarden Aaby effter || contractens tilhold

f 58a

brugt haff/ue/r, aff dato || Bragenis den 5 Maj anno 1680. || Anud (Amund) Gilhuus sagde effter saadanne Anund Gilhus||ssis, louglig tilkomst aff rette eyer och bøgssell||mand Mo/nseigneur/ Peder Simens/en/, da formeener hand || sig aff grøden at verre hiemfalden och for || Mo/nseigneur/ Gutorm Trugelssens pretentioner frj||kiendt, med en billig kost och taring att || erstattis och er her paa dom begierrendis || til huilchit suar Jesper Pedersenn sig || och refererit, || Gutorm Trugelssen her jmod protesterit at Amund || Gilhuus eller Jesper Pederssen ey med billighed || kannnd kalde Peder Simenssen en ret eyer och || bøgssellmand fœrind som hand effter sin handz || forschriffuelsse rigtig schiøde och kiøbe||breff jndfrelsser, Jmidlertid saa || holder hand ey Peder Simenssens hiemill til || dennem gyldig, men vill for dette aars || aff grøde decortere i sin fordrende || summa - 120 rdr., || Merre bleff ey i rette lagt eller forregiffuit, || Da effter denne søgning och gienssigelssis || medfœr er der udinden for rett be||funden || J huor vell Mo/nseigneu/r Ped/e/r Simenssen || sig vegrer til sagen at suarre || fœrind hand til sit rette forrum || och verneting i rette fordris || saa befindis dog dete at verre || saadan en sag som til dend || omtuistede aasted søgis bœr || huilchit j landslougen mange || sted/e/r statueris, ser||

f 58b deliss siden hand søgiss gaarden vden ved||bœrlig hiemmell sig vlougmessigen at tilholde || saa effterdj vdj retten aff Mo/nseigneur/ Gutorm || Trugelssen er frembaaren en accort jmelom || hannem och Mo/nseigneur/ Peder Simmensen om Aabye || aff dato Aaby den 28 Aug/usty/ 1678. Huor vdj Gutorm || Trugelssen off/ue/rdrag/e/r samme g/aa/rd til Ped/e/r || Simmensen med dend vilchor Peder Simens/en/ || schulle verre tilforbunden neste løffuerdag || - 250 dr: Gutorm Trugelssen, jmod vedbœrlig || schiødis hiemmell at til telge, foruden || restenn - 126 dr: Peder Simens/en/ sig tilforbinder || til nest paafulte aarss nest jndfalden || schibsreise at erlegge, Aff huilchenn || accort iche kannnd befindis at Peder Simenssen || beuulgiss sig med gaarden at befatte, fœrind || hannd sig med dj tilforbunden pengis leffuerandz || effter rettigholt och dermed jndfrelst det || hiemell til g/aa/rden som aff dennem begge || vdj accorten vedtagen er, saa endog || deraff clarligen kand sees Peder Simenssen || sig derudinden ey saaledis haff/ue/r forholt som || hans pligt vdkrefde, menn gaarden i || den sted vden minde sig til brugs och nøtte || ført, Befindis alligeuell aff j || rette lagde copie aff regning och den || vdj steffningen omtallende beschichelsse || at Gutorm Trugelssen aff dj omaccorderede || penge er vorden leffuerit och gotgiort || - 176 dr: och resten 200 dr: med sin forfalden || interesse fra be/mel/te accortz dato vedtagid || deraff til H/err/ laugmand S/eigneu/r Laurids Chri||stens/en/ - 100 dr: och byfougden Christopher || Hanssen - 100 dr: at betalle, saa Gutorm ||

Trugelssen aff saadan wedtegt sin til||talle saa vit dend paaklagende vand||hiemmell sig anngaar derved til jntid || giort, Menn effterdj aff bemelte beschichelsse || och suar kand erfarris be/mel/te - 200 dr: med sin || jnteresse ey effter affsched betalt er, och Gutorm || Trugelssen ved saadan en loulig || beschichelsse iche haff/ue/r kundet || er naar nogid fuldkommen ||

suar, huorledis Peder Simenssen sig med be/mel/te 200 dlrs: || betaling lougmessigen forholde vill, menn sig/e/r vdi sit suar |: saa vit denne sag angaar at || efftersee |: at naar Mo/nseigneur/ Gutorm Trugelssen || giffuer hannem fornøelig schøde for Aaby schall || ey manqere det som hannem er tienlig for den || sag til forsuar et/cetera/, Da som dette suar || suiniss iche at kand fornøie Mo/nseigneur/ Gutorm || Trugelssen vdinden denne søgning, langt mindre || |: frind betaling paaføger \schøde paa/ gaarden jndfrelse || och jche heller jmod loughen kuldkaste den accort || och forening dj giort haff/ue/r, Huor wd off/ue/r || for lough verdigt erachtis, det Mo/nseigneur/ Ped/e/r || Simmenssen bør til forpligt verre jnden || 12 wg/e/rss forløb dj paa forsk/reff/ne kiøb resterende || - 200 dr: saa och den deraff forfalden interesse || som forberørt til H/err/ laugmand och byfoughden || effter sin vedtegt, at betalle och derforre Mo/nseigneur/ || Gutorm Trugelssen derris quitering med huis || dj paa be/mel/te fordring haff/ue/r at forschaffe, Men || dersom det ey aff Mo/nseigneur/ Peder Simmenssen ved be/mel/te || pengiss tilbiudelsse kand ernaas, da || schall Mo/nseigneur/ Gutorm Trugelssen selff sig det for||schafe, och tit bemelte - 200 dr: med sin jnteresse || aff Mo/nseigneur/ Peder Simens/en/ anname, som \Mo/nseigneur// Ped/e/r || Simens/en/ da v-feilbar jnden be/mel/te tiids for||løb till Mo/nseigneur/ Gutorm Trugelssen haff/ue/r att || betalle, Huor jmod Gutorm Trugelssen || schall til forpligt verre hannem jt || fuldkommen schiøde effter derriss for||ening at meddeelle, och huis Mo/nseigneur/ Ped/e/r || Simens/en/ ey sig herudinden vedbørligen || retter, da schall Mo/nseigneur/ Gutorm Trugelssen || siden jmod schødis tilbud och leffuerands || for forsk/reff/ne resterende - 200 dr: och sin paa||løbende jnteresse siden d/end/ 28 Aug/usty/ 78. med en || billig omkostning nemlig 4 dr: haffue jnd||vissning i hans boe och godz huor det er || eller findis kand effter loughen och kong/elig/ || fororning huor til K/ongelig/ M/ayestets/ ombudsmand sag||søgeren bliff/ue/r beforderlig och aufflis || der ved hans K/ongelig/ M/ayestets/ sigt effter || loughen, Huad sig angaar ||

f 59a

dend prætenderende aff grøde, da forbliff/ue/r den || den vden nogen hindring hoss dennem || det ved brugeligh/ed/ aff Peder Simenssen er ||

f 59b

tilberettigit Datum vt supra, ||

Anno 1681. den - 4. Novembr/is/ er retten betient || paa Øster Ramuig tilsteffnt aasted paa Hurrum || offueruerendiss Kong/elig/ Ma/yestets/ bødelenssmand || Jens Suendssenn Grønndsand med effterschreffne || laugrett, || Biørnn Rølbye, Pouell Røe, Hanns Korsgaarden || Peder Liltwed, Christen Berg, och Madz Jaren, och Trug[e]ls || Holtenis ||

Erlig och welb/aarne/ jomfrue Sophia Huitfeld til || Killingstad lod fremberre sin vdvirchede || rigens citation huorwed henndis welb/aaren/h/ed/ || haff/ue/r i rette steffnt hendis s/alige/ brod/e/rss effter||leffuersche erlig och welb/aarne/ frue frue || Sophia Amalia Rosenkrantz och den || s/alige/ manndz arffuinger och lougvergr |: vnd||tagen H/err/ oberste Tridsler paa sin kierrestis || vegne som cit/antens/ tiener sagde sin principal || at haffue fornøied :| for aabods fald och || schougschade paa denne aasted aff || datto Agersshuus den 3: /Septem/br/is/ 1681. || Hernest fremlagde cit/anten/ fuldmegtige || en besigtelse paa gaardens {...} || brøstefeldigh/ed/ och schougschade vdsted den || 16 /Septem/br/is/ 1681. || Fremdeliss i retten jndleffuerit en || vidimerit copie forening jmellom || s/alige/ Tønne Huitfeld och hans s/alige/ søster oprettid || dend 12 May 1657 om be/mel/te Øst/e/r Ramwigs || brugeligh/ed/ || Ydermeerre i retten jngaff jomfrue Sophia || Huitfeld sit schrifftlige jndleg och || forteignelse paa sin omkostning || aff dato Killingstad d/end/ 4 /Novem/br/is/ 81. ||

f 60a Her jmod i retten jngaff H/err/ oberste || Rechlingss tiener paa hanns velb/aaren/h/e/ds || vegne naffnlig Hannss Tostensen || hans principals schrifftlige jndsigende || aff dato Fredrichstad den 2 /Novem/br/is/ 81. || Bleff paaraabt om nogen war paa || velb/aarne/ frue Sophia Amalia Rossen||kranssis vegne til sagen at suarre || Da var allerede hendis velb/aaren/h/ed/s || gaardz fougit fra retten affigitt || och jngen sig paa henndis velb/aaren/h/e/ds vegne || til nogen gienmelde lod sig i rette || finde, || Da effter søgning och gienmelde er || dervdindenn paaføgende || for rett befunden || Efftersom aff agten befindis velb/aarne/ || jomfrue Sophia Huidtfelds s/alige/ brod/e/r || velb/aarne/ Tønne Huitfeld en langsommelig || tiid denne g/aa/rd Øster Ramuig aff velbe/mel/te || sin høyelschellige søster til brugs fult haff/ue/r || saa vel som hanns effterleuersche siden hanns || død den och ladet bruge, och iche gaarden ||

som Norgis loug tilhold/e/r ved magt || och heffd holt, eller schougen befredigit, || Men som aff dessen ergangne besigtelsse || fornemis kann d gaarden och schougen jmod || lougen er vorden forfalden och offuer || gebør forhugit, och iche nogid aff || den s/alige/ manndz effterleuersche, arffuing/e/r || eller lougverger v d j rette produceris || som dennem fra bemelte jomfruens || tiltalle och søgning |: vntagen velb/aarne/ || H/err/ oberste Tridzler som for sin kierrestis || anpart velb/aarne/ jomfrue Sophia Huitfeld || effter egen vedgaaende haff/ue/r fornøiet :| || kand frj holde, ||

huorforre for loug verdig erachtis || det velb/aarne/ frue Sophia Amalia Rochenkrands || bør til forpligt verre den halffuepart || nemlig - 64 dr: med den billig opschreffuen || halffue omkostning saa vel som en huer aff || d j øffrige arffuing/e/r pro quota dette || aabods falds och schougschade med lige om||kostning, saa vit iche tilform vntagen || er at tilsuarre och clarrere jnden || í (1/2) maanids vdgang, eller derforre || at lide och vngielde effter lougen || kiøbebalchens 3 cap/itel/ medfør, Datum vt supra, ||

f 60b

Anno 1681 den {...} - 8 Decembr/is/ er retten administrerit || paa Husseby anornede tingstue w d j Røgen sogen || offueruerendis Kong/elig/ Ma/yestets/ fougit S/eigneu/r Jens || Olssen bødelenssmanden velfornomstige || Erlannd Mogensen med efftersch/reffn/e laugrett, || Haluor Biørnnestad, Hanns Schee, Ped/e/r Mortens||rud, Halle Faallestad, Lauridz Grimseru,d || och Siffuer Grinj, ||

Erlig och welfornemme mand Mo/nseigneur/ Nils Gunderssen paa || Bragenis lod forkynnde et kiøbebreff til han/nem/ || paa jt schip/pun/d salt jtem forring j (1) £mark£ ledings meell || j (1) lisp/un/d smør 6 £mark£ penge j (1) £mark£ 1 s: sigt och sagefald et/cetera/, || som H/err/ vicepresident Laurids Jacobssen til han/nem/ || haff/ue/r vdgiffuit aff Bragenis den 9 Febr/uary/ 1680. || Endnu fremdellis lod forkynnde jt schiøde || paa 6 lisp/un/d salt i Husseby som Gund/e/r || paaboer aff Jochum Grot til Nils Gund/e/rssen || vdgiffuit aff dato Bragenis den 3: /Octo/br/is/ 80. || Fremdelliss lod forkynnde Sophia Bielches || s/alige/ welb/aarne/ \Otte/ Schandis effterleffuersches schiøde till || Nils Gundersen vdgiffuit paa aarlig landschyld || salt v d j Rigessen 15 /pund/ med fuld bøgssell || off/ue/r ald g/aa/rden med det tilligende efftermelte?? || aarlig rettigh/ed/ som er ledings smør || 2 lisp/un/d ledingsmør í (1/2) biss/me/rp/un/d ledingspenge 2 s: ||

f 61a och forring í (1/2) dr: jtem Myrreenge jnd||ved Myrre gaarderne schylder aarlig || vdj landschyld salt í (1/2) schipund med bøgssell || der off/ue/r j ligemaad/e/r aarlig rettigh/ed/ ledings||meell 4 lisp/un/d l/aante/ penge 4 s: l/aante/ smør j (1) biss\mer/p/un/d och || forring í (1/2) dr: med widre aff dato Kolberg || g/aa/rd den 13 Martj 1675. || kong/elig/ M/ayestets/ fougit S/eigneu/r Jens Olssen angaff sin restands || aff kong/elig/ schatter til 1681. beregnet som till || hannem paa K/ongelig/ M/ayestets/ vegne hos effterschreffne bønd/e/r || i Røgen sogen schall resterre foruden rosstieniste || for 78. och 79. er som følger, || Olle Kiechstad vdj alle kong/elig/ paabudne schatter || |: vndtagen forsk/reffne/ - 78. och 79. rosstienneste :| and||gaff fougden at verre schyldig - 19 dr: 3 £ mark£ r 8 s: || Derjmod beretid bonnden Olle Kiegstad at haffue || holt och hafft ryter jnquartering som hannd med || polet sedel er aff fougden och hans fuldmegtig || vdgiffuit nu for rettenn fremlagde och med || beuiste dend første sedell vnd/e/r bødelenmandens || Erlannd Mogensens hand aff dato den 21 /Octo/br/is/ 76 || formeldende paa en ryter ved naffn Olle || Børes/en/ som hand beretter at haffue verrit hoss || hannem vdj otte vg/e/r Den 2den sedell aff || dato Sundby den 22. /Octo/br/is/ 76. vnder fougdens egen || hand paa en ryter ved naffnn Tommis Søren/en/ || beretter at haffue holt samme rytter med sin hest || vdj sex vg/e/r Dend 3die sedell vnd/e/r fougdens || hand aff dato Sundby den 24 Febr/uary/ 77. paa || en ryter ved naffnn Helge Baarssen beretter || dend at haffue holt vngefer 5 wg/e/r er tilsammen || - 19 vg/e/r och beretid |: som almuen tilstod at kome || til gotgiørelse om vgen 3 £ mark£ 5 s: och beløber || da forsk/reff/ne inquartering - 15 dr: 23 s: || Herforuden effter fougdens fuldmegtig Johan || Hennings/en/ sedell aff dato Hegenn den 5 Ap/rilis/ 77. || lagt Olle Kiegstad til leutenantens hielp quarter || och beuisser med quartermesteren Bertil || Mogenssens haand aff datto ||

f 61b Heggem den 24 Maj 77. at haffue hafft en hest vdj || siuff vg/e/r derforre tilleger be/mel/te quartermester han/nem/ || vdj sin quitering effter Kong/elig/ M/ayestets/ taxt 5 s: om || dagen er vdj be/mel/te tid - 2 1/2 dr: 5 s: giør saa til || sammen forskreffne inquart/ering/ - 17 dr: 3 £ mark£ 4 s: || Fougden hertil suarrid at dersom dend gunstige || øffrigh/ed/ vill giøre hannem det got seer hand det giernne, Olle Kiegstad betalte for retten || til fougden paa dene restands med rede penge - 2 d: 4 s: || Hanns Hyggen - 25 dr: 3 s: Derjmod berettid || manddens quinde at komme tilgode vdj haffte || jnquarteringer som hun sig/e/r at haffue leffuerit || fougden polet sedellerne paa, Fogden sagde || at dj polet sedeller som hun omtaller beløber || till - 14 1/2 dr: som hand gjerne seer den gunstige øffrigh/ed/

dennem vdi dend re||sterende schat ville gotgiøre, ||

Erlig och welfornomstige mand Amud Gilhuus || i Lier lod forkynnde jt pannttebreff paa nj || lisspund salt aarlig lanndschyld med bøgssell och aa||stedis ret vdi Wang i Røygen aff Olle Gunderssenn || samme stedz til Amund Erichs/en/ vdgiffuit til forsichring || for forstrachte penge - 110 rdr: for frj vnnd/e/r||pannt at følge jntil dj hannem schadissløss || betalt bliff/ue/r mens dersom betalingen jnden || 12 aar ey paafølg/e/r da godzid til endelig odell || och eye Amud Gilhuus sin hustrue och arffuinger att || følge och tilhøre med widre samme || panttebreff jndehold/e/r aff dato Gilhuus den || 12 Martj 1681. ||

Anno 1681. den 14 Decembr/is/ er rettenn admi||nistrerit paa den anornede tingstue Lier paa Valde || offueruerendiss Kong/elig/ M/ayestets/ fougit Mo/nseigneur/ Johan || von Cappellen och bødelenssmanden Tosten || Valde med efftersch/reff/ne laugrett || Peder Eeg, Knud Sørnum, Lauridz Draug, Tor || Norbye, Lauridz Hoffuerud och Laurids Quagstad,

Erlig och velfornemme mand S/eigneu/r Johan von Cappellen || effter forregaaende steffnemaall || søger Gregerss Stoppen Christian || Søffue med sin dreng och vols dreng ||

anngaaende den schydzferd \med/ H/err/ berghoffmands tiener || med vidre aff dato Bragenis dend 26 /Novem/br/is/ || 1681. ||

f 62a

Fremdelliss i rettenn jndgaff dend paaklagende || hanns for den højøffrige andgiffuende || schriftlige klagemaall off/ue/r Gregerss || Stoppen aff dato Agersshuus den 16 /Novem/br/is/ 1681. ||

Ydermeerre i retten jndleffuerit hans || exce||lence/ Bannerss befalling til fougden || Mo/nseigneur/ von Cappellen om forsk/reff/ne klagemaall || aff dato Ag/e/rsshus den 16 /Septem/br/is/ 1681. || Dend jndsteffnte Gregerss Stoppen møtte || med sitt schriftlige jndleg huor || vdi hand gandsche benegter denne || sagss giffuelsse aff datto || Stoppen den 14: /Decem/br/is/ 1681. || Dj tuende drennger som schydzid den karl || som vdinden denne sag haff/ue/r paaklagit || møtte kunde ansees vngefurd lige || aff alder paa vngefurd - 12 aar g/am/l/e/ || tilstod at dend tid dj kom med

han/nem/ vdj || Paradisbachen huor schiffte med || rette hør och bær at verre |: huilchit || dj til stede almue med ensstemende || munde tilstod |: da bad dj at dj motte || fremkiære til schiudsschipperen och at || hand der ville tage anden schiuds || Da schulleforsch/reff/ne paaklagende sagt?? || hand schulle tage hesterne saa langt || som dj orchid, drengene som saa || at hesterne iche lenger kunde taale || at schydse sagde til den paaklagende || och bad at dj motte sleppe huilchit hand iche ville anssee, som Gregerss || Stoppen kom kiørende effter || och hørde disse ord sagde hand || at der var ret schifft ||

f 62b herren hold/e/r selff schydz schiffte her, Der||med ville hand som schydzid bleff iche verre || tilfrids mens sagde dj schulle kiære || och som dend schydsid bleff gich i fra den/nem/ || spennde dj derris heste fra føringen || och drog hiem, Herforuden sagde de || at dj iche hørde eller saae at Gregerss || Stoppen med ord eller gierning sig jmod || be/mel/te som schydzid bleff vtibørlig anstilte || j nogen maad/e/r, || Johann von Cappellen formene at Gregerss || Stoppen kand iche befrie sig med denne || forsk/reff/ne vndschylding mens || merre bær ansees den i rette||lagde klagemaall och derpaa || funderit hans exce/lence/ Baners || befaling till han/nem/ Gregerss || Stoppen at lade affstraffe, huor||paa hand begierid en || billig kiendelse, || Sagen opsatt til neste ting || Jmidlertid forlegis Johan || von Cappellen at giffue || dend paaklagende varssel || med huis hand sit klagemaal || haff/ue/r at gyldig giøre da || vdj rette at mølde saa || endis den deell loug och rett medfær Datum vt supra, ||

*Hend erlig och velerde mand H/err/ Jochum || Grøndbech sogneprest til Bragenis || Strømsøe och Lier meenigh/ed/ i retten || jndgaff en hiemstefnings sedel || off/ue/r Olle och Steen Kiøsterud, Pouell || Lj och Erland Landfald for w-louglig || schoughugst vdj Justad schoffuen || som prestebollid er tilligende ||

f 63a med widrere som H/er/r Jochum sagde || med hannem var forligt aff dato || Bragenis den 25 /Novem/bris/ 81. || Olle Kiøsterud sagde iche at haffue hugit || meerre end femb bielcher som hand || hug i fior vintter, || Steen Kiøsterud berettid samme tiid || at haffue hugit otte bielcher huad det || var mindre eller mere ved hand iche || Pouellj Lj møtte iche for hannem møtte || sønnen Christopher Polsen och berettid || at haffue hugit femb granner huor || aff hand sagde at haffue hugit 6 bielcher, || Erlannd Landfald berettid at haffue vd||schichit tuende karle at huge i Schiostad || schoffuen och med det samme haffuer || dj hugit i Juulstad stad schoffuen som || dj

sagde dj hiemkom - 13 bielcher || meere sagde hand iche at haffue ladet huge, || Dj jndsteffnte begierthe denn hed/e/rlige || mand ville lade sagenn opstaa till || neste ting om dj jmidlertid med han/nem/ || denne tuistigh/ed/ kunde i mindeligh/ed/ bilige || Huilchit dend hed/e/rlige mand som || gierne elscher enigh/ed/ dennem tilstod, || Huorforre dersom dj herudinden || sig ey jndstiller haff/ue/r dj til neste || ting sig for rett jgien att || fremstille saa endis den || deell loug och ret medholdig || er, Datum vt supra, ||

Erlig och welfornemme mannd S/eigneu/r Hans || Grøndbech ved en rigens citation haff/ue/r || i rette steffnt Joen Lien for louglig giæld || 9 dr: Annderss Sørnum - 2 dr: Simmenn || klocherss effterleuersche paa ||

Walde - 4 dr: Olle Gulloug bor paa Bragerøen || som steffneuinderne **f 63b** beretter och Olle Hennem 2 less || høe j (1) tylt 16: al/en/ granbielcher med widre aff || dato Agersshuus d/end/ - 7 Octobr/is/ 1681. || Jonn Lien i rette lagde en opschrift jmod denne || søgning formeldennde paa - 24 dr: j (1) £mark£ 20 s: || som hand ville haffue til affgann med || vidre et/cetera/, || Mo/nseigneur/ Hanns Grønbech til sin søgningss beuiss jmod || Joen Lien fremlagde den sorrenschrifue/r || Christenn Hameerss och sexss mendz dom huor || vdinden hand til Hans Grønbech er tilldømt at betalle - 8 rdr: med tou rdr: || vdi omkostning som er - tj rdr: med || vidre vdsted Nordre Lindenis i Lier den || = 10 Decembr/is/ 1672. || Paa dommen findis affschreffuen at || verre betalt penge - j (1) rdr: || befindis saa endelig effter Mo/nseigneur/ || Hans Grøndbechs steffning at || resterre - 9 rdr: || Jonn Lien bl[e]ff tilspurt om hand nogid || haffde sig jmod forskreffne domb till || befrielse, huor til hand suarid ey || andet vden hand vil begierre Hans || Grønbech vil giøre hannem got || huis hand for han/nem/ ført haff/ue/r || Mo/nseigneur/ Hans Grøndbech achter hans reg/nscha/b || for jt scharns reg/nscha/b effterdj det der || vdi er jndført det som dommen || beuiss tilforn føind dis vdstedelsse at verre gotgiort, || Annderss Sørnum vedgich at verre dj || fordrende 2 rdr: schyldig, || Mo/nseigneur/ Hanns Grønbech i rette lagde en opschrift paa huis || s/alige/ Simmen klocherss schyldig er da naar rigtig || er liquiderit befindis hun at verre schyldig - 4 dr: || Anne s/alige/ Simens klochers vedgich dj 2 dr: || Merre kunde hun sig iche || erindre at verre schyldig ||

Olle Hennemss quinde vedgich gielden och bad || med gredende taarre at **f 64a** Hans Grøndbech || for hendis och mandens armod schyld den/nem/ || det ville effterlade, huilchid hand och || for Guds schyld den/nem/ for retten || tilsagde, || Anne s/alige/ Simen klochers vedgich och kom i en || ret

erfarring at verre dj fordrende || 4 dr: schyldig, och som hun ey med v-
uilige || fremdellis ville paastaa sin retmesige || fordring ey at verre saa
forsuarlig som || det sig bær, haff/ue/r hand for hendis || bøn schyld hende
dj tou dr: for Guds schyld || effterlat och rester saa - 2 dr: || Er vdinden
dene søgning affsagt || Efftersom befindis aff i rette lagde domb || Joen
Lien at werre schyldig til citanten || nj rdr: och hand der jmod ey nogid
lougverdigt || vdj rette producerer, mens i stedenn || fremleg/e/r en
opschrifft paa nogid som || hand formeener sig hos Mo/nseigneur/ Hans
Grønbech || at komme til gode, huilchit dog ey || saa rettelig opschreffuit
sig forhold/e/r || tj naar hans opschrifft grundeligen vorder || jgiennemseet
da findis der jblant || megit som hand sig tilforn da \be/mel/te/ dom || bleff
vdsted sig til affgang paaberaabt haff/ue/r || huorforre for retmessigt
erachtiss || erachtis Jonn Lien pligtig er och bær de || effter samme dom
fordrende nj dr: || jnden í (1/2) maanids vdgang med sampt || And/e/rs
Sørnum toe dr: och Anne s/alige/ Simmen || klochers toe dr: dj begge
vedgaar at verre || schyldig |: naar dj toe dr: Mo/nseigneur/ Hans Grønbech
Ane || s/alige/ Simen klochers godvillig haff/ue/r effterlat fra||dragiss :| at
betalle, saa vel som der foruden || Jonn Lien 3 dr: och dj andre tilstunden
|| huer - j (1) dr: i omkostning, eller derforre || at haffue jndwisning i
derriss ||

f 64b boe och gods huor det er eller findis kand || effter lougen och kong/elig/
fororning jntill || hand fuldkommeligen bliff/ue/r affbetalt || Huortil
K/ongelig/ M/ayestets/ fougit effter rettens gebær || forhielper sagsøgeren,
och auffler || dermed Hans K/ongelig/ M/ayestets/ sigt effter lougen,
Belangende || Olle Gulloug som boer paa Bragerøen och bær || til hans
verneting at søgis dereffter rett/e/r || vell cit/anten/ sig som lougen
forresig/e/r, Olle || Hennem som cit/anten/ for armod schyld haff/ue/r ||
efftergiffuit, forbliff/ue/r derved och der||forre tag/e/r løn hoss Gud,
Formener || Jonn Lien effter sin siste gjorde paastand || nogit siden
dommens vdstedelsse for S/eigneu/r Hans || Grønbech at haffue fært,
som han/nem/ iche er || betalt eller gotgiort, da naar hand han/nem/ ||
derforre entten i mindeligh/ed/ eller ved || rettens maade søg/e/r, saa endes
vel || dend deell loug och ret beuilg/e/r, Datum || vt supra, ||

Erlig och velfornemme mannd Mo/nseigneur/ Christen || Stilluffsen
vonhafftig paa Bragerøen søg/e/r || endell debitorer for huis dj hannem ||
med rette schyldig schall verre nemlig || Olle Strøved, Haluor i Nøstebuen
|| Jngbrit Lien, Gudmon Flatten || Helge Renschoff, Jonn Meerens || enche,
Christen som tienner hoss Joen || Rud, Anne Suerre, Jngbrit Gurands||rød
Siuffuer Aarengen, And/e/rs || Christensen Vefferstad i Suandstrand,

Siff/ue/r Rønne || Michell ved Assdøl, Ingbrit Onstad || Joen Onstad, Nilss Grauffdalss enche || Mortten Offue, Christopher Vosis enche || med vidre samme steffning jndehold/e/r || huor vdj er ey jndfært nogen giæld :| || aff dato Agersshuus den 14: /Novem/br/is/ || a/nn/o 1681. || Hernest anndgaff sin restands med sin der hoss || haffuende beuiss som fød/e/r, || Olle Strøwed effter en domb || paa Høuig tingstue affsagt er || schyldig - 14 dr: 2 £ mark£ och i omkostning - 2 £ mark£r ||

møtte och wedgich giældenn, Haluor wed Nøstebruen || effter opschrift - 3 dr: 3 £ mark£r 14 s: møtte iche || Ingbrit Lien effter bemelte domb naar det fra||dragis som cit/anten/ tilstod at verre betalt er schyldig || - 12 dr: vedgich, Gudmond Flatten || effter be/mel/te domb - j (1) dr: 12 s: wedgich, Helge || Reennschouff effter opschrift - 23 dr: 3 £ mark£r 18 s: och || at kiøre - 13 tylter boer fra Suang eller || Schremmen vedgich, Joen Meerens || enche effter opschrift - 1 1/2 tylt bielcher i elffuen || at løbe fra Schrangledallen vedgich hendis || søn Haluor Jonnsen, Christen som tiener || Jonn Rød effter opschrift - 2 £ mark£r 12 s: møtte || iche, Anne Suerre effter opschrift 7 dr: 3 £ mark£r || møtte iche, Ingbrit Gurandzød effter || opschrift - 1 1/2 tylt maalb/ielcher/ 16 alen gran som hand || beuiste med sin hoffuit\bog/ vnd/e/r Ingbritz vnder||schrift med tuende mends Jacob Pols/en/ och || Mogenss Anderssens vnd/e/rschrift till || vitterligh/ed/ dend 4 /Novem/br/is/ 79. som hand || iche kunde benegte, Siff/ue/r Aarengen || effter opschrift - 3 dr: 3 £ mark£r møtte iche, And/e/rs || Christensen Vefferstad effter opschrift - 20 dr: || 2 £ mark£r 20 s: møtte iche, Siffuer Rønno || effter forskr/effne/ domb - 39 dr: 2 £ mark£r 12 s: ved||gich gielden, Michell wed Aassdøl || - tj dr: 22 s: effter opschrift, møtte iche, || Ingbrit Onnstad effter oblig/ation/ och be/mel/te domb || naar quiteris det hand siden haff/ue/r betalt - 44 dr: j (1) £ mark£ 18 s: || vedgich at verre schyldig, Joen Onnstad || effter opschrift - 3 £ mark£r 16 s: derpaa betalt j (1) £ mark£ 16 s: || rester - 2 £ mark£r Ingbrit Onstad vedgich paa || hans vegne, Nilss Grauffdalss || enche effter forskr/effne/ domb - 8 dr: 2 £ mark£ 13 s: || møtte iche, Mortten Offue - 3 1/2 dr: || effter opschrift møtte iche, Christopher Fossis || enche - j (1) dr: 12 s: Christen Haffschiohd henndiss || brod/e/r vedgich, Mo/nseigneur/ ||

f 65a

Christen Stilluffssen eschid her off/ue/r med kost och terings || erstatning en endelig och forsuarlig domb, || Er paa denne tiid worden for affshedigit, || Efftersom endell aff de jndsteffnte iche || er møtt til giendmelde jmod jndfærte || søgning, mens steffningen i saa fald sidet || off/ue/rhørrig, huorforre erachtis loug||verdigt denne sag til neste sage||ting som aff Kong/elig/ M/ayestets/ fougitt vedbøilig || berammendis vorder at

f 65b

optage, och || huis om de vdebliffuende er affhandlet || haff/ue/r cit/anten/
at tage beschreffuen som hand || her forinden for derriss brofield haff/ue/r
|| vedbørligen at lade forkynnde || saa endis den deell loug och ret ||

Anno 1681 den 16: /Decem/bris/ er retten betient, || paa denn
anornede tingstue Husseby i Røgen || off/ue/rverrendis K/ongelig/
M/ayestets/ fougid S/eigneu/r Jens Ols/en/ || bødelenssmandenn
velfornomstige || Erlannd Mogensen med effterschr/effne/ || laugret,
|| Christen Hyggen, Hans Hechleberg, Rassmus || Breholt, Hans
Aasag/e/r, Knud Offnerud || och Hans Guttissrud, ||

Erlig och welfornomstige mand Tomis Adamssen || boende paa Aasgaard
i Røgen wed sin fuldmegtig || och brode/r velfornomstige Gabriell
Willingstad || ib/ide/m effter forregaaende louglic steffnemaall || aff
bødelenssmanden fordrid i rette || Laurids Wear for wdførmelse och
slagssmaal || paa Nordre Ølstad ib/ide/m vdj jt brølup det med at ||
beuisse fremfordrid siun och vinissbyr || til sagen Da fremstillid sig for
retten Haluor || Biørnnestad och Gunder Huussebye synnsmenn || som
affhiemlede derris synn i saa maad/e/r || at anno 1681 den 18. Octobr/is/
varre || dj aff lenssmanden tilkaldet paa ||

f 66a paa rettenns wegne at siune och besichte Thomis || Adamsen daa saa vj
at hand haffde jt saar || i panndenn, jt off/ue/r nesen, och jt i mundvigen ||
Huad det var giort med ved dj iche, || Hernest fremstillit dj som vdinden
denne || sag proffue schulle Da fremkom Olle Hansen || Schee och effter
afflagde bogereed proffuit || Da fremkom Olle Schee och effter afflagde
boger||eed proffuit at dend syndag forgangen høst som || Nils Michels/en/
och Brigette Ingbritsd/atter/ haffde || brølup paa Norde Ølstad hoss Hans
Ølstad, || da jblannt andet som Tomis Adamsen stod for || dørrn och
trønmit da kom Laurids Vear vd || och ville gaae sin kaass saa gich
Tommis som || tromid effter han/nem/ och slog hannem med
tromme||sticherne saa snode Lars sig om och tog jgien || dermed bar det
off/ue/r ende med den/nem/ paa marchen || saa schaar Lars Vear Tomis
med sin kniff || der effter schiltis dj at och Tomis gich i stuen || och Lars
hans suog/e/r fulte hannem, || Kirstj Villingstad proffuit effter afflagde ||
bogereed at be/mel/te tid da Laurids Vear kom vd || i g/aa/rden och
Tomis Adamsen stod paa g/aa/rden och || tromid da sagde Tomis til
Laurids Wear est || du verd da vil jeg tromme for dig, saa || spurde Lars

effter sin lue, och derhos sagde || til Tommis gach fanden i vold fra mej ||
 Dernest sagde Tomis nu haff/ue/r jeg faad toe || da sagde Lars Vear nu
 schalt du faae det || tredie och ret som dj det sagde da bar || dj off/ue/r
 ende och Tommis laae wnd/e/r, och haffde || tromen paa sig, och raabte
 paa Laurids || Aasg/aa/rd och fultis ad ind i stuen, || Johanne
 Torgerssdaatter wed Vear saug/en/ || proffuit at be/mel/te tid Larss kom
 vd sagde || hand til Tommmis gach fra mig Tomiss || jeg scher kiefften op
 til ørid paa dig, || Vidre saa eller hørde hun iche siden hun || stod i stuen
 huor paa hun gjorde || sin eed, ||

Christen Olstad effter afflagde bogereed || proffuit at hand ved jntid om **f 66b**
 dene sag, || Sagen effter bege parternis begier bleff || opsat til neste ting
 som aff Kong/elig/ M/ayestets/ fougit || vedbørligenn berammendis ||
 vorder til huilchen tid parterne || jgien haff/ue/r at møde til endelj dombs ||
 paakiendelse saa endis den dell || loug och rett medholdig er Datum vt
 supra, ||

Dend hed/e/rlige mand H/err/ Ped/e/r Kioldbech || med kierchevergerne
 Haluor Biørnestad och || Laurids Jellom søg/e/r Gabriell Villingstad || for
 prestens och kierchens anpartt || tiende for aar 78. {...} 2/3 partter aff || j
 (1) st/tykker/ \huede/ allenne til presten j (1) q/uar/t/e/r blannnd korn j (1)
 q/uar/t/e/r 2 s/tykker/ || haffre, kirchevergernis part for 78 er j (1)
 q/uar/t/e/r || blannnd korn j (1) q/uar/t/e/r 2 s/tykker/ are: for anno 79: ||
 prestens part 2/3 partter aff j (1) s/tykker/ huede || j (1) s/tykker/ bland
 korn 2 q/uar/t/e/r 2 s/tykker/ haffre, kierchevergernis || part for 79 j (1)
 s/tykker/ bland korn 2 q/uar/t/e/r 2 s/tykker/ haffre, || huilchid effter
 forregaaende varssell || aff den vedkomende fordris || dend jndsteffnte
 suarid nemlig || Gabriell Villingstad tienden angaende || dend haff/ue/r
 hand gandsche jntid att || suarre till efftersom dend er jndført || i Mathias
 Ped/e/rssens domb sampt || gjorde forligelsse med fougden ||
 Mo/nseigneur/ Jens Ols/en/ om dend ellers || jmellom den/nem/ schall
 staae wed magt || saa haff/ue/r hand der vdj suarit forskr/effne/ || tiende
 baade kongens presters || och kierchens part, saa hand der||for, for H/err/
 Ped/e/rs/ens/ tiltalle || sampt kirchevergerne bør || frjkiendis, ||

Effter tiltalle giendmelde och dene || sagss leiligh/ed/ er affsagt, || Saasom **f 67a**
 H/err/ Ped/e/r Kioldbech for a/nn/o || 78. och 79. søg/e/r Gabriell
 Villingstad || paa sin part for 1 1/3 s/tykker/ huede j (1) q/uar/t/e/r j (1)
 s/tykker/ bland korn || j (1) t/ønde/ j (1) s/tykker/ haffre, kierchevergerne
 jlligemaad/e/r || for be/mel/te tuende aar j (1) q/uar/t/e/r j (1) s/tykker/

blannd korn || j (1) t/ønde/ j (1) s/tykker/ arre: och ey nogid aff den || jndsteffnte fremberis i rette || huor ved sees kand nogid i be/mel/te || maad/e/r aff den schyldig rettigh/ed/ || til jndbe/mel/te personer er betalt, || Huorforre Gabriell Villingstad || tilfindis forsk/reff/ne tiende || til enhuer som melit er, jnden || í (1/2) maanids dag at betalle med || 2 rdr: vdj omkostning eller || lide namb och wordering || som lougen bifaller huor || til K/ongelig/ M/ayestets/ fougit vorder || sagsøgeren behielpellig || och afflis dermed Hans K/ongelig/ M/ayestets/ || seigl effter lougen Datum vt supra, ||

Erlig och mandhafftig Bertolomeus || Adamsen |: effter forregaaende || louglj steffnemaall |: ved sin brod/e/r || och fuldmegtig Gabriell Villingstad || søg/e/r och tiltaller Lauridz Vear || for hand haff/ue/r schaarit sin be/mel/te brod/e/r || vdj et brølup paa Nordre || Olstad den 9 /Octo/br/is/ nestleden || dette at siune och besigte ||

f 67b sampt at beuisliggiøre cit/anten/ || fremeschit siunssmend da fremb||kom Haluor Biørnrestad och || Gund/e/r Jens/en/ Husseby derris siun || i effterføgende maad/e/r affhindet || at nestleden dend 10 /Octo/br/is/ siunit och || besaa de for/schreffne/ Bertolomeus Adams/en/ || och da saa dj at hand haffde jt saar || off/ue/r nesen och ned til munden, || Dernest frembkom i retten proff || som vinde schulle och først fremkom || Olle Hansen Schee i reten?? och effter || afflagde eed proffuit at be/mel/te brølups||dag søndags afften saa hannd at Laurids || Vear ville gaae aff gaarden och i stuen || Da møtte Bertolomeus hannem i || forstuen kom aff stuen och ville gaa || i gaarden Da tog Bertolomeus paa || La[u]rids i haarrid, och Gabriell sin || brod/e/r ochsaa, Vidre viste hand iche, || 2 Jffuer Olsen Baarsserud fremkom || proffuit och tilstod effter afflagde || bog/e/reed at den tiid Laurids gich aff g/aa/rden || och ville i stuen da møtte schirtsanten?? || Bertolomeus han/nem/ i forstuen och || ret som dj møttis da vdenn || nogen forregaaende ord paa || begge sider tog dj fatt paa huer and/e/re || och drog huer andre i haarit, Vidre || haffde hand iche at proffue, || Nielss Michelsen sagde ved inted om denne || clammerj, ellerss sagde be/mel/te Nils Michels/en/ || som var brugom at hand iche haffde ladet || bede Tommiss Adamsen til brølupitt || Sagen opsat effter begge parters || begier {...} til neste ting som Hans ||

f 68a Kong/elig/ M/ayestets/ fougit berammendis vorder || til huilchen tid partterne haff/ue/r jgien || at møde i rette saa gaaess der||om som loug och retten || tilsiger Datum vt supra, ||

Erlig och welfornomstige mand Ga||briell Villingstad søg/e/r och tiltaller ||
 Martta Olstad i Røgen |: effter warssell || aff bødelsmanden :| for jt bid ||
 som hun schall haffue tilføiet Gabriells || quinde i sin høyre arm, dette || at
 reddtiggjøre ved siun och vindis||byr fremstillid Gabriell disse ||
 efftersch/reffn/e Da fremkom || forst (først) siunssmend Haluor Jons/en/ ||
 paa Biørnstad och Gund/e/r || Jens/en/ Hussebye affhuindlet || derris siun
 ved eed || i saa maad/e/r at den 10 /Octo/br/is/ nestleden || varre I aff
 bødelsmanden || paa rettens vegne tilkaldet || paa Villingstad och der
 siunit och || besigtid hans quindis høyre arm || och da saa dj at ved
 haanden || paa armen var et saar som || en halffmaane, som hun ||
 beschylte Martte Olstad forre || at haffue bit, || De proff som herom vinde
 schulle er || aff parterne fremeschit disse effter||sch/reffn/e da først
 fremkom, || Marj Siffuersddaatter || och effter \aff/lagde eed proffuit at i
 be/mel/te brøllup || om søndags afftenen da kom Anne || Aug/usts/ daatter
 jnd fra brøllupsshussit || och i een kaabe som Marj Siffuers||datter och
 Marj Huussebye || sad jnde och beklaget sig || sagde see her huor Marta ||

haff/ue/r bit mig och viste den/nem/ sin arm || som var blodig saarit som **f 68b**
 en || halmmaane i lignelse. || Dog tilforn i dend g/amle/ stue fœrind dette ||
 forsk/reffne/ passerit kom Marta Hogens||datter i stuen och Anne
 Aug/usts/ jnd til || den/nem/ Da sagde Marta til Anne || I maa schamme
 ed/e/r alt det I bed || mig i handen dertil sagde Ane || det tœgst du det er
 jlde noch || ligeuell, din schindting, || Marren Hansdatter fremkom || effter
 afflagde eed proffuit || at i be/mel/te brøllup om søndags afftenen || da
 Marren var i kaaben kom Anne || Aug/usts/ daatter jnd til hende och sagde
 || at Marta haffde bidet hende i armen || som {...} hun saa var saaritt, ||
 Olle Fossums quinde møtte iche || mens manden liuste hendis || forfald at
 hun lig/e/r siug, || Martta Nilssdatter paa Bœ || effter afflagde eed proffuit
 be/mel/te || søndags nat kom Marta i forstuen || och dette proff stod i
 suallen, || da sagde Martta Olstad och viste || med haanden och sagde at
 Anne || Villingstad bed hende, i handen, || Karren Michelssdatter paa ||
 Biørnstad proffuit at be/mel/te tid || stod hun i stuen jmidlertid kom ||
 Martta Olstad jnd och huschit || handen i verit och sagde at Anne ||
 Villingstad haffde bit hende || saa jntid saar mens att || handen var blodig ||

Dene sag paa Martta Olsdatters || vegne tilstod manden Hans Helgesen || **f 69a**
 och fuldmagt gaff sin brod/e/r Laurids || Jonsen Vear at vdføre, || och
 ellers sagde hand at dette klamerj || schede i hans huus och beklagit || sig
 at hand iche same tid kunde niude || nogen fred for Gabriell || Villingstad

och sin quinde || och ellers beschylte hand Gabriell for || med slagsmaall sig samme tiid || at haffue vdførmit och giort hiem||red, || Dette med at beuisse fremstillet || Hans Ølstad i retten Ellen Knuds||datter paa Hussbye som proffuit || at hand Gabriel sagde nogid effter || brøllupid herpaa Hussebye och hand || slog Hans Ølstad jt slag eller || toe med krychen lige same || ord proffuid och tilstod || Gulbrand Hanssen Hussebye || Huorpaa dj gjorde derris || ord, || Laurids Vear forskød sig paa || dj proff som sig dene sinde || haff/ue/r obsenterit som er Marj || Fosssum och Ingbrit Biørne||stad, || Sagen opsat effter begge par||ternis beuilgning |: \som/ begierttes || {...} til neste sageting huorførre || hermed forrelegis dj || vdebliffuende proff da sig || vdj retten at fremstille med || huis vidre enhuer sig til || derris søgnings ||

f 69b fornødenh/ed/ tienlig erachter || saa endis den deel loug || och rett medhold/e/r Datum || vt supra, ||

Olle Ammerud och Hans Ammerud til||stod for retten at haffue med huer || paa g/aa/rden en søndag brut slags||maall huilchit dj med huerand/e/re || om bleff forenigit paa dend maade || at huilchen aff den/nem/ effterdags bryder || schall erlege till Hans K/ongelig/ M/ayestet/ 4 dr: || ellers for dette steffnemall at giffe || enhuer sch/riffueren??/ - 1 £ mark£ och lenssmanden

Erlig och velfornomstige kal Joen || Siff/ue/rs/en/ haff/ue/r tiltalle til Hans Torffue || for K/ongelig/ M/ayestets/ forfalden schatter til 82 || aff Torffue som Jonn Siff/ue/rs/en/ som land||herre til Hans K/ongelig/ M/ayestet/ fougit betalt haff/ue/r || penge - 6 dr: 13 s: huilchit dend jnd||steffntte vedgich Er derforre til||funden jnden í (1/2) maanids dag at || betalle siden effter lougen || lide namb och wordering || i hans boe och gods effter lougen || huor det er eller findis kand || effter denne dombs forrevisning || med j (1) dr: i omkostning huor till || Hans K/ongelig/ M/ayestets/ \fougit/ verrer sagsøgeren || beforderlig och afflis dermed || Hans K/ongelig/ M/ayestets/ sigt effter || lougen Datum vt supra, ||